

TREBALLS DE L'OFICINA D'ONOMÀSTICA, XXIV

Els noms de Tellet

JEAN-PAUL ESCUDERO
MONTSERRAT CAILÀ GUITART

Institut
d'Estudis
Catalans

SECCIÓ
FILOLÒGICA

Els noms de Tellet

TREBALLS DE L'OFICINA D'ONOMÀSTICA, XXIV

Els noms de Tellet

JEAN-PAUL ESCUDERO
MONTSERRAT CAILÀ GUITART

Barcelona, 2014

Institut
d'Estudis
Catalans

SECCIÓ
FILOLÒGICA

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

Escudero, Jean-Paul

Els Noms de Tellet. — (Treballs de l'Oficina d'Onomàstica ; 24)

Bibliografia

ISBN 9788499652191

I. Cailà Guitart, Montserrat II. Costa Costa, Jordi J., ed. III. Institut d'Estudis Catalans.

Secció Filològica IV. Títol V. Col·lecció: Treballs de l'Oficina d'Onomàstica ; 24

1. Topònims — França — Tellet 2. Noms de persona catalans — França — Tellet

804.99-311(448.9)

L'edició d'aquesta obra
ha estat a cura de Jordi J. Costa,
membre de l'Institut d'Estudis Catalans

Aquesta publicació compta amb el suport de l'Obra Social "la Caixa"
i la col·laboració del Consell General dels Pirineus Orientals, l'Ajuntament de Tellet i
l'Associació Reiners Patrimoni Cultural

© Jean-Paul Escudero i Montserrat Cailà Guitart
© 2014, Institut d'Estudis Catalans, per a aquesta edició
Carrer del Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: juliol del 2014

Text revisat lingüísticament per la Unitat de Correcció del Servei Editorial de l'IEC

Disseny de la coberta: Azcunce | Ventura

Fotografia de la coberta: Entrada del poble de Tellet. (Autora: Paola Escudero)

Compost per Anglofort, SA
Impressa a Service Point FMI, SA

ISBN: 978-84-9965-219-1

Dipòsit Legal: B. 15002-2014

Són rigorosament prohibides, sense l'autorització escrita dels titulars del *copyright*, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment i suport, incloent-hi la reprografia i el tractament informàtic, la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec comercial, la inclusió total o parcial en bases de dades i la consulta a través de xarxa telemàtica o d'Internet. Les infraccions d'aquests drets estan sotmeses a les sancions establertes per les lleis.

*A la memòria de Maixent Gatounes, Vicenç,
que ens va fer descobrir i estimar Tellet*

*A la Mathilde Mach i
a en Josep Juanola, en Jefe del Bac*

*Als telletencs d'ahir,
d'avui
i de demà*

Taula

PRÒLEG	9
PRESENTACIÓ	11
MAPA DE TELLET	
1. UNA VISIÓ GENERAL DE TELLET	15
2. SOBRE EL CATALÀ PARLAT A TELLET	23
2.1. Immigració i revifalla efímera de la llengua al segle XX	23
2.2. Algunes característiques del català de Tellet	24
3. METODOLOGIA DE TREBALL	27
3.1. Presentació de les dades	27
3.2. Alfabet fonètic	28
4. FONTS DOCUMENTALS	29
4.1. Arxius i documents	29
Arxius particulars	32
4.2. Bibliografia impresa	33
Llibres i revistes	33
Cartografia	37
4.3. Pàgines web	37
4.4. Altres	37
5. FONTS ORALS I AGRAÏMENTS	39
6. LLISTA DELS NOMS DE LLOC I DE PERSONA	41
7. APÈNDIX TEMÀTIC	151

Pròleg

Montserrat Cailà i Jean-Paul Escudero no són nouvinguts en el món de l'onomàstica, on han realitzat sòlides publicacions: Montserrat Cailà, llicenciada en antropologia cultural per la Universitat de Barcelona, i Jean-Paul Escudero, doctor en estudis catalans per la Universitat de Perpinyà, especialista del català dels gitanos, ja van redactar junts Història dels noms de Reiners («Treballs de l'Oficina d'Onomàstica», X, 2005). La motivació del present estudi ha estat, una vegada més, la preservació de la memòria davant la substitució lingüística i cultural a la Catalunya del Nord. Tal com ho diuen els mateixos autors, és «un desafiament contra l'oblit i la descatalanització del Vallespir». Llur amor a aquesta terra, on resideixen d'ençà d'anys, ha fet que d'un poble remot s'hagi arreplegat una excel·lent collita de topònims i antropònims. Des de la perspectiva del territori, la present obra té una continuïtat innegable en el desenvolupament d'estudis pluridisciplinaris al Vallespir, estudis que són esmentats exhaustivament en bibliografia i aprofitats dins un capítol dedicat a la situació lingüística precisa del camp investigat.

Pel que fa a la metodologia, la conservació de les fonts orals, pouades entre els informadors representatius del lloc, no ha menystingut el treball de recerca documental meticulós als arxius municipals i departamentals d'ací i de la Corona d'Aragó, des del segle xv, cosa que es fa palesa en l'inventari de les fonts diacròniques. S'han buidat capbreus, protocols notariaus, censos de població, registres parroquials, fulls dels cadastres, fons de justícia i processos, documents particulars i una llarga llista de fonts impreses, sense oblidar elements de cartografia i de genealogia.

Els noms de Tellet no és un simple recull de noms sinó que, amb una estructura sòlida, s'endinsa en la història per a descobrir l'origen de topònims i antropònims antics o misteriosos com cal Profiter < preufeter, 'el que treballa a preu fet'; Sobreda < Saubereda < s'Aubereda; la font de Relloc < de darrere el lloc'; el cognom Ramon > Raymond, traduït com a senzill prenom francès a partir del segle XIX, etc. També

posa de manifest curiositats dialectals com el serrat de l'Olivar, per Oliveda, actualment al Vallespir; el renom Piella quan esperàvem Panna; el Casotí, un diminutiu de casot; un lloc anomenat Peiró a poca distància de la ribera del Pedró. Notem també repeticions suggeridores que assenyalen canvis en la història del lèxic com la font del Toron, el roc del Quer, on Toron i Quer han perdut, òbviament, el seu significat en el moment en què es converteixen en complements abstractes dels substantius font i roc...

Aquesta modèlica publicació suggereix un gran nombre de comentaris enriquidors que són d'agrair; tant de bo es pugui anar completant ràpidament amb altres municipis propers! La feina és llarga i exigeix el gran professionalisme que han adquirit els nostres investigadors, seguint senzillament al peu de la lletra els consells encertats dels mestres enyorats de l'onomàstica catalana.

JORDI J. COSTA

Presentació

La història és mestra de la vida, deien els antics. I entre els múltiples ensenyaments que en rebem figura que els poderosos atropellen els drets dels qui no ho són, encara que aquests hagin posseït, en el transcurs de les centúries, fondes arrels en un territori. La Catalunya del Nord n'és un exemple eloqüent. Més de vuit-cents segles de vida, llengua i institucions compartits amb la Catalunya sudpirenaica, agermanada amb les Balears i el País Valencià, no van ser prou per a una lamentable desmembració, amb la seqüela de pèrdua d'identitat i d'esllanguiment de la llengua pròpia.

La varietat catalana de l'anomenat Rosselló, mantinguda en el registre col·loquial fins al segle XIX, malgrat les agressions centralistes sofertes des del Tractat dels Pirineus, ha estat objecte de diversos estudis sobre les seves característiques, des de Fouché fins a Pere Verdaguer, per citar sols dos referents importants. L'onomàstica també ha conegut aportacions a un nivell històric, sigui dels topònims (Ponsich), sigui dels antropònims (Jordi Costa, Pasqual Tirach), si bé no són gaires les monografies sobre l'onomàstica d'un municipi, com s'ha fet al Principat, sovint sota el guiatge de Ramon Amigó: als treballs de l'onomàstica de Noedes (1992) i de Jújols (1997), de Didier Payré, es va unir el de Reiners, de Cailà i Escudero (2005), dos enamorats de la seva contrada, que ara, portats pel seu entusiasme, de bell nou s'han endinsat en el món onomàstic de Tellet, un «desafiament —diuen— contra l'oblit i la descatalanització del Vallespir».

Es tracta de dos entusiastes del món lingüístic i etnogràfic del Rosselló. Jean-Paul es va instal·lar a la Catalunya del Nord, procedent de París, d'una família de refugiats polítics. Deixeble de Bernard Leblon i de Jordi Costa a la Universitat de Perpinyà, es va doctorar en études catalanes (1998) amb una magnífica tesi —vaig tenir el goig de formar part del tribunal que la va jutjar— sobre la llengua dels gitans catalans (*Les gitans catalans et leur langue*, 2004), tema que ha tractat

en altres ocasions, com al *Vocabulari kaló-català*, en col·laboració amb Adiego, i que ha esdevingut una de les seves especialitats, a més d'haver aprofundit en treballs de dialectologia —sincrònica i diacrònica— i onomàstica, sobretot del rossellonès i de l'Alt Empordà, activitats que ha compaginat amb la de professor de primària i ensenyament de català a les universitats de Perpinyà i de Montpeller. Des de fa temps treballa en un lèxic exhaustiu del Vallespir, que esperem amb candeletes. El seu compromís amb la llengua pròpia el va portar a la presidència del Centre Cultural Català del Vallespir i de l'associació Reynés Patrimoine Culturel. D'altra banda, Montserrat Cailà és llicenciada en antropologia cultural per la Universitat de Barcelona; des de 1989 viu a la Catalunya del Nord, on, juntament amb Jean-Paul, treballa sobre onomàstica a partir d'arxius i de treball de camp.

Recordo que, arran de l'enquesta de l'*Atles lingüístic del domini català* realitzada a Jóc, vaig comptar amb l'ajut de Francesc Català, metge, defensor de la catalanitat rossellonesa, que em va proporcionar informadors excel·lents, entre els quals son pare, fidel conservador del parlar del poble, home de tracte exquisit; acabat l'interrogatori, i preveient Ceret com a propera enquesta, ens va recomanar, com a viatge plaent, que passéssim pels Aspres, dels quals vam descobrir, com diuen Escudero i Cailà, «paisatges insòlits i natura intacta».

En una introducció molt elaborada els autors ens descriuen el poble de Tellet i la seva àrea, clima, comunicacions, producció agrícola, moviments de població, història, antiga adscripció política al comtat de Besalú, revolta dels Angelets de la Terra, annexió a la monarquia francesa i ulterior francesització, minves demogràfiques, presència de gent cispirenaica arran de la guerra del 1936, instal·lació de francesos del nord així com d'anglesos durant les darreres dècades... Una nota prèvia dóna compte d'algunes característiques del parlar de Tellet, de caràcter fonètic (*partisó*, *rodon*), morfològic (plural *teixós* 'teixons') i lèxic (*ribera* 'riu', *siure* 'alzina surera', *oliveda* 'oliverar', *elra* 'heura'), així com de la penetració en les joves generacions de la *r* uvular i el ieisme, evidents tributs al francès.

L'obra és d'una precisió extrema en la localització dels topònims, com, per exemple, a l'entrada *el Brossar*: «dues peces de terra: una just dessota del Terrat [...] i l'altra al nord del poble de Tellet anant cap a Oms, en un girador a la dreta, abans d'arribar a una paret llarga»; vegeu igualment *el còrrec (de la Font)* (se'n descriuen sis) o *el còrrec d'en Barda*. S'hi indiquen els canvis de referents: el *camp dels Avellaners*, avui plantat de cirerers. No falten algunes referències sinonímiques: p. ex., *la ribera Ampla* o *la ribera de Buçac*. L'honradesa dels autors fa que expressin els seus dubtes o la desconexió relativa a la identificació d'un nom de lloc, com es fa a propòsit del *mas d'Avall*, *la vinya de l'Avi*, *el còrrec del Manuquer*. Però, a més dels topònims, s'hi recullen els noms de persona, que sovint s'hi relacionen. Destaquen els antropònims més freqüents: *Ramon*, *Bacó*, *Barceló*, *Barri(s)*, *Coderch*, *Costa*, *Croset*, *Delclòs*, *Bernades*, *Blanc*, *Borda*, *Font*, *Geli*, *Sobrequers*,

Hortolà, Julià, Llobera, Rufí, etc., i sovint sense que falti la seva procedència: *Baudieres*, d'Occitània; *Cabanach*, de Camprodon; *Mac*, de Sant Llorenç de Cerdans; *Roca*, del sud del Pirineu; *Mirapeix*, d'Oms; també en podem seguir la seva frondosa documentació: *Bisern/Visern* (1621, 1633, 1643, 1695, 1751, 1774, 1825); *Rufí* (1407-1772); o descobrir-ne l'alternança formal: *Clergue/Clerc*, *Bizern/Visern*; *Bargés/Vergés*; *Xaubet/Chaubet*; *Tibaut* (pronunciat a la francesa), *f. Tibona*; mostren color occità *Domerga* i un grapat de noms de persona coincidents amb noms de lloc ultrapirineu (*Cabanach, Tauriach, Danyach, Mallach*, potser *Saurach*, si és variant de *Saurat*); afloren cognoms no enregistrats (*Tartell, Tuixagues, Castanell*) o algun prenom original com el compost *Margaridanna*; fa estralls la substitució per la interferència francesa: *Sala de Dalt* → *Salle de Haut*; *Ramon* → *Raymond*.

A partir de les unitats onomàstiques elencades i de la informació complementària esparsa al llarg de l'obra podem extreure més dades interessants tant per al coneixement del dialecte com per a la lingüística general.

En lèxic emergeixen mots del rossellonès, a voltes compartits amb altres parts del territori (*cirer* 'cirerer', *carrerada* 'camí ramader', *mallol* 'vinya novella', *professó* 'processó'), *cotiu* 'guaret' (*la Cotiva*), *quitllat* 'roc dret', *eixalada* 'esllavisada, allau de terres', *oli ronyer*, *paraplujaire*, *oliveda* 'oliverar', *mesclant* (de les aigües) 'aiguabarreig', *retorn* 'revolt', *preufeiter -tier* 'preufeter, escarader' (esdevingut *profiter*), *pelleroaire* 'drapaire', *seti* 'seient', *siure* 'alzina surera', *platanà* 'plataner', *merlo* 'merla', *abrecoquer* 'albercoquer', *oliu* o *oliver*, *elra* 'heura', *cortal* 'corral gran', *pasturall* 'lloc de pastura'; alguns sense continuïtat en el parlar col·loquial (*masada* 'mas' [any 1595]); no manquen alguns manlleus a l'occità: *carretal* 'camí sense empedrar', *servieta* (1930, i atestat al segle XVI al Rosselló), *llapín* (del francès, a través de l'occità; derivat *Les Llapineres*).

Podem seguir els canvis d'alguns noms, siguin d'ordre intern, com *Lleó* (1682) → *Llaú* (1713), o de caràcter extern, per la interferència del francès, visible en la grafia —*mas de Vaill* (1778), *ravin de Castagné*—, en la fonètica —*Xaubet* (1674) → *Chobet* (1841); *Buix*, pronunciat a voltes [buíks]— o en la traducció —*Font Blanca* → *Font Blanche* (s. XVIII), *la ribera Ampla* → *la rivière Large* (1726).

En el camp de l'evolució fonètica detectem la cronologia de certs canvis, com el pas de *o* tònica > [u], tan propi del rossellonès (i de l'occità): Bernat *Bacú* (1604) (< *Bacó*), *Llaú* (1713) (< *Llaó*); els casos de *Ulm* (< *olm*) de 1357 i de 1398 no ens han de fer pensar que el canvi hagués tingut lloc ja al segle XIV, car es tracta d'evidents llatinismes (← *ULMUS*), com suggereixen els prenom (Petro *Ulm*, *Perpiniano Ulm*): les formes catalanes són Miquel *Hom* (1497), lo mas de l'*Hom* (1633), però lo mas de l'*Hum* de 1692 ja és indicatiu del tancament al s. XVII.

Altres característiques fonètiques a partir de les unitats onomàstiques: monoftongació *guà* > *gà* (*Aygals*, però esperariem *Aigols, com *cotre* 'quatre', etc.),

[z] interior mantinguda en *Bosiga* ‘boïga’ per occitanisme; alternança vocàlica: *font Demont* (1660) / *font Demunt* (1682), o *cementeri* / *cimenteri* / *cementiri* (1692), o *les Planes* / *les Esplanes*, per aglutinació de l'article, pròpia de mots usats sobretot en plural (cf. *les tisoires* / *les estisoires*); la monoftongació *au* > *o* [u] (*Tauriach* > *Turiach*); l'haplologia de (*Font*) *de Relloc* (< *darre[re] lloc*); metàtesis com *Peradera* < *Perareda*; *Royrós* / *Riurós*; *Tixedor* ‘teixidor’ (també per analogia de les formes verbals rizotòniques *tix*, *tixen*, etc.), *Guervoleda* < *Grevoleda*; assimilacions com *Perilló* (< *Perelló*) (cf. el *Castillet* de Perpinyà), *Hortalà* < *Hortolà*, *Costejà* < *Costojà*; el cas complex de *Sorbereda* < *Salbareda*, dissimilada vocàlicament (ajudant-hi la velarització provocada per la *l*), assimilada consonànticament i sincopada modernament en *Sobreda*. És interessant l'homonimització del sobrenom *Profité* (1825) a partir de *preufeitié* (1726) (derivat de *preufeit* ‘escarada’), *profuitié* (1725), *profitier* (1815) (amb monoftongació de *prəu*-> *pru*-, semblant a variants dialectals com *r[u]màtic* < *r[əw]màtic* o *r[u]tija* < *r[əw]tija*).

En morfologia destaquen la feminització de noms com *Marçala*, *Montserrat*, *Patela*, *Rigauda*, fenomen tan freqüent en l'onomàstica; l'abundor d'unitats formades amb el sufix *-ot*, *-ota*, probablement de valor diminutiu, com en occità: *casot d'en Mary*, *còrrec de les Bassotes* (1823), *hort de la Belota* (derivat de *Bel* ‘Isabel’), *Patot* (1721) (potser variant de *potot, diminutiu de *pot* ‘llavi’); o amb el sufix *-assa*: *la Figuerassa*, *la Vinyassa*, augmentatiu o indicador d'una desmembració, o *-all* (*Comall*, *pasturall*).

En suma, un bell i útil treball, que, combinant la recerca documental amb l'enquesta oral, ens revela la riquesa del patrimoni onomàstic d'un poble humil del Vallespir. El rigor científic s'ha ajuntat amb l'amor al país. Enhorabona.

JOAN VENY
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

1. Una visió general de Tellet

Si haguéssim de justificar aquest estudi sobre els noms del poble de Tellet, diríem que més que qualsevol altra cosa, ha estat un desafiament contra l'oblit i la descatalanització del Vallespir. Comparant-lo amb el nostre treball sobre Reiners (IEC, 2005), un municipi més poblat s'ha de dir, els informadors directes aquí superen a penes deu persones (eren més de trenta a Reiners). La densitat de població era de 8,1 habitants per km² el 2008 (contra 44,6 hab. / km², a Reiners el mateix any). No cal dir la importància dels pocs testimonis orals recollits en aquest inventari.

No s'arriba a Tellet de qualsevol manera. Per anar-hi, tard o d'hora haureu de pujar per unes carreteres de muntanya, pintoresques i solitàries. Travessareu boscos de *siures*, poques aigües, terra aspra. Aquest racó de Vallespir s'endinsa en una regió anomenada *Aspres*, o *Aspre* en singular, que domina la plana del Rosselló i des d'on s'ofereix un paisatge immens que abraça la serra de les Salines, vista des del nord, fins a la Mediterrània. La banda occidental del terme s'obre damunt la vall feréstega de Buçac i el grandió pedestal de la muntanya de Canigó. El poble de Tellet, orientat a l'est, es troba a 603 m d'altitud. Se situa a uns 32 km al SO de Perpinyà i a uns 8 km al NO de Ceret, la capital comarcal. El terme municipal, que té 10,02 km² d'extensió, limita amb els pobles següents: amb Oms a l'est, amb Reiners al sud, a l'oest amb un trosset de Montboló i amb Sant Marçal, i al nord amb Calmella. Les coordenades de Tellet són 42° 31' i 41" de latitud nord i 2° 40' i 22" de longitud est.

El territori té forma romboïdal. Els seus costats són dibuixats, en part, per dos rius: a l'est, la ribera de la Palmera, i a l'oposat, la ribera Ampla. El nord està resseguit pel serrat del Coll de les Arques, amb el punt més elevat del terme, el pla de l'Obra, de 687 m. Des d'aquest lloc, baixa la serra de Tellet de NO a SE i separa el municipi pel mig i les aigües de les dues riberes esmentades. Al sud, se situa el punt més baix, 198 m, a la partió amb Reiners, on la Palmera entra en aquest terme.

La xarxa de rius de Tellet és modesta. Més que rius, hi trobem generalment còrrecs o clots que tenen aigua només quan plou. Des del nord-est, el del Coll de Tellet, de la Vaca, de l'Argila i de la Font del Toron, inicien el còrrec del Teixó, que aigües avall serà la Palmera. A l'est, el còrrec dels Horts, el del Quer, el de la Gorga i el de Cal Pastoret, desemboquen a la Palmera. A l'oest, les aigües de la serra s'escorren pels còrrecs de Saubereda, de la Bosiga, del Terrat i de la Grevoleda, fins a la ribera Ampla. Al sud, el del Solà, de la Figuera i d'en Toron, entren a Reiners per acabar una altra vegada a la ribera Ampla. Aquesta és la que té el cabal més important i gairebé no s'eixuga en tot l'any. La Palmera sol assecar-se a l'estiu.

Per la seva latitud i la seva distància al mar, situat a uns 30 km, el clima de Tellet és propi de l'àrea septentrional del Mediterrani, amb forts contrastos entre la secada de l'estiu i les tempestes de primavera i tardor que omplen efímerament els còrrecs d'aigua. L'altitud del poble, moderadament elevada, produeix unes temperatures una mica més baixes que a la plana del Rosselló o a Ceret, la qual cosa es fa evident a l'hivern, quan la pluja de la Plana esdevé neu a Tellet. D'altra banda, gràcies a aquesta situació, Tellet gaudeix d'unes nits d'estiu bastant fresques.

Segons l'especialista Christian Sola, des d'un punt de vista geològic, Tellet se situa en el massís esquistós dels Aspres. En la presència dominant de l'esquist despenquen algunes vetes de quars blanc. La més espectacular d'aquestes vetes es troba al nord de la Roura, representada pels rocs del Quer. En els boscos descobrim sobretot alzines i alzines sureres o *siures*, amb magnífics exemplars. Llur presència és afavorida per l'acidesa del sòl d'esquist i l'adequada insolació. Altres espècies vegetals abundants són els roures, castanyers, ginestes, estepes, brucs, argelagues, salits i falgueres en els llocs més humits. Al costat de les fonts solen haver-hi *platanes* (així s'anomenen els plataners en català septentrional).

Pel que fa al regne animal, el vell caçaire Josep Juanola i Mathilde Mach ens expliquen que les espècies més conegudes entre els mamífers aquí són la geneta, la guilla, el *llapin* (el conill), la llebre, el senglar i el teixó. Les llúdries, gairebé anihilades del Vallespir a la segona meitat del segle xx, han tornat, sembla, a la vora dels rius. Des de fa uns anys, han aparegut cabirols introduïts amb èxit, coneguts amb el nom francès de *chevreuils*. Dels ocells, els nostres informadors esmenten la becada, la busaroca, el colom, el corb, el falcó, el gaig, la marellenga, el merlo (la forma local és masculina), el pita-roig, el tord i el xoriguer. Entre els rèptils autòctons només recorden la colobra. A la Palmera, s'hi pescaven barbs i anguiles, i a la ribera Ampla s'hi trobaven, a més, truites. S'ha conservat el nom d'alguns mamífers del país en topònims com *la cova de la Guilla*, *les Llapineres* ('les conillers') o *la ribera del Teixó*.

L'economia tradicional de Tellet s'ha basat en l'agricultura i la ramaderia fins al segle xx. El terme és petit i muntanyós, amb predomini del bosc per sobre de les terres cultivades o dels prats. L'explotació dels boscos produïa carbó vegetal i lle-

nya. La lleva del suro o *siure*, actualment secundària, va representar, després del desastre de la fil·loxera, una gran riquesa per al poble. El treball dels homes al bosc ha deixat records admirables en l'arquitectura peculiar d'unes barraques de pedra, que suposem de carboners, molt petites, amb xemeneia pròpia i teulat enterament de pedra. El seu caràcter silvestre i secret no ha permès malauradament que se'n conservessin els noms. El 1671 les terres estaven repartides en vinyes, arbres fruiters i boscos de roures, alzines, castanyers i noguers (Processos 1), i el 1821, en vinyes, horts, camps, prats, castanyers, boscos, olivedes i pastures (AT Llibre). Per l'abundància de bruc, la gent dels masos també feia rabasses amb les arrels. Al segle xx encara, les portaven a Ceret per a la fabricació de pipes. D'altra banda, al poble veí de Sant Marçal, ja hi havia una fàbrica de pipes el 1859 (Ibergay, Delti i Zeziola). Aquesta activitat està documentada igualment a Oms (*Aspres*). Durant la Segona Guerra Mundial, a causa del racionament de la farina, alguns telletencs van tornar a sembrar blat per a fer pa a casa, i aleshores el molí de la Parada, a Sant Marçal, produïa la farina necessària. El 1981 encara es conreava civada, blat de moro, segle, patates, vinya, arbres fruiters (sobretot cirerers), farratges i pastures, i pel que fa a la ramaderia: ovina, porcina, cabruna i poca equina (GGCC). Els avellaners, avui dia abandonats, també foren una de les riqueses de Tellet. En els primers anys d'aquest mil·lenni, de l'activitat agrícola i ramadera, cada vegada més estancada, només ens consten dues novetats: la plantació recent d'oliveres (en català septentrional *olius* o *olivers*), al sud-est del terme, i la cria de llames d'Amèrica Llatina. Paral·lelament s'han conservat alguns camps de cirerers, abrecoquers i vinyes.

L'activitat preindustrial no ha deixat gaire senyals en el paisatge. Si bé es troba ferro a l'esquerra de la Palmera, és en una quantitat insuficient per a ser explotat. Se cita un forn de calç el 1695 prop de la Roura. La toponímia, sempre conservadora, recorda un *camp del Forn* al mateix indret. Com a molts llocs del Vallespir, hi hagué forns teulers a Tellet. Almenys un topònim, *la Teulera*, en guarda la memòria. Pel que fa als pous de gel —a vegades confosos amb els forns de calç—, se'n trobava un sota can Roca, abans d'arribar a la ribera Ampla; endemés també n'hem pogut comprovar l'existència a Oms (Passoti). Com a testimonis d'una arquitectura popular pretèrita, els boscos del terme amaguen les restes d'antics masos, de barraques, i milers de metres de feixes de pedra seca.

Avui no hi ha comerços a Tellet. Al segle xx encara passaven venedors ambulants i tenien una botiga de queviures que també feia de cafè al poble, can Negre. En aquest cafè, a la dècada de 1930-1940 (i potser ja en anys anteriors) s'organitzaven *balles* cada diumenge. Amb la guerra, aquestes festes van ser prohibides i es van desplaçar clandestinament als masos. L'èxode rural, la despoblació i la repoblació —recent i modesta— amb famílies francòfones, són trets característics del poblament actual. El municipi té dos nuclis principals habitats: Tellet i la Rou-

ra (antigament la Ruyra). La resta de la població es troba repartida en masos escampats.

<i>Any</i>	<i>Focs</i>	<i>Any</i>	<i>Habitants</i>	<i>Any</i>	<i>Habitants</i>
1365-1370	14	1793	255	1901	251
1378	10	1800	266	1906	245
1496	6	1806	280	1911	219
1515	9	1821	364	1921	196
1553	10	1831	355	1926	172
1643	27	1836	316	1931	164
1695	35	1841	355	1936	152
s. XVIII	51	1846	335	1946	124
1788	66	1851	314	1954	87
1825	62	1856	321	1962	85
		1861	274	1968	56
		1866	303	1975	47
		1872	241	1976	56
		1881	249	1982	52
		1886	228	1990	74
		1891	260	1999	83
		1896	272	2011	117

La demografia més elevada es presenta entre els anys vint i quaranta del segle XIX. El 1821 Tellet arriba a tenir 364 habitants, segurament el màxim de la seva història. Però la pèrdua de població és imparable tot al llarg del segle XX i fins al 1975, quan arriba al mínim amb 47 habitants. Referint-se als pobles d'Oms, Calmella i Tellet, François Ausseil ja escrivia el 1927: «Cette vaste région montagnaise, jadis si prospère et si peuplée, que la désertion de la terre et la crise de la natalité tendent à ramener à cet état alarmant de terres abandonnées et incultes du IXe. siècle...». Quan Tellet tenia 196 habitants el 1921, Calmella en tenia 169, i Oms, més important, 330. Una revifalla, sobretot a partir del 1990, es deu a l'arribada de famílies nouvingudes, atretes pels paisatges insòlits i la natura intacta de Tellet.

La poca disposició de les terres del terme per a l'agricultura, muntanyoses i més aviat seques, ha provocat molts moviments de població. Les famílies d'abans venien per a ocupar-se de les masoveries, però hi feien poca estada i partien per a buscar millors condicions de vida en terres més baixes.

Apartat dels principals eixos de comunicació, Tellet és travessat només per la carretera que ve del Vilar (Reiners) i va cap a Oms i els pobles de l'Aspre. És la via que permet venir de Ceret i, a l'altre extrem, de Perpinyà, els centres neuràlgics actuals. Tradicionalment ha tingut relacions amb Oms, Calmella, Ceret (pel pes

administratiu que ha representat sempre al Vallespir), el Vilar i Reiners, Palaldà i els Banyes, per camins avui gairebé perduts que travessaven la ribera Ampla. Amb menor importància, també s'ha relacionat amb Sant Marçal. Al cadastre, trobem els noms fossilitzats d'aquests vells camins que unien Tellet amb tots els pobles esmentats.

Els primers pobladors de Tellet se situen a l'època prehistòrica. Existeixen diversos dòlmens entre Tellet i Calmella, prop del coll de les Arques. El de la Caixa de l'Obra, arruïnat, a uns 150 m a l'oest d'una pedra amb «cúpules» gravades, ha estat estudiat per Jean Abelanet. Altres manifestacions rupestres d'època ibèrica i roques amb signes gravats es poden veure a tocar de l'oratori de Sant Cristau al sud del terme. Un roc situat sota la casa Vella és anomenat popularment *el Dolmen*.

Una granja amb abundants restes de ceràmica, datada del segle III dC, ha estat descoberta recentment al Solà pels arqueòlegs del Grup de Prehistòria del Vallespir.

Els documents més antics que parlen del poble de Tellet daten del 876: «alodem meum Teletus», i el 930: «in rivo qui discurrit de Telledo». L'església romànica, esmentada per primera vegada l'any 1141, depenia del monestir de Sant Joan de les Abadesses. A l'edat mitjana era dedicada a Sant Pere i posteriorment a Sant Valentí. Al segle XVIII es va engrandir i va tornar a ser restaurada el 1970. Tellet té una altra església dedicada a la Mare de Déu de la Roura, al nucli de la Roura, que pertanyia originàriament a l'abadia cistercenca de Santa Maria de Vallbona (Argelers). Segons la llegenda, la imatge de la Verge va ser descoberta en un tronc de roure (alguns informadors, però, parlen d'un *siure*). Dos oratoris es troben al terme: el de Sant Cristau, ja anomenat, i el de Sant Joan.

Al segle X Tellet feia part del comtat de Besalú. Aquest comtat es mantingué fins a l'any 1111. Al segle XII els senyors de Tellet eren feudataris dels vescomtes de Castellnou. Des del segle XIII fins a la Revolució, la família d'Oms va tenir, entre altres llocs, la senyoria dels pobles de Tellet i d'Oms.

El 1586 s'uneixen les rectories de Tellet i Calmella (Ibergay). En temps de la Contrareforma, la presència i el control dels occitans entremig de la població del país començaren a ser un motiu d'inquietud a l'extrem nord de Catalunya. Al final del segle XVI, el doble perill morisc i protestant creà un context internacional tens en el regne espanyol ultracatòlic. L'any 1594 «...le capitaine général de Catalogne donne commission de chef de guerre à Jean de Lluquia pour chasser les Huguenots qui passeraient les frontières, sur les territoires de Castelnuou, Camélas, Oms, Prunet, Tallet...» (Ibergay, Delti i Zeziola).

Després d'unes dècades de guerra entre les monarquies francesa i espanyola, el 1659, els antics comtats catalans de Rosselló, Conflent i Cerdanya, que pertanyien a la confederació hispànica, van ser annexionats per la Corona de França. El

moviment més important de resistència a les autoritats franceses es produí al Vallespir contra l'impost o gabella de la sal. Es formaren diverses tropes de voluntaris armats, els Angelets de la Terra. El 1669 un habitant de Tellet, Pere Viu, sospitós de pertànyer a la banda de l'hereu Just, és mort a l'església del poble. Com altres municipis de la regió, Tellet va haver de pagar una multa per la seva participació en aquestes revoltes dels Angelets.

El 1767 la senyoria d'Oms (en la qual es trobava Tellet) es converteix en marquesat creat per Lluís XV a favor de Josep d'Oms (GGC). El 1789, pocs mesos abans de la Revolució Francesa, el caràcter rural i pobre de Tellet, encara que exagerat per raons econòmiques, es reflecteix en els *Cahiers de doléances de la province de Roussillon*, on els telletencs declaraven «...Que son terroir est placé sur des colines et montagnes fort élevées que les oragants et inondations ont détruit, étant sans arbres. Et, à mesure que les propriétaires le réparent, les orages trop fréquents sur ses montagnes emportent les fruits et terres. Que ce terroir est très sec et tout à l'aspre. Que la plupart dudit terroir consiste en maiteries ou granges quoique fort petites dont la plus grande partie ont leurs pousseurs étrangers qui emportent la troisième portion des fruits. Que la dite communauté, de sesdites deux portions des fruits très modique, ne sçaurait vivre, devant supporter tout le poids des taxes royales...» (*Doléances* 1789).

Durant la Revolució Francesa, s'obrí un breu període de restauració monàrquica (1793-1794) amb l'entrada de l'exèrcit espanyol a la Catalunya del Nord. Segons l'historiador Michel Brunet «En fait, tout le Vallespir, de Ceret à Prats semble s'être massivement allié aux envahisseurs». Aleshores el republicanisme, procedent de França i estructurador de la història futura, encara no havia arrelat en aquestes terres. Josep d'Oms, que s'havia refugiat a Barcelona amb el seu fill el 1793, mor exiliat a la capital catalana el 1807 (Passoti). Les convulsions polítiques del segle XIX: el primer Imperi, la Restauració, la segona República, el cop d'estat de Louis Napoléon Bonaparte i el segon Imperi, degueren tanmateix contribuir a difondre les idees republicanes al Vallespir. En la declaració judicial de Pierre Carbasse d'Oms a l'entorn del cop d'estat del 1851, apareixen dos habitants del lloc com a membres d'un grup republicà clandestí «le nommé Roque de Taillet» i «le nommé Coste de la Roure» (Frénay-Rosset). Simultàniament, en aquella època, l'expansió colonial francesa a Algèria desplaça telletencs com ara Etienne Blanc i Jean Ricart a l'altre cantó de la Mediterrània, on moren el 1850 i 1852, respectivament (AssoCG). A les últimes dècades del segle XIX, constatem un moviment migratori de l'Alta Garrotxa i el Ripollès, cap al Vallespir. En les causes d'aquest corrent conflueixen dos factors: la pobresa crònica d'una part de la pagesia es combina aleshores amb la inestabilitat política, deguda a la tercera guerra carlina (1872-1876) i a la guerra de Cuba (acabada l'any 1898). Les perspectives constants de millora econòmica al nord de la frontera faran que aquesta emigració continuï

fins a la meitat del segle següent. Entre els nouvinguts trobem masovers, bosquerols i treballadors de tota mena.

La incidència de les guerres mundials del segle xx no va tenir conseqüències greus en la demografia de Tellet. El conflicte del 1914-1918 va deixar un mort (Alphonse Bouix). A Reiners, tot i les desercions, d'un cens de 798 habitants l'any 1911, trenta-tres homes perderen la vida en el mateix conflicte; a Oms, de 406 censats, hi hagué dinou morts, i a Sant Marçal, de 436 el 1909, en moriren setze. Una altra guerra, la del 1936 a Catalunya, va provocar l'arribada de nous habitants molts dels quals es van integrar a la societat telletenca.

L'escola va funcionar fins al 1955. Als anys vint eren quaranta alumnes amb un sol mestre. El català hi era rigorosament prohibit i castigat. Entre 1946 i 1954 el poble va perdre un 30 % de població i l'escola tancà. Actualment la mainada va a Reiners o a Ceret, on s'ha creat una línia d'ensenyament bilingüe català-francès.

Els canvis profunds de la societat al segle passat, amb les transformacions de l'agricultura, de la indústria i dels transports, han creat pobles nous. Els seus habitants amb prou feines recorden l'omnipresència de la pagesia catalana arrelada a la terra no fa gaires anys encara. En aquest segle que comença, els telletencs actius, en la seva majoria, ja no treballen a Tellet i es desplacen cada dia —en cotxe, no cal dir-ho— a Ceret, al Voló, i fins i tot més enllà. El poble s'ha convertit en recés ideal per a artistes i per passar-hi els caps de setmana i les vacances. Hi tenen la seva residència un pintor, un escultor, una compositora de música, un creador de joies... S'hi troba encara un artesà que produeix mel, una escola d'equitació i alguns agricultors...

L'aparició d'una població molt diversa, disseminada en un territori sense memòria, ha motivat una senyalització recent de les cases i dels principals masos habitats (2012). Així, els nous telletencs han creat noms com *el mas Cordier*, *el mas Harou*, *el mas Thadiq*, etc. En aquesta innovació, a vegades útil per a localitzar els habitants, creiem que s'ha abusat de la paraula *mas*, present davant de qualsevol casa, pel prestigi que representa —tant en francès com en català— en detriment de *can*. Endemés, alguns noms tradicionals (*can Batlle Vell*, *can Sales*...) hi han aparegut deformats incomprensiblement. Esperem que aquest llibre contribuirà a restablir-los.

2. Sobre el català parlat a Tellet

2.1. IMMIGRACIÓ I REVIFALLA EFÍMERA DE LA LLENGUA AL SEGLE XX

La imposició del francès com a llengua de l'Administració el 1700 no tingué conseqüències immediates en una societat rural i un clergat fidels a la llengua del país. Els registres parroquials conserven el català fins al 1747. El reverend Santol comença a redactar-los en francès l'any 1748, però torna a utilitzar el català l'any 1755 durant uns mesos. Després de la pèrdua de la llengua escrita, amb alts i baixos i una intensa pressió francesitzadora de l'escola a la primera meitat del segle xx, la llengua parlada del poble ha arribat a mantenir-se fins ara. Vegem de quina manera.

En el moviment general i multiseccular d'estancament de la cultura catalana a les terres del nord, els fluxos migratoris francesos o catalans han influït de manera molt variable en l'ús de la llengua del país segons les èpoques. Entre els immigrants vinguts del nord, per la seva proximitat cultural, els occitans arribats abans del segle xx (*Baudieres, Danyach, Garriga, Lafarga, Xaubet...*) no degueren alterar gaire l'estat lingüístic del poble. A la banda meridional de la comarca, el paper de la frontera establerta al segle xvii entre l'Empordà i el Vallespir va determinar nous moviments de població cap al nord o cap al sud, segons les conjuntures polítiques i econòmiques pròpies de la història de tot el món: guerres, persecucions, feina, fam... El cas de Tellet no és original en aquesta qüestió sense cap mena de dubte, però la seva demografia modesta n'ha rebut conseqüències molt directes, més que qualsevol lloc del Vallespir. En uns anys d'altíssima francesització de la Catalunya del Nord (recordem el rebuig profund de l'escola pel català), les famílies arribades des del final del segle xix a Tellet o en masos molt propers del municipi com ara el Bac (al nord del terme de Reiners) van crear les condicions d'un redreçament de la llengua i una frenada a la descatalanització del poble. Entre la

gent vinguda de la Catalunya meridional destaquen les famílies Font al mas del Bac, Juanola a can Fonts, Quintana a can Bordes, Roca a la Roura, Soler-Mach a can Roca... La regió principal de procedència d'aquestes famílies era el Ripollès, l'Alta Garrotxa i la Garrotxa empordanesa (Albanyà, Camprodon, Maçanet de Cabrenys, Oix, Sadernes...). En aquest context especial, l'aïllament geogràfic i la resistència passiva dels telletencs degueren contribuir a la conservació d'una antroponímia genuïna en ple segle xx. Més enllà dels renoms de creació recent, és notable la presència de prenom catalans orals: Felip, Jepe, Llorençó, Met, Pere, Valentí, Ventura...

En els últims anys del segle xx i a la primera dècada del segle xxi, uns corrents migratoris nous, amb habitants procedents del nord de França i d'Anglaterra, han capgirat aquesta situació lingüística peculiar de Tellet a favor d'una nova i potent (re)francesització.

La gran mobilitat de les famílies ocupants dels masos, primer, i la ruptura actual amb la societat rural anterior, han provocat l'oblit i fins i tot la substitució d'alguns noms de lloc, com ara la *pallera d'en Bisern*, canviada en *mas de la Chatterie* (perquè s'hi havia criat gats —*chats*—). Per tot això i per la redundància d'alguns noms de masos, seguir el fil de la història d'aquests no ha estat gens fàcil.

2.2. ALGUNES CARACTERÍSTIQUES DEL CATALÀ DE TELLET

Les característiques generals del català parlat a Tellet s'emmarquen en el dialecte septentrional, també anomenat per simplificació rossellonès, i són bastant semblants a les del terme veí de Reiners, exposades a *Història dels noms de Reiners* (Cailà i Escudero). La visió un xic simplista que tenim del rossellonès actual sol anar relacionada amb la incorporació de fonemes forasters, deguda a un bilingüisme desigual, amb predomini del francès sobre el català. Així doncs, sentirem sovint [ʀ] uvular (procedent del francès), en comptes de [r] o [r], [j] per [ʎ], i [œ] en lloc de [ə] neutre, ex. *carrer* i *res*, es realitzen [ka'ʀe] i ['ʀes]; vell: ['bej], l'escola: [les'kœlœ]. Tanmateix, si escoltem els telletencs més grans, com ara Julien Barnade, Mathilde Mach o Laurent Raymond (tots tres nascuts abans de la Segona Guerra Mundial), descobrirem una llengua original ben diferent, pouada lentament des del fons de la història d'aquesta terra. Pel rigor fonètic conservat, ens arriscaríem a parlar de llengua *pura* si considerem la influència insignificant del francès en el vocalisme i el consonantisme d'aquests locutors. Tot i recordant la seva vinculació al dialecte septentrional, vegem alguns trets del català de Tellet.

VOCALISME I CONSONANTISME. La posició geogràfica lateral i l'aïllament del català septentrional respecte al dialecte central, han afavorit la conservació de trets desapareguts de la llengua moderna general i alguns canvis interns compartits amb l'occità. Evolució de [l'o] tònica tancada cap a [l'u], ex. *font* > [l'fun], *millor* > [mi'l'u], etc. en l'onomàstica local: *el camp del Poll* [dəl'puɫ], *riba Roja* [l'ruʒə], o els cognoms *Boix* > *Buix*, *Nauo* > *Naudu*. Sabem que aquest canvi vocàlic —prou antic per no tenir relació amb el francès— és paral·lel a l'evolució del llenguadocià veí. (Filant més prim, però, aquest fonema no sempre s'hauria de transcriure com a [u] simplement, sinó a vegades com una mena de *o* molt tancada o *u* oberta.) Sobre aquesta qüestió, també s'ha d'esmentar la peculiaritat d'algunes persones vingudes de la Catalunya gran, que de manera variable han conservat romanalles del vocalisme propi de la seva família amb *o* obertes, ex. *bo* [l'bɔ], *nogues* (*nous*, cast. *nueces*) [l'noɣəs] en comptes de les pronúncies rosselloneses [l'bu] i [l'nuɣəs], etc. Conservació de *-s-* intervocàlica, amb algunes oscil·lacions, ex. *partisó* (*partió*), *sasó* (estació de l'any), continuadors naturals de l'occità, o manlleus directes a la llengua dels trobadors?, *La Bosiga* (menys freqüent: *Boïga*); manteniment parcial de *-n* final en formes com *aranyon* [əɾə'ɲun], *rodon* [ru'dun], igualment en el topònim *el camp Rodon*, i en el nom de lloc i de persona *Toron* [tu'rɒn].

MORFOLOGIA. A més d'aquests elements, propis del català del Rosselló i de les terres baixes del Vallespir, apareix a Tellet un tret morfològic interessant que trenca amb la unitat lingüística del Vallespir i la resta de Catalunya i anuncia una transició cap al rossellonès estricte tal com va definir-lo Pierre Fouché: el plural d'alguns mots acabats en vocal tònica com *carabassó*, *teixó*... perd la nasal final com al Rosselló [tə'fʃɔs], [kəɾbə'sʃɔs], en comptes de [tə'fʃɔns], [kəɾbə'sʃɔns] o [tə'fɔns], [kəɾbə'sɔns], com al Baix o a l'Alt Vallespir.

LÈXIC. La riquesa del lèxic conservat en la toponímia mereix sense cap dubte alguns comentaris. En els hidrònims i els orònims registrem les formes *clot*, *coma*, *còrrec*, *eixalada*, *feixa*, *gorga*, *penya*, *ribera* (sinònim septentrional i empordanès de *riu* o *riera*), *rost*, *serra*, *serrat*, i tres fòssils, *arenal*, *quer* i *toron* (els dos últims emprats en noms tautològics): «lo arenal de dita ribera» (1695); «lo mas Quer» (1631), relacionat amb els rocs del Quer i «la font del Turon» (1692). El nom comú *toron* (font), extingit en català, continuador de l'occità *toron*, *teron* (Alibert), encara ha conservat el seu significat en alguns punts del llenguadocià (ALOC, 952). Entre els fitònims locals recollim *grèvol*, *noguer*, amb els seus derivats *grevoleda* i *noguereda*; el col·lectiu arcaic *maçaneda*; *poll*, geosinònim de *pollancre* al nord-est de Catalunya i a les Illes Balears (ALDC, 1200); el septentrional *siure*, 'alzina surera' (ALDC, 1064), i el derivat *siureda*. Constatem la presèn-

cia del sufix col·lectiu *-ar*, de *brossar*, *fonollar* i *pesolar*; tanmateix la forma *olivar* ‘sarrat del olivà’ (1695), molt corrent a l’Empordà, és inhabitual actualment al Vallespir, on el col·lectiu *d’oliu* o *oliver* sol ser *oliveda*; també apareix el rossellonès *elra* (*heura*) en comptes del vallespirenc (i nord-occidental) *hedra*, present al poble veí de Reiners (ALPO 321), que demostra, una altra vegada, l’originalitat del català de Tellet.

3. Metodologia de treball

3.1. PRESENTACIÓ DE LES DADES

Si deixem de banda alguns noms de creació recent (com el *mas de la Chatterie*, el *mas Cordier*, el *mas Frankiann...*), es pot afirmar que la llengua de formació dels topònims ha estat sempre el català. Aquesta dinàmica no s'ha interromput del tot al segle xx, quan apareixen nous noms de casa, escrits amb criteris desiguals però encara pensats en català, com ara *can Galangau*, *la Roureda* («la Rourède»), *Sol Llevant* («Sol Llaban»), *el Siure Gros* («Al Siure Gros»), *Xiula Vent*. Tanmateix, constatem la interferència del francès en topònims híbrids que han incorporat prenom moderns com a indicadors de propietat: ca n'«Achille» [kan'ʃilə], els siures de l'«Antoinette» [lantwa'ɲetə], la vinya d'en «Firmin» [fir'mɛŋ], les peyres d'en «Tin» [tɛŋ]... Per consegüent, l'obra ha recollit tots els topònims catalans independentment de l'època de llur creació i és evident que hi pot haver diferències cronològiques importants segons les entrades. S'ha de dir també que l'antroponímia de la segona part del segle passat ha estat poc estudiada per la impossibilitat d'accedir als censos o padrons d'aquests anys.

Totes les dades sobre Reiners (si no s'esmenta cap font específica) fan referència al llibre de Cailà i Escudero citat a la bibliografia.

Tot i que hem aconseguit descobrir certs secrets: *cal Profiter* (de *preufeiter* o *preufeter*: 'persona que treballa a preu fet'); *la font (de) Darrere el Lloc*, pronunciat *darrelloc*, és a dir, la font situada darrere el poble (antigament, el lloc); el patrònim «*Raymond*», creat per traducció del català *Ramon*, copiant el costum de traduir sistemàticament els prenom, a l'hora d'acabar aquest llibre encara queden alguns dubtes que no s'han resolt, com ara l'ortografia o l'origen de *Baladurat*, *Manuquer*, *Üina*, *Üigues*, *Vigals*... Esperem que estudis posteriors ajudaran a esbrinar aquests misteris.

Sabem, per l'adversitat de la història d'aquest país, que algunes persones citades en el llibre tindran certa dificultat a l'hora de llegir en català, llur llengua pròpia que una escola injusta no els va ensenyar mai. Mes un llibre de memòria com aquest, arrelat en el nom de cada cosa, no podia, per dignitat, renunciar a la llengua catalana.

3.2. ALFABET FONÈTIC

a	menjar	k	casa	R	rien (francès)
b	ball	l	oli, animal	s	força
β	roba	ʎ	fulla	ʃ	peix
d	donar	m	mare	tʃ	bateig
ð	badar	n	noi	t	tabac
ə	roba (català oriental)	ɲ	enguany	u	música
e	cantaré	ŋ	fang	w	beure
ε	cel	o	carbó	ɥ	caterinó
f	foc	ɔ	bola		(català septentrional)
g	gos	œ	oeuf (francès)	z	casament
ɣ	agulla	p	apagar	ʒ	gendre
i	gallina	r	paret	dz	dotze
j	aire, noia	r	riu	dʒ	viatge

4. Fonts documentals

4.1. ARXIS I DOCUMENTS

AB	Arxiu municipal dels Banys (Amélie-les-Bains-Palaldà)	
AB BI	Fons Billaud (còpies dels llibres de batejos, casaments i defuncions de les parròquies dels Banys, Montalbà i Palaldà)	
ACA	Arxiu de la Corona d'Aragó, Barcelona	
ACA	Fogatge 1515	Fogatge del 1515 MR A-401
AR	Arxiu municipal de Reiners	
AR	Cad. Reiners	Cadastré de Reiners 1823
AT	Arxiu municipal de Tellet	
AT	Cadastré 1983	Cadastré de Tellet 1983
AT	Escola	Registre de matrícula de l'escola de Tellet 1910-1959
AT	Llibre	Llibre que conté diversos documents lligats: Registres parroquials 1787-1791, Casaments 1676-1707, Confirmacions 1727, Confirmacions Palaldà 1730, Cartells de visites, Armes 1816, Not. Lluís Companyó 1778, Llista 1827
AT	Registres	Registres d'Etat Civil 1792-1798 i 1802-1883 i 1901-1962.
BP	Mediateca municipal de Perpinyà	
BP	Alart	Julien-Bernard ALART, Cartulari manuscrit, s. XIX (còpies manuscrites de documents de segles anteriors dipositats a les Archives Départementales des Pyrénées-Orientales)

ADPO	Arxius Departamentals dels Pirineus Orientals (Perpinyà)		
	Cad. 1823	Cadastré de Tellet 1823	2J127/201
	Cad. 1948	Cadastré de Tellet 1948	1119W206
	Capb. 1	Capbreu d'Oms i de Tellet	1614 3J332
	Capb. 2	Capbreu d'Oms i de Tellet	1633 3J332
	Capb. 4	Capbreu d'Oms i de Tellet	1663 3J336
	Capb. 5	Capbreu d'Oms i de Tellet	1689-1699 3J336
	Capb. 6	Capbreu d'Oms i de Tellet	1710-1726 3J336
	Capb. 7	Capbreu d'Oms i de Tellet	1705-1751 3J333
	Capb. 8	Capbreu d'Oms i de Tellet	1754-1773 3J336
	Capb. Arles	Capbreu d'Arles	1721-1753 3E20/485
	Capb. Camprodon	Capbreu de Sant Pere de Camprodon	1772 3E49/169
	Capb. Ceret	Capbreu de la Sacristia de Ceret	1597-1743 3E40/1189
	Capb. Els Banys	Capbreu dels Banys i Palaldà	1631-1646 3E20/457
	Capb. Reiners 1	Capbreu general de Reiners (esborrany)	1407 3E40/847
	Capb. Reiners 2	Capbreu del senyor de Reiners	1407 3E40/1171
	Capb. Reiners 4	Capbreu de Reiners	1656 3E44/241
	Capb. Reiners 5	Capbreu de Reiners	1699-1707 3E40/1173
	Capb. Reiners 9	Capbreu de Reiners	1772-1773 2J110
	Capb. Vallbona	Capbreu de l'abadia de Vallbona	1695 3E40/1247
	Cens 1886	<i>Recensement</i>	1886 6MI27 Microfilm
	Cens 1901	<i>Recensement</i>	1901 6MI39 Microfilm
	Com. Oms	<i>Communauté d'Oms</i>	1664 1C1807
	Com. Tellet	<i>Communauté de Taillet</i>	1660-1788 1C1863
	Confirmacions	Registre de les persones confirmades a Tellet	1829 138J2
	Contribució	<i>Etat des trente [contribuables] plus imposés</i>	1830 2OP4241
	Documents	Documents de la família Oms, senyors de Tellet	1357, 1621, 1631 1E617
	Església	Documents diversos de l'església parroquial de Tellet	G880

Estimes 1770	Llibre de les estimes d'Oms i Tellet	1770	3E40/1306
Estimes 1787	Llibre de les estimes d'Oms i Tellet	1787	3E40/1307
Fàbrica	Budget de la fabrique de l'église de St. Valentin de Taillet	1860-1893	138J3
Fons Oms	Fons de la família Oms, senyors de Tellet	1726-1731	3J333
Fons Oms	Fons de la família Oms, senyors de Tellet	1772	3J614
Font	Reparació de la font municipal de Tellet	1837-1900	2OP4250
Fossa 930 i Fossa 988	Fons François de Fossa. Cartulari d'Elna. Pàg. 36 (any 930) i 91 (any 988)		12J25
Justícies	<i>Manuel de la cour du bayle de Taillet et d'Oms</i>	1616-1621	3E40/1329
Justícies 1690	Fons de justícies senyorials	1690	11BP474
Justícies 1703	Fons de justícies senyorials	1703	11BP440
Justícies Palaldà	Fons de justícies senyorials	1697-1789	11BP1035
Mat. Cad.	Matrius del cadastre de Tellet	des del 1825	1016W451
Processos 1	Processos civils	1658-1677	2B1163
Processos 2	Processos criminals, fons del Consell Sobirà	1669	2B1651
Processos 3	Processos criminals	1676	2B1679
Processos 4	Processos civils	1654-1655	2B1052
Processos 5	Processos civils	1748-1775	2B1576
Registres	Registres parroquials i registres d'Etat Civil	des del 1614	161EDT3, 5Mi651, 95J269
St. Pau	<i>Llibre per lo benefici de St. Pau</i>	1361-1718 (còpies del 1718)	3E20/503
Tall	Impost del Tall, majoritàriament de la llista de Tellet	1602	5BP23
Taxa	Taxa del batalló (lletes de Reiners, Tellet, Montboló, Oms...)	1643	1B395

Protocols notarials

Not. Comes	Josep Angel Comes d'Arles	1629, 1634	3E20/182
Not.			
Companyó 1656	Joan Companyó de Ceret	1656	3E40/365
Not.			
Companyó 1703	Joan Companyó de Ceret	1703	3E40/373
Not.			
Companyó B 1775	Jean Companyó Bombes de Ceret	1775	3E44/241
Not.			
Companyó B 1792	Jean Companyó Bombes de Ceret	1792	3E40/721
Not.			
Companyó B 1815	Jean Companyó Bombes de Ceret	1815	3E40/735
Not. Companyó I	Joan Companyó de Ceret (Inventaris)	1613-1702	3E40/301
Not. Ferrer	Josep Ferrer de Ceret	1641, 1642, 1649	3E40/234, 3E40/235
Not. Hurús	Pere Hurús d'Arles	1615	3E20/96
Not. Mas	Pere Mas de Ceret	1593	3E40/149
Not. Morer	Esteve Morer de Ceret	1428	3E40/32
Not. Prim 1496	Jordi Prim de Ceret	1496	3E40/74
Not. Prim 1499	Jordi Prim de Ceret	1499-1504	3E40/75
Not. Reador	Melcior Reador de Ceret	1624	3E40/225
Not. Ribes	Pere Ribes de Ceret	1585-1601	3E40/146
Not. Torralles	Onofre Torralles de Ceret	1598	3E40/153
Not. Trinxeria	Francesc Trinxeria de Prats	1787, 1788	3E53/157, 3E53/158

Arxius particulars

APMG	arxiu particular família Gatounes
APGE	arxiu particular Georges Erre

4.2. BIBLIOGRAFIA IMPRESA

Llibres i revistes

- ABELANET, Jean. *Les roches gravées nord-catalanes*. Prada: Terra Nostra, 1990.
 — *Lieux et légendes du Roussillon et des P. Perpinyà*: El Trabucaire, 1999.
- ALDC PONS, Lúdia; VENY, Joan. *Atlas lingüístic del domini català*.
 Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2001-2007.
- ALESSANDRI, Patrice. «Les cloches de l'église de Taillet». A: *Vallespir*. Ceret, 1990.
- ALF GILLIÉRON, Jules; EDMONT, Edmond. *Atlas linguistique de la
 France*. París: Libr. Champion, 1902-1910. 9 v.
- ALIBERT, Loís. *Dictionnaire occitan-français*. Tolosa: Institut d'Etudes Occitanes, 1966.
- ALLOC RAVIER, Xavier. *Atlas linguistique et ethnographique du Lan-
 guedoc Occidental*. París: Centre National de la Recherche
 Scientifique, 1978-1993. 4 v.
- ALPO GUITER, Henri. *Atlas linguistique des Pyrénées Orientales*.
 París: Centre National de la Recherche Scientifique, 1966.
- AMIGÓ, Ramon; ROIGÉ, Dolors; TERRADO, Xavier; TURULL, Albert. *Introducció a
 l'onomàstica*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació, 1994.
- Anuari 2011 Annuaire 66 (Guia de telèfons de Tellet del 2011).
- Aspres Oms, balcon des Aspres, balcó dels Aspres. Oms: Biblio-
 thèque Municipale, 2011.
- AUSSEIL, Abbé François. «Trois villages du Vallespir (Oms, Calmeilles, Taillet)». *Revue Historique et Littéraire du Diocèse de Perpignan*, núm. 74 (1927), p. 40-45.
- BASSEDA, Lluís. *Toponymie historique de Catalunya Nord*. Prada: Revista Terra
 Nostra, 1990.
- BASTARDAS RUFAT, Maria Reina. *La formació dels col·lectius botànics en la toponímia
 catalana*. Barcelona: Reial Acadèmia de Bones Lletres, 1994.
- BATLLE, Mar; MORAN, Josep; RABELLA, Joan Anton. *Topònims catalans*. Barcelona:
 Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2002.
- BERDAGUÉ, Jean. «Taillet, notice historique sur Notre Dame de la Roura». *Semaine
 Religieuse de Diocèse de Perpignan* [Perpinyà], núm. 45 (1904).
- BOLÒS, Jordi; HURTADO, Víctor. *Atlas dels comtats de Rosselló, Conflent, Vallespir i
 Fenollet (759-991)*. Barcelona: Rafael Dalmau editor, 2009.
- BRUNET, Michel. *Le Roussillon face à la révolution française*. Perpinyà: Trabucaire,
 1989.
 — *Les pouvoirs au village*. Perpinyà: Trabucaire, 1998.
- CAILA, Montserrat; ESCUDERO, Jean-Paul. *Història dels noms de Reiners: Les arrels
 d'un poble del Vallespir*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2005.
- CATAFAU, Aymat. «Les celleres du Roussillon». A: *Histoire et archéologie des terres
 catalanes au moyen âge*. Perpinyà: Presses Universitaires de Perpignan, 1995.

- Catalunya carolíngia* ABADAL I DE VINYALS, Ramon d'. *Catalunya carolíngia*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1926-1950.
- Catalunya romànica*, vol. xxv. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1996.
- CAZES, Abbé. «Le Rétable de Tallet», «Parcourant les Cartulaires». *Massana* [Argeliers], núm. 17 (1973).
- Cazes Analyse 1 CAZES, Abbé. «Analyse de chartes». *Conflent* [Prada], núm. 146 (1987).
- Cazes Analyse 2 CAZES, Abbé. «Analyse de chartes». *Conflent* [Prada], núm. 169 (gener-febrer 1991).
- Cazes Illa CAZES, Abbé. «Illa à travers ses monuments et son histoire». *Amis du Vieil Ille*, núm. 78 (1982).
- Cazes Prats CAZES, Abbé. «Prats de Molló et sa région». *Conflent* (1978).
- Cazes Roussillon CAZES, Abbé. «Le Roussillon Sacré». *Conflent* (1990).
- Cazes Vocabulaire CAZES, Abbé. «Vocabulaire d'autrefois». *Massana* [Argeliers], núm. 48 (1989).
- Cens 1449 HOMS, M. Mercè. *El sindicat remença de 1448*. Ajuntament de Girona, 2005.
- Cens 1841 COSTA, Georges J. *Répertoire-Atlas Patronymique des Pyrénées-Orientales au XIXe. siècle*. Perpinyà: Presses Universitaires de Perpignan, 1994. 2 v. (Collection Etudes)
- Cens 1931 COSTA, Georges J. *Répertoire-Atlas Diachronique des noms de famille des Pyrénées-Orientales au xxè siècle*. Perpinyà: Presses Universitaires de Perpignan, 2000. (Collection Etudes)
- CORREDOR PLAJA, Anna Maria. *Pals. Recull onomàstic*. Barcelona: Societat d'Onomàstica: Institut Cartogràfic de Catalunya, 2008.
- COSTA, Georges J. *Atlas linguistique «Sacaze» des confins catalano-languedociens*. Vol. 1. Sant Esteve: Societé des Professeurs de Catalan, 1986.
- DALMAU, Guillaume. «Le Capbreu de Montferrer». *Domitia* [Perpinyà], núm. 819 (març 2007), p. 185-208.
- DAUZAT, Albert. *Dictionnaire étymologique des noms de famille et prénoms de France*. Nova edició revisada. Paris: Références Larousse, 1987.
- DAUZAT, A.; ROSTAING, Ch. *Dictionnaire étymologique des noms de lieux en France*. 2a ed. Paris: Librairie Guénégaud, 1989.
- DCVB ALCOVER, Antoni; MOLL, Francesc de B. *Diccionari català-valencià-balear*. Palma de Mallorca: Moll, 1930-1962. 10 v.
- DECat COROMINES, Joan. *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes; Caixa de Pensions "La Caixa", 1980-1991. 9 v.
- Diccionari de la llengua catalana*. Institut d'Estudis Catalans, 1995.

- Doléances 1789* FRÉNAVY, Etienne. *Cahiers de doléances*. Perpinyà: Direction des Services d'Archives, 1979.
- ESCUADERO, Jean-Paul. «El canvi de o tònica en u en alguns topònims vallespirencs». *Actes del XXII Col·loqui de la Societat d'Onomàstica*. Barcelona: Societat d'Onomàstica, 1999.
- «Ribera (riu o riuet) un mot septentrional oblidat en la toponímia empordanesa». Manresa: Societat d'Onomàstica: Institut Cartogràfic de Catalunya, Centre d'Estudis del Bages, 2006.
- «Sobre la continuïtat o la ruptura de l'àrea d'alguns mots septentrionals a l'Empordà». *Actes del XIII Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Girona 2003*. Vol. II. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007, p. 143-154.
- «Alguna cosa més sobre els occitanismes del rossellonès». *Les relations catalano-occitanes al llindar del segle XXI*. Péronnas: Éditions de la Tour Gile: Association Française des Catalanistes, 2009.
- Fogatge 1497* IGLÉSIES, Josep. *El fogatge de 1497*. Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajuana; Rafael Dalmau, 1991. 2 v.
- Fogatge 1553* PEYTAVÍ, Joan. «Fogatge 1553». A: *Catalans i occitans a la Catalunya moderna*. Barcelona: Òmnium Cultural, 2005.
- Francesos 1542-1543 PEYTAVÍ, Joan. «Llista de francesos, gascons i altres». A: *Catalans i occitans a la Catalunya moderna*. Barcelona: Òmnium Cultural, 2005.
- FRÉNAVY, Etienne; ROSSET Philippe. *La seconde République dans les Pyrénées-Orientales 1848-1851*. Perpinyà: Direction des Services d'Archives, 1981.
- GEC *Gran enciclopèdia catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1978-1988.
- GGCC *Gran geografia comarcal de Catalunya*. Vol. 5. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1985.
- Goigs de Nostra Senyora del Roura en lo terme de Taillet*. Perpinyà: Imp. J. B. Alzine, 1863.
- HAMLIN, Frank. *Toponymie de l'Hérault*. Millau - Montpellier: Editions du Beffroi: Etudes Héraultaises, 2000.
- IBERGAY, Guy. *Calmeilles, village médiéval, des mas, une nogareda*, 2009.
- IBERGAY, Guy; DELTIL, Gérard. *Prunet et le Domnoli & Belpuig et la Trinité*. Perpinyà, 2007.
- IBERGAY, Guy; DELTIL, Gérard; ZEZIOLA, Marc. Saint Marsal, 2008 (aprox.) *Lettres patentes d'union des terres et seigneureries d'Oms, Taillet, Sorède et Bages, et érection des dites terres en «Marquisat» sus le nom «d'Oms» en faveur de Don Joseph d'Oms de Tord*. Ruscino; Perpinyà: Barrière, 1914, p. 91-99.

- MARCA, Petrus de. *Marca Hispanica sive limes hispanicus, hoc est geografica atque historica discriptio Cataloniae*. París, 1688 / Barcelona, 1972.
- MARTINIS MAFÉ, Joan Carles. «Els antropònims occitans en l'edat moderna a través dels llibres d'aveïnament de València 1533-1611». *Butlletí de la Societat d'Onomàstica* [València], núm. 112-113 (2010).
- Matrim. (1737-1790) PEYTAVÍ, Joan. *Antroponímia, poblament i immigració a la Catalunya moderna*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2010. CD amb una base de dades dels matrimonis a la Catalunya del Nord.
- MISTRAL, Frédéric. *Lou tresor dóu Felibrige ou Dictionnaire provençal-français*. Raphèle-lès-Arles: Marcel Petit, 1979. 2 v.
- MOLL, Francesc de B. *Els llinatges catalans*. Mallorca: Moll, 1987.
- MORAN, Josep. *Estudis d'onomàstica catalana*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995.
- *Letimologia i l'onomàstica*. Barcelona: Santillana, 2006.
- MOREU-REY, Enric. *Els nostres noms de lloc*. Palma de Mallorca: Moll, 1982.
- Nomenclàtor toponímic de la Catalunya del Nord*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans; Universitat de Perpinyà, 2007.
- OC COROMINES, Joan. *Onomasticon Cataloniae*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes; Caixa de Pensions "la Caixa".
- PARAHY, Abbé. «L'Administration d'une paroisse rurale au xviii siècle». *Congrès provincial de la société bibliographique et des publications populaires*. Montpellier, 1895, p. 790-795.
- PASSOTI-HOURI, Myriam. *Oms, cité des Aspres*. Argelers: Massana, 1992.
- PAYRE, Didier. *Toponymie de Nohedes*. Nohedes: Association Gestionnaire de la Reserve Naturelle de Nohedes, 1992.
- (1997). *Toponymie de Jújols*. Reserve Naturelle de Jújols.
- PEYTAVÍ, Joan. «Antroponímia i inimmigració a la Catalunya Nord moderna: l'exemple de l'Alt Vallespir». A: *Actes del XX Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica*. Perpinyà, 1997.
- PONSICH, Pere. *Límits històrics i repertori toponímic dels llocs habitats dels antics «Països» de Rosselló-Vallespir-Conflent-Capcir-Cerdanya-Fenolledès*. Prada: Revue Terra Nostra, núm. 37, 1980.
- PORTET, Renada-Laura. *Els noms de llocs del Rosselló*. Perpinyà: CDACC, 1983. 1985??
- ROURA, Pere. «Els noms de casa». Maçanet de Cabrenys. *Programa de la Festa Major de Sant Martí*, novembre 2003.
- SAGUER, Romain. «La communauté villageoise de Reynès à la fin du Moyen Âge au travers d'un capbreu de 1407». A: *Memòria de Màster 2 d'Història*. Universitat de Perpinyà, 2010. 2 v.

- Taxa 1643 PEYTAVI, Joan. «Taxa del batalló». A: *Catalans i occitans a la Catalunya moderna*. Barcelona: Òmnium Cultural, 2005.
- TIRACH ALVENTOSA, Pasqual. *Les surnoms catalans*. Canet: Trabucaire, 2001.
- TORREILLES, Abbé Philippe. «Les cartells de visita de Calmellas et de Taillet». *Revue d'Hist. et d'Archéol. du Roussillon* [Perpinyà] (1902), p. 334-340.
- VENY, Joan. «Sobre els occitanismes del rossellonès». *Actes del V Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Andorra (1979)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1980, p. 441-494.
- *Estudis de geolingüística catalana*. Barcelona: Edicions 62, 1978.
- *Introducció a la dialectologia catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1986.
- *Els parlars catalans*. 7a ed. Palma de Mallorca: Moll, 1987.
- «Afinitats ultrapirinenques del català septentrional de transició». *Actes del col·loqui l'Albera i el patrimoni en l'espai transfronterer*. Figueres: Consell Comarcal de l'Alt Empordà, 2005, p. 179-199.

Cartografia

Mapa Cassini segle XVIII

Mapa IGN 1991 Institut Géographique National. Ceret 1:25.000, edició de 1991.

Mapa IGN 1999 Institut Géographique National. Ceret 1:25.000, edició de 1999.

Mapa IGN 2003 Institut Géographique National. Ceret 1:25.000, edició de 2003.

4.3. PÀGINES WEB

Genealogia Danyach	www.chez.com/genedan	Genealogia de Jean-Louis Danyach-Deschamps
Cad. Geo 2012	www.geoportail.fr	Fotografia aèria i cadastre actual 2007-2012
Cortsaví Sempre	cortsavisempre.free.fr	Associació Cortsaví Sempre
—	histoireduroussillon.free.fr	Apunts d'història de Tellet
—	www.cg66.fr	Conseil Général des Pyrénées-Orientales
—	fr.wikipedia.org/wiki/Taillet	Dades generals de Tellet Tellet a l'enciclopèdia <i>wikipedia</i>
Nomen	www.gencat.cat/toponimia/nomenclator	Índex nomenclàtor 2009

4.4. ALTRES

- AssoCG DVD de l'Associació Catalana de Genealogia de Perpinyà, que recull dades genealògiques del Departament dels Pirineus Orientals i de les comarques gironines, 2008.

5. Fonts orals i agraïments

El nostre agraïment als telletencs que ens han ajudat, responent amb paciència a totes les nostres preguntes: Guy Barceló; Julien Barnade, can Vilar, Ceret; Louis Chaubet, can Fonts, el Vilar (1924-2007); Maixent Gatounes, *Vicenç* (1912-2003); Janine Gatounes, el Bac; Francis González Mach; Jean González Mach; Josep Juanola, *en Jefe del Bac*; Mathilde Mach, can Roca; Geneviève Negre, cal Profiter; Alain Raymond, la Roura, batlle de Tellet; Laurent Raymond (1918-2012), el Terrat i Ceret.

I també a l'Ajuntament de Tellet i a la seva secretària Sophie Clara; al personal dels Arxius Departamentals dels Pirineus Orientals de Perpinyà i especialment a l'historiador Denis Fontaine; a Christian Solà, hidrogeòleg; a Jean Mas; a Jacqueline i Michel Aspart; a Romain Sagner, gran coneixedor de l'edat mitjana a Reiners; a l'Associació Catalana de Genealogia; a Bernard Pons; a Georges Erre, de Maurellàs; a Josep i Antoinette Pujol, el Vilar; als arqueòlegs Ingrid Dunyach i Etienne Roudier, del Grup de Prehistòria del Vallespir i dels Aspres; a Alexandre Escudero, per la seva ajuda tècnica en l'elaboració del mapa; a Paola Escudero, per la fotografia de la portada; als doctors Jordi Costa, Josep Moran, Joan Anton Rabella, Joan Veny, i a l'Oficina d'Onomàstica de l'Institut d'Estudis Catalans.

6. Llista dels noms de lloc i de persona

«Achille», ca n', can Xile o can Xile Manel

[¹kan'ʃilə]

Aquest nom de lloc prové del prenom francès *Achille* (*Aquil·les*). Es tracta d'un mas restaurat situat a la dreta del còrrec de la Bosiga. Adossat a la casa es pot veure un forn de pa.

L'informador Louis Chaubet afirma que el nom veritable del mas és *can Xile Manel*. Li devia deixar el nom el seu amo «Emmanuel Laporte» (Mat. Cad., 1825). Al cens de 1886 el «Mas Manel» l'ocupa «Lor, Jean» casat amb una «Laporte». Posteriorment, «Lor, Achille» (Mat. Cad.) és el propietari de la casa i de les terres de Vilaret (la secció del Cad. 1823 on es dreça el mas). «Achille Lor», que tenia quaranta-sis anys al cens de 1901, encara és recordat per alguns telletencs.

El Mapa IGN 1999 (i 2003), basant-se en una pronunciació inexistent, canvia el prenom de l'antic propietari i crea un nou topònim, «Can Giles».

«Achille», la font de Ca n'

Al peu del camí, abans d'arribar a la casa, al costat d'un siure imponent. És gairebé eixuta.

Aiguals, els

[əi'γals]

Darrere del Terrat. Entre el Terrat i can Batlle Vell. Hi surt aigua. També al camí de Saubereda trobem un lloc humit anomenat *els aiguals* [ii'γals]. L'aigua que s'escorre fa una bassa més avall, on es rentaven les tripes quan mataven el porc. Això és l'aigal [li'γal].

Alcufa

«Margarida Alcoffa muller de Antoni Alcoffa» (Processos 3, 1676); «Anton Couffe fermier du mas de mossen Ferrer» (Com. Tellet, 1694); «Anthonius Alcuffa», propietari d'una vinya sobre la Palmera (Capb. Vallbona, 1695); «Antoni Alcufa pages de Tallet» (AT Llibre, 1703).

Segons les dades de què disposem actualment, els Alcufa apareixen un xic abans a Reiners. Van arribar-hi cap al 1600 procedents de Vilafranca de Roèrgue.

Alou, el mas de l'

«tenencia mansi del Alou» (BP Alart, 1355, vol. iv, p. 617); «mansi vocati ad p[rese]ns den pages et antea vocati del mas del alou, qui mansus fuit recognitus dicte abbadie per Anthonium Perramon [de Tuïr]», el 1448 va ser també reconegut per Guillem Geli de Tellet (Capb. Vallbona, 1695).

V. t. *Pagès, el mas*.

Alzina, el bosc de l'

«bois [...] dit Salzina et descendant par le dit Alzina» (Justícies 1703).

Ampla, la ribera

És un altre nom de la *ribera de Buçac*. Comença a Prunet i Bellpuig, recorre tota la partió entre Tellet, Sant Marçal i Montboló i entra al terme de Reiners, on s'aboca al Tec.

V. t. *Buçac, la ribera de*.

«la rivière Large» (Capb. 6, 1726); «Rivière Ample» (Cad. 1823); «Rivière Ample (Ribera Ampla)» (Mapa IGN 2003).

Amunt, la borda d'

«Borda de Mont» (Registres, 1626).

No sabem si s'ha de relacionar amb el nom *Font d'Amunt*.

«Antoinette», els siures de l' [əntwa'netə]

V. *Baudieres, la siureda d'en*.

arenal, l'

«en lo camí que es lo arenal de dita ribera» [de la Palmera] (Capb. Vallbona, 1695).

Lloc actualment desconegut.

Argila, el còrrec de l'

Còrrec i peça de terra que toca amb el camí d'Oms. El còrrec baixa del serrat del Coll de les Arques i va a parar al còrrec del Teixó després d'ajuntar-se amb el de la Font del Toron.

«fins al correch dit de la argila» (Processos 1, 1671); «correco de largila» (paper a part a Capb. 4, 1697); «lo correch de largila» (Capb. 6, 1726); «lo correch de l'argila» (Capb. 8, 1768); «Ravin de la Gile» (Cad. 1823).

Arnaudies

«Antoni Arnaudias fill de Frances Arnaudias» es casa amb Gracia Viu (Registres, 1626).

Nom d'aspecte occità que s'ha fet present a la comarca al segle XVI. Frequent avui dia al Baix Vallespir.

Arques, el coll de les, i el serrat del Coll de les Arques

Al N del terme, fa frontera amb Calmella. El coll també s'ha anomenat *de la Caixa de l'Obra*. Un topònim idèntic, el *coll de les Arques*, es troba a pocs quilòmetres entre Bula d'Amunt i Glorianes, en una cruïlla de camins.

«fins al coll de las arcas» i «del dit collet de las arcas» (Capb. 4, 1697); «Serrat Coll de las Arques» i la secció «Lo Serrat Coll de las Arques» (Cad. 1823); «Serrat del coll d'Arques» 687 m (Mapa IGN 2003).

Artigues

«Marie Artigas» de Montboló, es casa a Tellet el 1779, i «Sauveur Hartigas» de Cortsavi, contrau matrimoni el 1781 a Calmella amb «Françoise Blanc» de Tellet (AssoCG); «Sauveur Hartiges» (AT Llibre, 1805); «Joseph Hartigas» de Calmella es casa a Tellet el 1824 (AT Llibre).

Artigues, ca l'

Casa important del poble. També anomenada el *mas d'en Danyac*.
V. t. *Danyac, el mas d'en*.

«la métairie dite can Artiguas» de «Jean Danyach» de Palaldà (Font, 1874).

Aucell (posteriorment, Ausseil)

«Jacques Aucell» de Calmella, es casa a Tellet el 1773 (AssoCG); «Gabriel Ausseil» de Calmella contrau matrimoni a Tellet el 1820 (AT Llibre); «Jean Ausseill thiserant né à la commune de Taulis» es casa el 1834 a Tellet; «Auseill» (Cens 1841); «Ausseill Joseph» casat amb Maria Blanc, resideix al poble (Cens 1886); «Ausseil Joseph» (Cens 1901).

Com a antecedents registrem el 1644 el casament de «Pera Auzell» de Fontcoberta a Calmella, on s'està el 1660; «Francis Aussell» de Calmella, el 1720, i al Cadastre de Calmella de 1824, el «mas de l'Ausell», propietat de «Jean Ausseil» (Ibergay, p. 132 i 134).

Avall, el prat d'

Al sud de la pallera d'en Bisern, prop d'aquesta casa i de la Palmera.

Avall, el mas d'

«maiterie dite mas de vail» (AT Llibre, 1778).

Podria referir-se al veïnat d'en Font d'Avall; o potser a *can Sales de Baix*. No sabem si té relació amb *can Pau de Baix* del Cad. 1823.

V. t. *Font*; *Font d'Avall*; *Viu, can*².

Avall, la vinya d'

Sota la Cotiva.

Avellaners, el camp dels [bəʎə'nes]

Actualment amb cirerers. Situat per damunt de la pallera d'en Bisern.

Avi, la vinya de l'

Els nostres comunicants no recorden exactament on és. Ens apunten que pot ser d'Oms, enllà de can Guitaire, o a prop de cal Profiter, daltabaix de la carretera del Solà.

Bac, el

Mas habitat de Reiners, fregant el terme de Tellet. Per sobre de la Palmera, sense relació amb el Bac de Dalt ni el Bac de Baix.

Bac, el bosc del

«Lo bosch del Bach» (Justícies 1703).

El document el situa cap al Pesolar, però els nostres informants no veuen on pot ser. D'altra banda coneixem un lloc anomenat *el Bac*, a tocar la ribera Ampla, més amunt de can Rigall, ja al terme de Reiners.

Bac de Baix, el

Peça de terra de can Roca amb castanyers, prop de la ribera Ampla.

Bac de Dalt, el

Segueix la peça de terra anterior. Al costat de la ribera Ampla. Eren olius i ara és bosc. Pertany a Saubereda.

Bacó

«Juan Pera fill de Domingo Baco» (Registres, 1621); «Dominicus Bacho agla loci de Talleto» (Capb. 2, 1633), «Domingo y Joan Pere Baco pagesos del lloch de Tallet» (Processos 4, 1655).

Joan Pere Bacó es va instal·lar a Reiners, on encara existeix can Bacó. Les terres de can Bacó són frontereres amb les de cal Profiter. Saguer registra a Reiners el 1407 «Guillelmus Bacconi», i el 1609 anotem el casament d'una filla de «Bertran Bacu», pagès de Teulís, a Perpinyà (AssoCG).

Bacó, el còrrec de Can

Comença a ponent de cal Profiter i entra a Reiners per acabar a la ribera Ampla un cop passat can Bacó.

Baladurat, o el bac de Baladurat

«loco dicto Baladurat» (Capb. 2, 1633); «pièce de terre [...] appelée de Baladuras» (Capb. 7, 1751); «lo Bach de Baladura» (Estimes 1787).

Lloc desconegut de can Vilar situat cap a la ribera Ampla.

Baltasar

«Sebastien Balthazar» de Teulís es casa a Tellet el 1786 (AssoCG); «Sébastien Baltazar» (AT Registres, 1792); «Sebastien Balthazard» (Mat. Cad., 1828).

La família «Baltasa» ja era el 1710 a Teulís (AssoCG).

Barboteu

«Jean Barboteu brassier au terroir de Taillet» (Processos 5, 1775).

Cognom anotat a Teulís el 1615: «Pere Barboteu» (Not. Hurús), i a Montboló el 1643: «Banet Barboteu» (Taxa 1643).

Barceló

Llinatge actual de Tellet.

«Michel Barcelo» nascut a la Bastida (AT Registres, 1804); «Pierre Barcelo» de Tellet, fill de «Michel Barcelo», es casa el 1834 a Sant Miquel de Llotes (AssoCG); «Jean Barcelo» (AT Escola, 1919); «Barcelo» s'estava a ca l'Artigues (Cens 1931); «Barcelo» (Anuari 2011).

Barceló, can

Casa a tocar de l'església parroquial.

Barceló, l'hort d'en

Als horts de can Viu, sota la feixa d'en Negre.

Barda / Barta / Bartra

«Anthonio Bartra [...] de Talleto» (BP Alart, 1523, vol. O, p. 645); «Rafel Barda», fill d'Antoni, es casa el 1603 (AssoCG); «Valenti Barda» (Registres, 1616); «Valenti Barda», fill de Pere Barda, al Capb. 2, 1633, declara posseir el Manuquer i el mas de l'Om, posteriorment anomenat *can Blanc*; «Miquel Barta fadri pages del lloch de Tallet», fill de «Valenti Barta» (Not. Companyó 1656), el seu cognom s'escriu amb dues ortografies diferents en un mateix lligall d'arxiu: el 1658 «Miquel Barda» i el 1673 «Michaeli Barta» (Processos 1); «Miquel Barda» (Com. Tellet, 1660); «Miquel Barda» de Tellet es va escapar el 1664 de la presó d'Oms (Passoti).

Barda, *Barta* i també *Bartra* són en realitat un mateix nom de família, segurament d'origen occità. A Tellet eren els antics possessors de can Blanc.

Barda, el còrrec d'en

Al N del poble de Tellet. Neix al serrat del coll de les Arques per formar, amb altres còrrecs, la ribera del Teixó, que més avall és la de la Palmera.

«correch o ribera den barda» (Processos 1, 1671); «Ravin den Barde» (Cad. 1823).

Barda, la creu d'en

«seguint dit camí [de Tellet a Oms] fins a la creu dita den Barda» (Processos 1, 1671); «en commençant de la creu de dit mas que fou de dit Barda» (BP Alart, 1680, vol. xxxi, p. 459).

Barda, la font d'en

«la font den Barda» (Processos 1, 1671).

Barda, el mas d'en

«mansatam vocatam antiquitus den Barda compositam de tribus mansis et hereditatibus, uno vocato lo mas Nogareda, altero lo mas den Barral et alio lo mas Manogue» (BP Alart, 1680, vol. xxxi, p. 459); «metairie nommée lo mas Barda» reconeguda per Valentí Barda el 1633 (Capb. 6, 1726).

Designa probablement *can Blanc*, de sota el poble de Tellet.

Bardaguer

V. *Verdeguer*.

Bardes, l'hort d'en

Sota el camp de can Bisern. S'hi troba una font i un botàs (dipòsit d'aigua destinat a regar horts o a alimentar un molí). Era el nom del seu propietari al segle xx.

Bargés

V. *Vergers*.

Barral

«Pere Barral» (Tall, 1602).

Barral, el bosc d'en

«lo bosc den Barral» (Secció del Cad. 1823).

Peça de terra a l'est del còrrec d'en Barda, a septentrió del poble de Tellet, sota el coll d'Oms.

El Cad. Geo 2012 l'anomena «Las Llapinères».

V. t. *Llapinères*.

Barral, el casal d'en, o el mas d'en Barral

«lo mas den Barral» (BP Alart, 1680, vol. xxxi, p. 459); «correch avall dret al costat del casal den Barral» (Capb. 5, 1692); «casal dit den Barral» (Capb. 6, 1726).

Mas rònec integrat al mas d'en Barda.

Barral, el còrrec d'en

«per lo correch dit den Barral» (Processos 1, 1671).

Barral, la font d'en

«pujant dret a la font den Barral» (Processos 1, 1671); «font dita den Barral» (BP Alart, 1680, vol. xxxi, p. 459).

Barri (o Barris), el mas d'en

«Mas Barri» (Cad. 1823).

Denominació antiga del *mas d'en Danyac*, en relació amb el cognom del seu propietari, abans dels Danyac, esmentat a l'entrada següent.

V. t. *Danyac, el mas d'en*.

Barris

«le metayer de Simon Barris» (Com. Tellet, 1788); «Barris, Simon» de Palaldà (Mad. Cad., 1825).

Barta o Bartra

V. *Barda*.

Bartrand

V. *Bertran*.

Baset

«Manuel Baset» s'estava a la casa Vella (AT Escola, 1913); «Baset» (Cens 1931).

Bassotes, el còrrec de les

Fa frontera amb Reiners i conflueix amb el còrrec d'en Toron per la dreta.

«Ravin de las Bassotas» (Cad. 1823).

Batalla

«Bataille Barthélemy» (Font, 1896); «Bataille Barthelemy» (Cens 1901).

Actualment escrit *Bataille*, no és gaire freqüent al Vallespir. El cognom apareix al Capcir a començaments del segle XVIII (AssoCG), i a Sant Marçal al segle XIX (Cens 1841).

Batlle

«François Batlle» (AT Registres, 1799, i Registres, 1804).

Batlle Nou, can

És una casa recent abans d'arribar a can Batlle Vell, sobre la carretera. A tocar d'un bosquet d'avets.

Batlle Vell, can

[^l'baʎʎə 'beʎ]

Mas restaurat a l'oest del terme. S'il·lustra la presència del nom a partir del s. XVIII. Probablement relacionat amb Josep Paraire, batlle el 1682 i propietari del mas (AT Registres). El 1777 era de «Francisco Guittard» i el 1828 encara pertanyia a la família Guittard de Palaldà. Va passar a Julià Trescases i després als Baudieres (Mat. Cad.).

«Badvell» (Mapa Cassini segle XVIII); «lo mas paraire dit del Balle Veil» (Església, 1777); «Mas Baille Beill» s'hi estava la família «Touxagas» (AT Escola, 1911); «Mas Batlle Vell» (Mapa IGN 2003).

Batlle Vell, el còrrec del

Surt de sota del mas i desemboca a l'esquerra del còrrec de la Bosiga, poc abans que aquest acabi a la ribera Ampla.

«Ravin del Baille Beill» (Cad. 1823); «Còrrec d'en Batlle Vell» (Mapa IGN 2003).

Batlle Vell, la font de Can

Toca a la carretera, venint de Tellet. No sempre rajava, a vegades havien d'anar a buscar aigua a la font de la Bosiga.

Baudieres

Mistral registra «Baudière, Baldeyron, noms de famille languedociens».

«André Baudieres» de Vallestàvia, fill de «Bonaventure», es casa el 1763 a Tellet amb «Thérèse Massina» i «Rose Baudieres», filla dels anteriors, es casa el 1788 (AssoCG); «la veuve Therese Baudieres» (Com. Tellet, 1788); «André Baudières» (AT Registres, 1802); «Baudieres» (Cens 1841); «Baudière Roca, Valentin» nascut el 1853, i «Baudières, André» mort el 1879 (AT Registres); «Baudières Michel» (Cens 1901); «Joseph Baudières» ocupava una de les tres cases de can Sales (AT Escola, 1925); «Baudieres» (Cens 1931).

Ibergay cita «Juan Baudieres» el 1609 a Calmella, p. 180.

Baudieres, la siureda d'en

També anomenada els *siures de l'«Antoinette»*. La carretera del Solà la travessa pel mig. Sota la siureda, després del retorn, hi ha els fonaments d'una edificació. *Siureda* és la variant septentrional de *sureda*.

Baudieres, la vinya d'en [buði'erəs]

Just davant de la casa «Sol Llevant». Ara és bosc.

Baus

«Joannes Baus agricola termini de Talleto» (Not. Mas 1593); «Jaume Baus» (Tall, 1602); «Joanni Felici Baus de Taillet» (Ibergay, p. 158, 1606); «Jaume Baus» (Registres, 1614); «Domingo Baus» (Taxa 1643); «Baus» (Matrim., 1738); «Josep Baus dit Paraÿre» i «avec [terres de] Joseph Paraÿre qui fut de Jacques Baus» (Capb. 7, 1751).

Cognom també present a Reiners del segle XVII al XIX, que va originar, allí, dos noms de casa. Ibergay registra el 1545 «Jaume Baus» a Calmella. La família Baus es manté en aquest poble veí fins al segle XX, amb el canvi de grafia *Baux*.

Bellpuig, el camí de

Bellpuig és un poble al NO de Calmella. El camí travessa aquest terme i entra a Tellet pel nord.

«Chemin de Bellpuig à Taillet» (Ibergay, Cadastre de Calmella, 1824).

Belota, l'hort de la [lə βə'lɔtə]

Situat per alt de cal Profiter. Uns 200 m a la dreta.

Segurament hipocorístic de *Isabel*.

Berdaguer

V. *Verdeguer*.

Bergés

V. *Vergers*.

Bernades i Barnade

«Barnades Michel» masover de cal Profiter, nascut a Arles i casat amb «Madeleine Roitg» mor el 1906 a Tellet (AT Registres); «Jean Barnades» consta que vivia a cal Profiter i «Michel Barnade, fermier al mas Vilar» (AT Escola, 1913 i 1928); «Barnades» (Cens 1931).

Anotem «Josep Bernadas» a Sant Marçal el 1703 (Not. J. Companyó).

Bertran¹

«Joseph Bartran» de Cortsaví es casa a Tellet amb «Ana Maria Sauzet» de Tellet el 1722 (AssoCG).

Bertran²

«Pau Negra dit Bartrand» (AT Llibre, 1814).

Bertran, can

Just al S de can Pere Pei. Relacionat amb el renom anterior. El mas antic ha estat trencat i s'hi ha fet una casa nova. Al Cad. 1823 era el «mas Negre».

V. t. *Negre, el mas d'en²*.

«Ruïnes de can Bertrand» (Cad. 1948); «Can Bertrand» (Cad. Geo 2012).

Paral·lelament existeix un mas homònim situat al nord del terme de Reiners.

Bisern¹

«Juan Pera Bisern» (Registres, 1621); «Sebastianus Bisern» (Capb. 2, 1633); «Joan Pere Bisern» (Taxa 1643); «Jaume Vizern» (Com. Tellet, 1660); «Paulus Bisern brasserius termini de Talleto [...] possideo [...] quandam petiam terre campum in quo est edificata quandam domus [...] sitam loco dicto la roura o lo ort den pages» (Capb. Vallbona, 1695), segurament la casa que Pau Bisern declara és can Bisern, també posseïa el mas del Quer que va vendre cap al 1699 a Oriol Cadena (Capb. 7, 1751); «Jaques Vizern pages» (Capb. 6, 1726); «Jacques Vizern» (APGE, 1774); «Jaume Vizern» posseïx «lo mas Vizern» (Mat. Cad., 1825).

El 1607 el cognom es trobava a Reiners, procedent aleshores de Montalbà.

Bisern²

«Joseph Font dit Vizern» (Estimes 1770).

Bisern, can

Mas antic, parcialment reconstruït, sota la Roura arribant-hi des del mas Pagès. Encara s'hi veuen les restes d'un forn. Al segle xx era de la família Raymond.

«Bizern» (Mapa Cassini s. XVIII); «Mas Vizern» (Cad. 1823); «Can Vizern» (Mapa IGN 2003).

Bisern, el camp de Can

Avall de can Bisern, sobre l'hort d'en Bardes.

Bisern, el clot (o còrrec) de Can

A llevant de la Roura. Quan té aigua s'escorre cap a la Palmera.

Bisern, la font de Can

Al costat del mas. Sota la carretera. Encara guarda la volta d'origen.

Bisern, la pallera d'en

Casa habitada a l'est de can Bisern, prop de la Palmera. Actualment s'anomena *mas de la «Chatterie»*. Sobre la porta es veu escrit «Jauma Bisern 1793».

«Cortal Bizern» (Cad. 1823).

Bisern, el pou de Can

A tocar la font del mateix nom.

Bisern, el solà de Can

És al sud del mas.

Biu

V. *Viu*.

Blanc

Els Blanc eren propietaris de cal Profiter al segle XVIII i començaments del segle XIX; casualment al segle passat i fins ara cal Profiter és dels Negre. Els amos de can Blanc, que eren d'Arles, també tenien aquest cognom al segle XVIII.

V. t. *Profiter, Telleda*.

«Angel Blanch» (Not. Comes, 1644); «Pere Blanc» habitant de Tellet (Ibergay, p. 148, 1646); «Joan Pere Blanch, batlle» (Com. Tellet, 1660); «Pierre Blanch» declara posseir una vinya a Reiners (Capb. Ceret, 1689); «Llorens Blanch» (Com. Tellet, 1695); «Josep Blanch dit Profite» (APGE, 1725); «Josep Blanc baille» (Església, 1737); «Paublanch» (*Doléances* 1789); «Joseph Blanch Proffitier» (AT Llibre, 1815); «Blanc Étienne» (Alessandri, 1847); «Etienne Blanc» de Tellet es casa a Reiners el 1852, el seu pare «Etienne Blanc» va morir el 1850 a Robertville, Àfrica (AssoCG); «Blanc Jean epicier» (Cens 1886); «Blanc Jean» (Cens 1901).

Ibergay cita «Joan Blanc» a Calmella el 1605, p. 182.

Blanc, can¹

Mas restaurat sota el poble de Tellet, a orient. Se n'havia dit *el mas den Barda* al segle XVII, i *el mas de l'Om* al segle XVIII, propietat de Josep Blanc d'Arles. Anteriorment es coneixia amb altres noms: *el mas del Noguer* i *el mas de Pere-reda*.

V. t. *Om, el mas de l'*.

Blanc, can²

Un altra casa amb aquest nom, que ara és en ruïnes, és emplaçada enllà de can Sobrequers, anant cap a cal Profiter.

«Mas Blanc» (Cad. 1823); «Mas Blanc» (AT Escola, 1924); «Mas Blanc» (Mapa IGN 2003).

Blanc, el camí de Can

Va del poble al mas esmentat.

«Chemin rural du mas Blanc» (Cad. Geo 2012).

Blanc, el camp d'en

Al Solà, a l'est de cal Profiter i al nord de la carretera del Solà, a tocar del camp de la Cabana. Aparentment relacionat amb els antics amos de cal Profiter.

Blanc, el còrrec d'en

Passa al sud de can Blanc i acaba al còrrec del Teixó.

«Rivière den Blanc» (Cad. 1823); «Rivière d'en Blanc» (Cad. Geo 2012).

Blanc, el roc

Era un camp del Terrat, per damunt del mas, on es feia civada. El nostre informador precisa que s'hi trobava una penya clara.

Boix

[buʃ] i per influència del francès [bu'iks]

«François Buix menuisier né à la commune d'Arles» es casa a Tellet el 1825 (AT Llibre); «Buix» (Cens 1841); «Bouix Thomas» (Fàbrica, 1870); «Buix Thomas» s'està al poble (Cens 1886); «Buix Valentin» (Cens 1901); «Buix» (Cens 1931); «Martin Bouix» (AT Registres, 1957).

A meitat del segle xx eren els possessors de la casa Vella i de Saubereda.

Boix, can

Nom d'una casa gran del poble dessota la plaça. Hi tenien un cafè.

Boix Petit

[buʃ]

Renom de Tellet.

Bolquera, can

[bul'kera] o [bu'kera]

Pujant la carretera de Tellet venint de Ceret, després del trencant de la Roura, a la dreta. Actualment restaurada. A meitat del segle xx els amos eren Pallarès i provenien d'Arles. El cognom *Boulquere* era present a Reiners al Cens 1841.

V. t. *Pallarès*.

«Mas Bolquère» (AT Escola, 1911); «Can Bouquère» (Mapa IGN 1991); «Can Boquera» (Mapa IGN 2003).

Bolquera, la font de Can

És ferruginosa.

Bonet

«Bonnet» (Cens 1931); «Bonnet» (Anuari 2011).

Cognom atestat el 1841 a Ceret i a Sant Marçal (Cens 1841).

Borda¹

«P^o Borda» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123); «Ffranciscus Borda de Talleto» (Saguer, p. 376, 1401); «Ffrancisco Borda de Talleto» (BP Alart, 1416, vol. M, p. 422); «Pere Borda» el 1422 dóna la meitat dels seus béns al seu nebot Francesc (Saguer, p. 353); «Ffranciscus Borda» (Cens 1449); «Pere Borda» (ACA Fogatge 1515); «Lo pubill Borda» i «Joan Pey de la Borda» (*Fogatge 1553*); «Pere Borda» (Tall, 1602); «Valentí de la Borda» (Ibergay, 1624).

Borda²

«Toni Payro de la Borda» (Registres, 1627); «Joseph Pairo alias borda» (Capb. Vallbona, 1695); «Abdon Font dit Borda» (AT Registres, 1802).

Bordes, el camí de Ceret a Can

«cami que va de Ceret o de dita ribera (de la Palmera) al dit mas de la borda» (Capb. Vallbona, 1695).

Bordes, can

A la dreta de la Palmera. No lluny de la Roura. A l'edat mitjana eren dos masos: el *mas de la Borda* i el *mas del Quer*.

«mansi d En Borda» (BP Alart, 1355, vol. IV, p. 617); «Mansi de la borda» (Not. Prim 1496); «Manso de la borda» (Capb. 1, 1614); «Mas de la borda» (Capb. 2, 1633); «Mas Bordes» (AT Escola, 1919); «Can Bordes» (Mapa IGN 2003).

A Oms, prop de Roirós, un mas anomenat *can Valentí* porta el nom escrit de *mas Bordes*.

Bordes, la font de Can

Se'n coneixen dues: una a dalt de la casa, en un camí anant cap a la ribera direcció can Guitaire d'Oms, i una altra a sota, on hi ha castanyers.

«la font de la Borda» (Capb. Vallbona, 1695).

Bordes, la ribera de Can

És un altre nom de *la Palmera*.

Borrat

«Michel Jean Burrat» de Prats de Molló es casa a Tellet (AT Registres, 1809); «Borrat Michel» (Cens 1901); «Michel Bourrat» resideix a la «Casebelle» (AT Escola, 1911).

Patrònim abundant al Vallespir, també en la forma *Bourrat*. Nombros a Prats de Molló al segle XVII (AssoCG).

Borrat, el casot d'en

V. *Quer, el casot del.*

Borrell

«Joseph Gatonas dit Borrell» (Registres, 1674).

Ignorem l'origen d'aquest renom. El llinatge Borrell existia el 1602 a Arles (AssoCG) i és notable la seva presència des de fa més de tres-cents anys a Reiners.

Bosc, l'hort del

«lo hort nomenat del Bosch» (Processos 1, 1663).

Bosiga, la [bu'ziγə]

Peça de terra entre can Vilar i el Terrat on hi va haver una vinya.

Aquesta forma antiga, que correspon al català modern *boïga*, coincideix amb l'occità *bosiga*, encara viu amb el significat d'erm'. Coromines ofereix més exemples de bosigues a la Catalunya del Nord (DECat, vol. II, p. 45).

Bosiga, el còrrec de la, o el clot de la Bosiga

És el còrrec que ve del Peiró i va a la ribera Ampla recollint les aigües del còrrec de can Batlle Vell. Al seus marges hi ha castanyers.

«Ravin de la Bouzigue» (Cad. 1823 i Mapa IGN 1991); «Còrrec de la Bosiga» (Mapa IGN 2003).

Bosiga, la font de la

Sota el Peiró, a tocar del còrrec del mateix nom.

«Source de la Bouziga» (Mapa IGN 1991); «Font de la Bosiga» (Mapa IGN 2003).

Bosquet

«Gaudérique Busquet de Taillet» (Ibergay i Deltail, p. 68, 1649); «Bosquet» (Cens 1886).

Ibergay també cita «Sesari Bosquet» a Calmella el 1606 (p. 179).

Bossut, la vinya del [bu'sut]

Situada per damunt del camp d'en Sarís. Ara és una bardissa. Era d'en Font de can Sales. L'origen és probablement el sobrenom *Bossut*, que podria ser un continuador de l'occità homònim. És l'equivalent septentrional de *geperut*.

Bourrat

V. *Borrat*.

Bretó

«Fransisca Bretona vidua relicta Joannis Breto agricola loci de Talleto» (Capb. 2, 1633).

El llinatge Bretó era a Reiners al segle xv. Va donar nom al *mas d'en Bretó* de la vall de Buçac, a tocar del terme de Tellet, i a les terres circumdants.

Bretó, el

Peça de terra de Tellet situada al nord de les ruïnes del mas d'en Bretó de Reiners. Aquest mas era de la família Font de Tellet als segles xvii i xviii.

«Le Broutou» (secció del Cad. 1948); «Le Broutou» (Mapa IGN 1991); «Le Brotó» (Mapa IGN 2003).

Brossar, el

[bru'sa]

Denominació de dues peces de terra: una just dessota el Terrat, on havien plantat abrecoquers, i l'altra al nord del poble de Tellet anant cap a Oms, en un girador a la dreta, abans d'arribar a una paret llarga que ja és d'Oms. Relacionat amb la planta, *brossa* [¹brusə]. D'altra banda, *el coll de la Brossa* és un topònim de la muntanya de Ceret.

Brunet

«Brunet Vincent» (Cens 1901).

Buçac

Nom d'un veïnat de Reiners, al voltant de la ribera de Buçac, al sud-oest del terme de Tellet, sota cal Profiter.

Buçac, la ribera de

També anomenada *ribera Ampla*.

«Ecclesiam Sancti Iuliani super Buciacum rivolum» (Marca III; Ponsich; BP Alart, 820); «Ripparia de Bossach» (Capb. Reiners 2, 1407); «riparia de bussach qui ve de Sant Marsal» (Capb. 2, 1633); «la riviere dite de Boussach» (Capb. 6, 1726); «la rivière appellée de Bussach» (Capb. 7, 1751); «Rivière ample de Bussac» i «Rivière de Boussac» (Cad. 1823).

Coromines esmenta entre d'altres «Rivo Boçago», any 991 (OC, vol. III, p. 99).

Buix

V. *Boix*.

Busquet

V. *Bosquet*.

Ca, l'hort del

Topònim creat al segle xx, situat sota cal Pastoret. S'hi va enterrar el gos del propietari, Maixent Gatounes.

Cabana, el camp de la

Al Solà, a l'est de cal Profiter i al nord de la carretera del Solà, just després del camp d'en Blanc.

Cabanac

«Alberto Cabanach Puig» de Camprodon (AT Llibre, 1888).

Cabanes, el mas d'en

«Silvestre Parés per la masada den Cabanes» (Església, 1777).

No sabem on era aquest mas relacionat amb el mas Pagès. Silvestre Parés de Prats de Molló n'era el propietari.

El cognom *Cabanes* era present en diversos llocs del Vallespir als segles xvii, xviii i xix, sobretot a Arles, Prats de Molló, Montferrer, Ceret... (AssoCG, 1841; Cens 1931).

Cadena

Llinatge molt estès a l'Aspre i al Vallespir en general, actualment escrit *Cadène*.

«Toni Cadena» (Registres, 1614); «Raphael Cadena» (Documents, 1631); «Salvador Cadena» de Tellet es casa a Oms el 1721 amb «Rosa Messina» (AssoCG); «Catherine Cadena» (APGE, 1774); «Sauveur Cadena» (Registres, 1792); «Sauveur Cadene» (AT Llibre, 1816); «Cadene» (Cens 1841); «Cadene Abdon» viu al «mas Batlle Veill» (Cens 1886); «Cadène François» (Cens 1901); «Joseph Cadène» (AT Escola, 1911); «Cadene» (Cens 1931); «Joseph Cadène» (AT Registres, 1956).

A Calmella, Ibergay cita «Paroy Cadena» al fogatge de 1553 (p. 198) i «Pera Cadena» el 1606 (p. 181).

Cadena, el bosc d'en

Al nord de la casa Vella.

Cadena, can¹

Se n'ha dit també *can Camí* o *can Cadena Camí*. Dalt de can Sobrequers, sobre la carretera. Era un casot i n'han fet una casa nova. Al cadastre de 1823 apareix amb el nom de «mas Barges» a la secció «Lo Mas den Cadenne».

V. t. *Vergers, el mas d'en*.

«maison à lo Mas den Cadenne» de Pierre Bargés, la casa passa el 1851 a «Martha Vila» i el 1892 de «Jacques Blanc» (Mat. Cad.); «Mas Cadène» ocupat per «Jacques Font» (AT Escola, 1913); «Mas Cadenne» (Mapa IGN 1991); «Mas Cadena» (Mapa IGN 2003).

Cadena, can²

És el que ara s'anomena *can Cadena de l'Estepa*, més conegut per *can Sobrequers*.

«Mas Cadenne» (Cad. 1823); «lo mas den Cadenne» de «Sauveur Cadenne» (Mat. Cad., 1839).

Cadena, can³

És la darrera casa del poble anant cap a Oms, després de can Peretes, separada d'aquesta per un carreró. S'hi estava Jepe Cadena cap al 1920.

Al N de Roirós, en el terme d'Oms, es troba un altre «Mas Cadenne», *can Cadena* en les fonts orals.

Cadena, l'hort d'en

Era d'en Jepe Cadena. L'hort és avall, a llevant de la seva casa.

Cadena, el mas d'en

«Mansi Cadena» (Capb. 2, 1633).

No sabem a quin mas actual es refereix; el capbreu el situa a tocar del mas de l'Om de Valentí Barda, l'actual *can Blanc*.

Cadena, la vinya d'en

A l'oest del poble, vers el camí de Sant Marçal.

Caixa de l'Obra, el coll de la, o el pla de la Caixa de l'Obra

Al N del terme, entre Tellet i Calmella.

«coll dit de la cayxe de l'Obre» citat per Ibergay el 1819 a Calmella; «Caysse de Lobre» (Cad. 1823); «Pla de l'Obre» (Cad. 1948).

Caixa de l'Obra, el dolmen de la [dɔl'men] (mot pres del francès)

Ibergay (p. 257), citant Abelanet, precisa que el dolmen, arruïnat, és a l'angle d'una parcel·la antigament cultivada al pla de la Caixa de l'Obra. Prop del dolmen hi ha una roca amb cassoles gravades en forma de creu. Es troba a la partió entre Calmella i Tellet.

Calç, el forn de

Relacionat amb el *camp del Forn*. Encara se'n veuen les restes prop de can Messineta.

«Forn de la Calç» (Capb. Vallbona, 1695).

Callís

«Jacques Caillis» (AT Escola, 1957).

Descobrim *Callís* a la Garrotxa el 1626, i el 1749 a Arles (AssoCG).

Calmella

Poble al N de Tellet, separat d'aquest municipi pel còrrec de Saubereda i pel serrat del Coll de les Arques. La forma oral actual *Calmelles* no s'explica necessàriament per la *s* de la grafia francesa *Calmeilles* (ex. *Barda* > *Bardes*, *Font* > *Fonts*, *Sala* > *Sales*; a *Reiners*, *Canadell* > *Canadells*, etc.).

«Ipsas Calmezelas» (Ponsich, 853); «termino de Calmella» (Capb. 4, 1697); «le terroir de Calmella» (Capb. 6, 1726); «de Calmella» (Capb. 8, 1768); «Comne. de Calmeilles» (Cad. 1823); «Calmeilles» (Mapa IGN 1999 i 2003).

Calmella, el camí de

S'hi pot anar pel Peiró, travessant la serra i el còrrec de Saubereda; s'entra al terme de Calmella per can Pomereda i es passa per can Fina abans d'arribar al poble. O bé, pel coll d'Oms fins a arribar a Calmella per la castanyerada de can Puget, que ja és del terme veí.

«Le chemin qui va de Calmeilles à Taillet» (Ibergay, p. 153, traduït d'un inventari de Calmella de 1644, ADPO, 3E40/237).

Calmella a Ceret, el camí de

«Via publica qua itur de loco de Calmella ad villa Cereti» (Documents, 1560).

Calvet

«Martin Calvet» de Cortsaví es casa a Tellet el 1819 (AT Llibre); «Calbet» (Cens 1841); «Calvet François» viu a can Roca (Cens 1886); «Calvet» (Cens 1931).

Camí, can

V. *Cadena, can*¹.

Cammàs, la vinya d'en

Peça de terra a tocar de la Palmera, a l'esquerra de la ribera passat la pallera d'en Bisern, envers la partió amb el terme d'Oms. Segons fonts orals, en Cammàs n'era el propietari. Tenia un casot a tocar de la Palmera, pel cantó d'Oms.

Campàs, els

«loco dicto als campos vel alias lo fonollar de pertinentys dicti mansi de la borda» (Capb. Vallbona, 1695).

El capbreu situa aquest lloc cap a la Palmera.

Canta

«Valentinus Canta» (Documents, 1621); «Canta Jacques» (Cens 1901).

Llinatge existent a la Vajol el 1598 i a Ceret el 1609 (AssoCG).

Cantuern

«Juan Cantuern» (Registres, 1649); «Cantuern» (Matrim., 1789).

A Calmella el trobem ja el 1523: «Johannis Cantuern», i el 1591: «Johanes Antonio Cantuern» (Ibergay). A Oms, el 1643: «Miquel Cantuern» (Taxa), el 1671: «Joseph Cantoern tambe de Oms» (Processos 1), i el 1692: «Joannis Cantuern» (Capb. 5). Així mateix Pere Cantuern d'Oms ven a Joan Felip Baus de Tellet una casa a Calmella el 1606 (Ibergay).

Cantuern, el mas d'en

Mas d'Oms, al nord-est de Tellet, arran de la carretera que porta a Calmella. S'hi pot veure una inscripció amb la data 1717: «Reuerdo mas de Cantuern, Pau B...» (Passoti).

«Cantuern» (Mapa Cassini segle XVIII); «Lo Mas d'en Cantuern» de «François Dalmas et Cantuern» d'Oms (Estimes 1770); «Mas Cantuern» (Mapa IGN 1999 i 2003).

Capella

«Joan de la Capella» (*Fogatge 1553*).

Capellans, el camp dels

Baixant de la casa Vella cap a can Bordes, a dins del bosc d'en Cadena.

Capellans, la font dels

Sota el Rost i el coll d'Oms. Sobre la font Rovillosa, no gaire lluny del terme d'Oms.

Carabassa, les vinyes d'en

A la Palmera. A davant del mas Pagès, de l'altre costat de ribera. *Carabassa* i més tard *Carbasse* és un cognom atestat a Oms del segle XVI al XX (Cailà i Escudero).

Cardoneres, la vinya de

Al Solà. Ara són cirerers, *cirers*, tal com va afirmar el nostre informant. També s'anomena *la vinya de Dalt*.

Caritat, puig de la

Documentat a Mat. Cad., 1825 («puig de la Caritat», però també «puig de la Carretal», «puig de la Carritat» i «lo puig de la Carretal»). Les fonts escrites i orals presenten una confusió amb *puig de la Carretal*. Altres *puigs de la Caritat* es troben al Ripollès i al Bages (Nomen).

Carrera

«Vincent Carrere propriétaire cultivateur né à la commune de la Bastide» es casa el 1835 a Tellet (AT Registres); «Carrère Jean» viu al poble (Cens 1886).

Carrerada, la

Entre ca n'«Achille» i la vinya d'en Tibaut existia una carrerada per al bestiar que pujava cap a Tellet.

Carretal, el camí de la

A la dreta del trencant de can Sales venint de Tellet. S'ha de dir que el substantiu *carretal*, 'camí per on pot passar un carro', té un gènere masculí actualment al Vallespir. En occità, el significat no és gaire diferent, però aquest mot també pot ser femení (ALLOC).

Carretal, el còrrec de la

És un afluent del còrrec d'en Toron.

«Ravin de la Carretal» (Cad. 1823).

Carretal, el puig de la

Al sud de la Serra, sobre la carretera del Solà. S'hi troba una siureda. Allí neixen el còrrec de la Ginesta i el d'en Toron, que entren a Reiners per abocar-se a la ribera Ampla. És un nom incert.

V. t. *Caritat, puig de la*.

«Lo puig de la Carretal» secció del Cad. 1823; «puig de la Carretal» (Mat. Cad., 1825); «Puig de la Carretal» 590 m (Mapa IGN 2003).

Casals

«Casals del regne de Fransa» (Registres, 1625); «Simon Cazals» de Tellet es casa a Sant Llorenç de Cerdans el 1864 (AssoCG).

Llinatge de llarga tradició a Reiners, present allí des de meitat del segle XVI i a l'origen de diversos noms de lloc.

Casals, els

El nostre comunicant no recorda exactament on és.

Cases

«Gaspar Casas» (Capb. 2, 1633).

Caseta, la

És un camp que havia estat d'abrecoquers, al nord del poble de Tellet, per sobre de can Racó.

«loco ditcto la Caseta» (Capb. 4, 1663); «La Cazette» (secció del Cad. Geo 2012 on es troba *can Racó*).

Casotí, el [kəzu'ti]

Casot mig destruït situat a peu de carretera pujant a Tellet des de Ceret, a l'esquerra del trencant de can Sales.

Cassó

«March Cassou» (AT Llibre, 1816) posseïdor de «lo mas Cassou» (Mat. Cad., 1825); «Paul Sébastien Cassou», domestique de Tellet i fill de Marc, es casa a Reiners el 1844 (AssoCG); «Joseph Cassou» s'està al «mas Vilar» (AT Escola, 1912); «Casso» (Cens 1931).

Cassó, el mas d'en

«Mas Cassou» (mas i secció al Cad. 1823).

Coincideix amb *cal Pastoret*.

Castanell

«Pere Castanell» (ACA Fogatge 1515).

Castanyer, el còrrec del

Discorre al nord de cal Pastoret i desemboca a la Palmera.

«Ravin du Castagné» (Cad. Geo 2012).

Castell, el

V. *Tellet, el castell de*.

Castell, l'heretat del

«la heretat del castell» (Capb. 2, 1633).

Castell, el mas del

«mansi cum terris vocati de castell» (Capb. 2, 1633); «Pallari Parayre menusier du lieu de Palauda possede une mettairie nommée del castell sçize au terroir de Tallet» (Capb. 7, 1751).

Caudres

«Caudres», casat amb una Blanc, resideix al «mas Blanc» (Cens 1886).

Podria ser una confusió amb el conegut cognom *Cautrés*.

cementeri, el

El cementeri actual és a la sortida nord del poble, a mà dreta. El cementeri antic, encara recordat, era al sud de l'església, on ara hi ha una plaça. Se'n pot veure el dibuix al Cad. 1823.

«simentery dicte eclesia» (Capb. 2, 1633); «fins al dit sementiri» (Capb. 5, 1692); «le cemitiere du dit lieu [de Tellet]» (Capb. 6, 1726).

Ceret

Capital comarcal. Al sud-est de Tellet. Municipi molt turístic pel seu museu d'art modern i per les estades que hi van fer escultors, músics, escriptors i pintors famosos com Manolo Hugué, Picasso, Braque, Max Jacob, Gris, Matisse, Soutine, Chagall... És interessant de visitar l'església de Sant Pere, la plaça de la Font dels

Nou Raigs, el pont del Diable, les muralles, els carrerons amb l'aigua que discorre pels costats...

«Sirisidum» (*Catalunya carolíngia*, 814); «Ad villam construxit quae vocatur vicus Sirisidum» (Marca, VIII, 833); «Villa Ceriseto» (Fossa 988); «Cereto» (Capb. Reiners 2).

Ceret, el camí de¹

Passa per la font del Toron, sobre la casa Vella, el vinyer del Quer, el collet de la Roura, a l'oest de can Viu i de can Pei, travessa la frontera amb Reiners, i baixa a la creu del Bac per arribar al Vilar i a Ceret.

«lo camí qui va de dit lloch de Tallet a la present vila de Ceret» (Processos 1, 1663); «via quo itur de Tallet a Ceret» i «cami que va de Tallet a la vila de Ceret» (Capb. 5, 1692); «chemin qui va de la ville de Ceret» (Capb. 6, 1726); «Chemin vicinal ordinaire n° 2 de Taillet à Ceret» (Cad. 1948); «Voie communale n° 2 de taillet à Ceret» (Cad. Geo 2012).

Ceret, el camí de²

Un altre camí passa per can Blanc, travessa la Palmera, paral·lel a la ribera aigües avall, toca el mas de la Marçala i segueix la frontera entre Oms i Tallet.

«al camí que va de Ceret o de dita ribera al dit mas de la borda» (Capb. Vallbona, 1695); «Ancien chemin de Taillet à Ceret» (Cad. Geo 2012).

«Chatterie», el mas de la

V. *Bisern, la pallera d'en*.

«Chaubet»

V. *Xaubet*.

Civadera, la

Peça de terra de can Vilar, ara plantada de pins. Abans d'arribar al mas venint de cal Profiter.

Clergue o Clerc

«Joannes Clergua» escrit també «Clerch» i «Clerga» (Capb. 2, 1633); «Pera Cleraga» els padrins de bateig són de les Illes (Registres, 1668); «Pere Clerga» (Registres, 1672); «Valentí Clera», fill de Pere, es casa el 1694 (AssoCG); «Valentinus Clerch brasserius loci de Talleto», fill i hereu de «Petri Clerch» (Capb. Vallbona, 1695).

Clotes

Actualment escrit «*Clottis*». El nostre informador ens diu que en Clottis venia de Calmella.

«Clottis» (Cens 1931); «Jean Clottis» (AT Escola, 1937).

A Casafabra anotem «Vidal Clotas» el 1643 (Taxa), i a Calmella «Arnau Clotes» el 1613 i «Paul Clotes» el 1824 (Ibergay, p. 182).

Clotes, can [ˈklotis]

Casa del poble entre can Mirapeix i can Negre. S'hi pot llegir la data 1926 però ja existia abans.

Clotes, el casot d'en [ˈklotis]

V. *Quer, el casot del*.

«Clottis»

V. *Clotes*.

Coderc

«Pera Cuderch» (Documents, 1631); «Petrus Cuderch» (Capb. 2, 1633); «Joan Miquel Cuderch» (Registres, 1672); «Sebastien Coderch» d'Oms (AT Registres, 1792); «Coderc François» (Cens 1901).

Cofí

«Cuffi» (Cens 1931).

Actualment és una família de Reiners que posseeix terres a Tellet.

Cofí és un topònim i antropònim de l'Alta Garrotxa, localitzat a Sadernes el 1640: «Madelena Cofi», i a Sant Llorenç de Cerdans el 1704 (AssoCG).

Cofí, el clot d'en [kuˈfi]

Còrrec sec que baixa de can Pere Pei a la Palmera. Conegut també per *el còrrec del Castanyer*.

Coll

«Coll» de Montferrer es casa a Tellet el 1786 (Matrim.); «Jean Coll» (AT Llibre, 1816); «Coll Jean cord[onnier]» (Contribució, 1830).

Collada, el camp de la

Ens han descrit dos camps amb aquest nom; un, baixant vers la Roura, i l'altre, davant de can Fonts, a dalt de Sant Cristau.

Coma, el còrrec de la [ˈkumə]

«correch dit de la coma» (paper a part al Capb. 4, 1697).

Topònim desconegut, prop del còrrec de l'Argila.

Al terme d'Oms, sota Roirós, existeix *el pont de la Coma* [pun dələ ˈkumə].

Coma, el mas de la

«lo mas de la coma» (Capb. 2, 1633); «lo mas pujol qui était cÿ devant deux maiteries appellées lo mas pujol et lo mas de la coma» de Joan Angel Roca (Capb. 8, 1768).

Nom pretèrit de *can Roca*.

Coma Rossa, el còrrec de

«correch amont de coma rossa ÿ de dita ribera [de la Palmera]» (Capb. Vallbona, 1695).

Es tracta aparentment d'un afluent de la Palmera no lluny del mas Pagès.

Comall, el còrrec del

«correch anomenat de Comany» (BP Alart, 1691, vol. xxxi, p. 669); «correch de Comall» (Capb. 5, 1692); «correch de Comall» (Capb. 6, 1726).

V. t. *Saubereda, el còrrec de*.

Comalls

«Jean Comalls brassier né à la commune de Ballestavÿ» es casa a Tellet el 1832 (AT Registres); «Comaills» (Cens 1841).

El llinatge *Comalls* constava a Ceret el 1758 (AssoCG).

Comes

«G^o Comes alias Germa» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123).

Corcolleres, les, o les Forcalleres [kurkuˈlɛrəs]

Camp de can Roca, a la partió amb can Vilar. Els informadors ens han donat també el nom *les Forcalleres* per a designar el mateix camp.

Costa

«Bernardo Costa» (Documents, 1357); «Bernardus Costa loci de Talleto» (BP Alart, 1400, vol. D, p. 612); «Petri Costa baiuli» (Cens 1449); «Anthoni Costa» (*Fogatge 1497*); «Costa» (ACA Fogatge 1515); «Petro Costa de Talleto» (BP Alart, 1539, vol. C, p. 543); «Bernard Costa de Tallet» (Ibergay i Delti, p. 100, 1589); «Joseph Coste consul de Taillet» (Ibergay, p. 144, 1679); «Joannes Costa» (Capb. Vallbona, 1695); «Costa» (Matrim., 1739); «Sebastien Coste», propietari nascut a Teulis, es casa a Tellet el 1824 (AT Llibre); «Coste» (Cens 1841); «Joseph Costa» (AT Escola, 1914).

Costa, el mas d'en

«Mas i terres dit de Costa» (BP Alart, 1308, vol. XII, p. 452).

Costa Llesta, el mas de

«mansatam [...] vocatam la costa llesta» (Capb. Vallbona, 1595), on consta que el 1448 era de Pere Costa; «bordam vulgo dictum de Costa Lesta» venuda per Clement Oms a Bartomeu Baus de Calmella (BP Alart, 1539, vol. C, p. 543); «mansi vocati de Costa Llesta» d'en Paraire (Capb. 5, 1692); «terres de la metairie appellée de costa llesta de Joseph Paraire» (Capb. 6, 1726).

Dubtem si correspon a l'actual *mas d'en Paraire*, de Vilaret.

Costó, el

Serrat i mas del terme de Sant Marçal, tocant al de Tellet. A la dreta de la ribera Ampla. Existeix el mateix topònim a l'est de Tolosa de Llenguadoc.

«lo Costo» (BP Alart, 1406, vol. XVII, p. 303); «lo mas d'en Costo» (Ibergay, Delti i Zeziola, 1540); «el Costó» (Mapa IGN 2003).

Costojà

[kustə'ʒa]

La família Costojà vivia cap al 1940 al mas d'en Danyac.

«Antonio Costeja Rigall» natural d'Oix (AT Llibre, 1888); «Ayats Custoja» (AT Escola, 1955).

Cotiu de Baix, el

Nom d'una peça de terra de can Vilar, anant cap a cal Profiter. Es refereix, probablement, a *coltiu*, és a dir, 'guaret'.

Cotiu de Dalt, el

Una altra peça de terra baixant del Terrat i abans de la Cotiva, sota el camp de les Planes. És de can Vilar. Ara és un bosc.

Cotiva, la [ku'tiβə]

Camp plantat de vinya al segle xx al Terrat, sobre can Vilar. Entre la vinya de Dalt i la vinya d'Avall.

Crastes

«Thadée Crastas» de Reiners es casa a Tellet el 1822 (AT Llibre); «Crastre» (Cens 1931).

Llinatge arrelat al nord del municipi veí de Reiners des de finals del segle xvi. Ha donat nom a diversos topònims de Reiners.

Creu, la

«correch qui est au dela de la Creu» (Capb. 8, 1768).

Creueta, la

«la creueta ou le champ del Sali» (Capb. 6, 1726).

Croset

«Jean Crouset» bateja un fill a l'església de Tellet el 1908 i «Joseph Crouzet», nascut a les Illes, mor el 1921 al «Mas Bordes» (AT Registres); «Jean Crouset» s'estava a can Bordes, que havia comprat als «Chaubet» (AT Escola, 1919); «Crouzet» (Cens 1931).

El llinatge *Cruset* era present a Montalbà el 1618 (AssoCG) i el 1789 (*Doléances*), llavors escrit *Crozet*.

Cufí

V. *Cofí*.

Dalt, la feixa de

«une pièce de terre jardin appelée la feixa de Dalt» de Jaume Gatones (Capb. 7, 1751); «la fecha de dalt» (Capb. 8, 1768).

Desconeguda. Segons els capbreus, a tocar del còrrec del Toron.

Dalt, la vinya de

V. *Cardoneres, la vinya de*.

Dama, el molí d'en [l'damə]

És al municipi de Sant Marçal. Al forcat entre la ribera Ampla i la de Sant Marçal. Al peu del camí que va al poble de Sant Marçal. Uns 500 m aigües amunt del

molí d'en Vilar del terme de Reiners. S'anomena també *de les Esquerdes*. Imagineu la confusió entre els dos molins perquè als Mapes IGN apareix també amb el nom de *molí d'en Vilar!* La mare del nostre informant l'havia vist funcionar. L'aigua de la seva bassa venia del prat de can Sever de Montboló. Fa molts anys que és a terra. Les seves moles també han estat traslladades. Ibergay, Delti i Zeziola el localitzen al cadastre de Sant Marçal de 1834 com a «Molin Vila», propietat de «Joseph Vilar, meunier» del mateix poble, i consta que el 1882, ja demolit, era de Josep Casals.

El nom actual podria venir de l'antropònim *Darma*, localitzat al Vallespir als segles XVII i XVIII: «Guillem Darma» de Ceret (AssoCG, 1613); «Felix Darne cherpantier [sic] de Palauda» (Capb. Arles, 1729-1753); «Felix D'arma fill de Francisco Darma y de Maria D'arma y Castell fill de Ceret y vuy abitant a Palauda» (AT Llibre, 1730).

Danyac

«Danyac Joan Pere» de Tellet (Pàgina web Genealogia Danyach, 1659); «Antoni Danÿach» (Com. Tellet, 1660); «Joan Pera Danyach» es casa amb «M. Angela Peyro» el 1686 (AssoCG); «Anthonius Danÿach agla loci de Tallet», posseïdor del mas «vocatam de Sorbareda cum sui casali diruto» (Capb. 5, 1692); «Joannes Petrus Danyach» (Capb. Vallbona, 1695); «Antoine Danÿach brassier», fill d'«Antoine Danÿach» i germà de Joan Pere (Capb. 6, 1726); «Valenti Danyach», fill de Joan Pere, es casa a Vilallonga dels Monts el 1741, i «Joseph Danyach» s'uneix en matrimoni amb «Thérèse Tartell» el 1770 (AssoCG); «Paul Danyach», casat amb Marie Roque (AT Registres, 1802); «Paul Danyach» (AT Llibre, 1816); «Daygnach» (Cens 1841).

Llinatge registrat el 1643 a Montboló: «Daniach» (Taxa).

Danyac, el còrrec d'en

Al sud de Saubereda, desemboca a la ribera Ampla per l'esquerra.

«Ravin den Danyach» (Cad. 1823).

Danyac, el mas d'en, o can Danyac

Mas restaurat, sortint del poble en direcció a Oms, a mà esquerra, una mica enlairat. Té una capelleta dedicada a Sant Francesc. A finals del segle XVIII era de «Simon Barris» de Palaldà, i el 1874, de «Jean Danyac», fill de «François Danyac» i «Marie Barris», que s'estava a Palaldà i també posseïa can Racó. Té altres noms: *el Mas, el mas de Tellet, ca l'Artigues* i *el mas d'en Barri* al segle XIX.

«Mas Dunyach» potser per confusió (AT Escola, 1947); «Mas Danyac» (Mapa IGN 2003).

Al Cad. 1823 el «Mas Danyach» designa *Saubereda*, pel cognom dels seus propietaris.

Darrere el Lloc, el clot (de) [dərəɫ'ɫɔk]

Baixa de la font del mateix nom cap a la Palmera. El Cadastre de 1823 l'anomena «Ravin de la Font».

Darrere el Lloc, la font (de) [la 'fun dərəɫ'ɫɔk]

Situada a la sortida del poble anant cap a Oms, és a dir, a darrere del lloc (sinònim de *poble* en la llengua antiga). Arran del carrer principal a l'esquerra. Pertanyia al municipi. La gent anava a rentar-hi la roba. Avui dia no es fa servir.

«la fontaine communale dite derrière le village» i «Fontaine et lavoir dits Darré al lloc» (Font, 1896).

Dela, la vinya d'en

Entre el mas del Bac (de Reiners) i el Mallol. El seu propietari s'estava a can Dela (< *Adela*), una casa del Vilar de Reiners al segle xx.

Delclòs

«Delclos» (Cens 1841); «Laurent Delclos», fill de «Sauveur Delclos» (AssoCG, 1875); «Delclos» (Cens 1901).

Llinatge existent el 1620 a Montalbà i el 1623 a Cortsavi (AssoCG).

Delclòs, l'hort d'en

A la carretera que puja a la Roura pel mas Pagès, al primer revolt a l'esquerra des del sud, abans de cal Pastoret. Ara és abandonat.

Els seus propietaris, els Delclòs, vivien al Vilar de Reiners als anys trenta del segle passat.

Deltrull

«Deltruil» (Cens 1841); «Deltrull Juste» (Alessandri, 1847).

Cognom de Montferrer el 1619 (AssoCG).

Denisa, ca la

Casa del poble tota sola, que toca a la plaça on hi havia el cementeri vell. «Denise Baudieres» era casada amb «Firmin Lloancy».

Descòssia

«Franciscus Descossi agla loci de Tallet» (Capb. 5, 1689); «Fran.co Descos» (Com. Tellet, 1695); «François Descossi», fill d'un altre «François Descossi»,

contrau matrimoni el 1722, «Laurens Descossi» casa la seva filla el 1748 i «André Descossi», fill de «François Descossi», es casa el 1774 (AssoCG).

Cazes Analyse 2 cita «Antoine Descossia de Teulis» el 1558, i AssoCG registra *Descossi* a Teulís el 1577. A finals del segle XVI i començaments del segle XVII també eren a la vall de Buçac, dins el terme de Reiners.

«Dhers» o Ders

«Dhers» (Cens 1841).

El llinatge *Ders* era a Prats de Molló el 1701, originari de Serramejan al Comenge. D'altra banda apareixen *Dhers* (amb *h*) a Sant Marçal el 1828, provinents de Seix a l'Arieja (AssoCG).

Dolmen, el

Un comunicant afirma que és un roc dret, *quitllat*, sota la casa Vella, prop del còrrec dels Horts. Un altre informador reconeix que existeix un roc quitllat, però no l'anomena així, i per a ell el dolmen veritable és al Pla de l'Obra.

Domerga

«Pere Domerga brasser de Tallet» (AT Registres, 1704); el 1725 casa una filla amb «Andreu Tournon» de Tellet (AssoCG).

Domergue és nom de bateig (*Domènec*) i cognom en occità.

Dotres

«Doutres» de Queixàs es casa a Tellet (Matrim. 1787); «Doutres Antoine» s'està al «Mas Bolquère» (Cens 1886).

Cens 1449 registra «Dotra» a Torderes i a Cameles.

Eimeric

«Gauderique Aÿmerich maçon né à la commune de Ballestavÿ» es casa a Tellet el 1838 (AT Registres); «Emerich» resideix al poble (Cens 1886).

El nom de família constava a La Bastida al segle XIX, també ortografiat allí *Aimeric* (AssoCG). A Ceret, el ferrer «Sebastien Emmérich» tenia propietats a Tellet el 1825 (Mat. Cad.).

Eixalada, l'

És a Vilaret. Hi ha un daltabaix de penyes.

Eixalada, el còrrec de l'

Baixa de la serra del Toron i conflueix amb el còrrec de la Grevoleda per desembocar a la ribera Ampla. *Eixalada* té el significat de 'esllavissada gran' al Vallespir.

«Ravin de la Chalade» (Cad. 1823).

Eloi, el mas de l'

La nostra informadora no sap exactament on és. Hem de tenir en compte la presència del parònim, *mas de l'Alou*, avui desconegut, però situat en els capbreus cap a la Roura.

Era, el camp de l'

«lo camp de la Hera» de «Hÿeronimus Paraÿre» (Capb. 5, 1692); «lo camp de l'Era» (Capb. 8, 1768).

Desconegut, vora can Roca.

Erra

«Pierre Erre» resideix al poble (Cens 1886); «Erre Pierre» (Font, 1896).

Llinatge present a Fontanills (Arles) el 1621 (Cailà i Escudero). Abundant actualment al Vallespir.

Església, la plaça de l' [li'ɣlezi]

Davant de l'església.

S'ha de precisar que *iglési(a)* és l'única forma popular en aquesta zona del Vallespir (ALDC, 541), ja present en la documentació dels segles XVII i XVIII: «de dita iglesia» i «dins la iglesia» (Processos 2, 1669); «a la iglesia» (Fons Oms, 1772). V. t. DECat, vol. x, p. 19.

Esquerdes, el molí de les

Equivalent al *molí d'en Dama* de Sant Marçal. «Les Esquerdes» és la secció del Cadastre del 1834 de Sant Marçal on se situa el molí (Ibergay, Delti i Zeziola).

V. t. *Dama, el molí d'en*.

Falguera

«Jacques Falguera» (AssoCG, 1760); «Jacques Falguera» (Estimes 1770); «Falguera» propietari de la casa Vella (Estimes 1787); «Michel Falguera, laboureur» maridat amb «Françoise Font» (AT Registres, 1792); «Françoise Falguere» (APGE, 1801); «Falguera Jaques» (AT Llibre, 1827); «Michel Falguères» pro-

pietari de la casa Vella (Mat. Cad., 1837); «Falguere» (Cens 1841); «Falguere Jacques» (Fàbrica, 1864).

Registrem els Falguera a Montoriol el 1645 (AssoCG).

Falguera, el mas d'en, o el cortal d'en Falguera

«le metayer de la metairie Falguera» (Com. Tellet, 1788); «Cortal Falguere» (Cad. 1823).

Avui anomenat *can Pere Fils*.

Falgueter, el cotiu del

Peça de terra de can Vilar. Sota el camp del Roure, en el camí que va de can Vilar a la ribera. Hi creixien falgueres.

Fam, el veïnat de la

Nom donat al segle XX al *mas del Solà*.

Feixa Llarga, la

És un camp de can Roca, avall de la casa.

Femada, el camp de la

Coneixem dos *campes de la Femada*. Un és de can Fonts, sobre la carretera, ara amb ginestes i llames. L'altre es troba davall de can Roca, és un camp gran on feien *trufes* (patates) i blat de moro, i que envoltaven d'oli ronyer perquè els senglars no hi anessin.

Femada, el còrrec de la

Comença a la serra del Toron, passa al nord de can Fonts i va a parar al còrrec del Quer per la dreta.

«Una pessa de dita heretat dita la famada» es refereix a can Blanc (Processos 1, 1671); «Ravin de la Femada» (Cad. 1823); «Ravin de la Femade» (Cad. Geo 2012).

Femadeta, la

«la famadeta de dit mas de la Borda» (Capb. Vallbona, 1695).

El capbreu la situa a la dreta de la Palmera.

Ferrer

«Françoise Ferrer» (Confirmacions, 1829).

Ferrer, cal

Nom de casa del poble de difícil identificació. Al segle XIX ens consten tres ferrers a Tellet.

Figuera, el còrrec de la

Baixa del puig de la Carretal i entra a Reiners per acabar a la ribera Ampla. També anomenat *de la Ginesta*.

«Ravin del Figuera» (Cad. 1823); «Còrrec de la Figuera» (Mapa IGN 2003).

Figuerassa, la

Camp daltabaix de la casa Vella, a la vora de la Palmera, on hi havia castanyers.

Figueró

El nostre informant ens comenta que «en Figueró era paraplujaire», és a dir, reparador de *parapluges* (*paraigües* en català septentrional, calcat sobre el francès *parapluie*).

Firmin, la vinya d'en [fir'meɲ]

Peça de terra cap a Saubereda, seguint la carretera que va a can Pomereda, arreu a 30 m. Ara la vinya és perduda. Era de Firmin Lloancy.

Foll, el prat [fɔʎ]

Era un prat petit situat al mesclant de les aigües de la ribera de Can Bordes i el còrrec del Quer.

Fonollar, el

V. *Campàs*.

Font

És el cognom més abundant al cens de 1841 i, des d'un punt de vista històric, dels més antics.

Font d'Amunt, *Font d'Avall* i *Font de la Sala* són renoms dels *Font* que, en alguns casos, van encetar llinatges nous.

V. t. *Sala, de la*.

«Petro Ffont» (Documents, 1357); «Jacobus Fontis» (BP Alart, 1398); «Jacobus Fontis de Teyeto» (Capb. Reiners, 1407); «Iohannes Font» (Cens 1449); «Barthomeu Font» (*Fogatge* 1497); «Guillem Font, balle del loch de Tallet» (*Fogatge* 1553); «Guillem Font» (Documents, 1568); «Pere Font» (Tall, 1602); «Juan

Miquell font balle de Tallet» (Registres, 1634); «Joseph Font de la Sala» (Registres, 1660); «Abdon Font de la Sala» (Processos 5, 1748); «Antoine Font Bayle de Tallet» (Capb. 8, 1773); «Joseph Font de Ball», «Abdon Font de la Sala», «Pera Font de la Sala major», «Thomas Font dit Borda», «Josep Font de la Roure» i «Antonÿ Font de Munt» (Església, 1777); «Agustin Font maire», «Abdon Font de la Roure», «Abdon Font dit Viu», «Paul Font dit Sales», «Paul Font Parayre» i «Joseph Font de la Sale» (AT Llibre, 1816); «Abdon Font dit Bordes» al «mas del Que», «Agusti Font» a «can Fons», Abdon Font» a «la Roure», «Paul Font dit Parayre» al «mas Pau Dabaix», «Joseph Font» al «mas de la Sale» i «Paul Font dit Bordes» a «la Roure» (Mat. Cad., 1825); «Font» (Cens 1841); «Pierre Font» del «mas Fons», «Joseph Font» del «mas Vilar», «Paul Font» de «La Roure», «Laurent Font» del «mas Bizern» i «Joseph Font» de «hameau Salles» (Cens 1886); cinc famílies «Font» i una família «Font-Sales» al Cens 1901; «Jacques Font» al «mas Cadène» (AT Escola, 1913); «Abdon Font, propriétaire» (AT Escola, 1927); «Font» (Cens 1931).

Font, el camp de la

Peça de terra de can Roca, sobre la font d'aquest mas. Era pasturall. No sabem si la informació oral coincideix amb el document d'arxiu. Si no fos així, hi hauria dos camps de la Font.

«lo camp de la font» de «Jacques Gatonas» (Capb. 6, 1726) el 1691 era de Josep Paraire; «lo camp de la font» de Silvestre Gatones (Capb. 8, 1768).

Font, el còrrec de la

Existeixen diversos còrrecs a Tellet amb aquest nom.

Al Cadastre de 1823 figuren dos «Ravin de la Font», un al costat de can Roca, que s'ajunta amb el còrrec del Terrat i va a parar a la ribera Ampla, i un altre que ve de la font (de) Darrere el Lloc, citat també a Processos 1, 1671: «correch de la Font», i que conflueix amb el còrrec de la font del Toron per a formar el còrrec del Teixó.

Un tercer passa per can Fonts i acaba al còrrec del Quer.

Un quart, al sud de Saubereda, aflueix a la ribera Ampla (Cad. Geo 2012).

Quan plou, l'aigua del cinquè baixa de les terres de cal Profiter i s'escorre cap a la ribera Ampla davant del molí d'en Vilar: «Ravin de la Foun» (Cad. 1948). La font que li dona nom és a la dreta del còrrec, sota la carretera del Solà.

El sisè «correch de la font», el Capb. Vallbona, 1695 el situa a tocar de les terres del «mas de la Borda». Al Cad. Geo 2012 el veiem al costat de la casa Vella fins al còrrec dels Horts. La font és a l'oest de la casa Vella.

Font, l'hort de la

«loco dicto lo ort de la font» de Jaume Serrat (Capb. Vallbona, 1695).

Font, el mas de la

«mansate vulgariter nuncupate de la Font» (Capb. 2, 1633); «Joseph Vilar [...] possède une maiterie nommée lo mas [...] de la font» i «la ditte borde nommée lo mas font» (Capb. 6, 1726); «lo mas de na font» de «Paul Vyilar pages du terroir de Tallet» (Capb. Arles, 1727).

No l'hem de confondre amb el *can Fonts* actual. El *mas de la Font* que consta als documents es refereix segurament a *can Vilar*.

Font, el molí d'en

«moli den Font de Teylet» (Capb. Reiners 2, 1407).

Declarat per Jaume Font de Tellet al senyor de Reiners. Es trobava a la ribera Ampla al terme de Reiners, a tocar del de Tellet.

Font, l'oliveda de la

«la oliveda de la font» (Capb. 8, 1768).

Font Blanca ?

«Fontblanche» (Mapa Cassini s. XVIII).

No sabem a quin mas actual correspon. Potser a *can Fonts*.

Font d'Amunt

«Joseph Fontdamont» (Com. Tellet, 1660); «Theresa font de munt» (AT Registres, 1682); «Abdon Font Damont» (Capb. Vallbona, 1695); «Joseph Font de Mont» (AT Llibre, 1805).

Cognom, renom o nom de mas possiblement referit a *can Fonts*.

Font d'Avall

«Joseph devall» (Com. Tellet, 1660); «Galdericha Fonta da ball» (Registres, 1665); «André Michel Fontdevall» (Justícies 1703); «Jean Fontdevaill» i «Joseph Font de Vaill» (AT Llibre, 1778 i 1805).

Relacionats amb el *veïnat d'en Font d'Avall*.

Per a més exemples dels *Font d'Avall* i *Font d'Amunt*, v. t. *Font*.

Font d'Avall, el còrrec d'en

«Ravin de Foudaille» (Cad. Geo 212).

Afluent del còrrec de la Gorga. Baixa de can Viu, sota la carretera que va a Tellet. Tot i que s'esmenta al cadastre actual, no coneixem ningú que actualment en digui així.

Font d'Avall, el veïnat d'en

«le Beynat del Fontdavall» (Mapa Cassini s. XVIII).

Sembla que es tracta de *can Viu*, és a dir, el «Mas Pau dabaix» al Cad. 1823. V. t. *Viu, can²*.

Fontdecava

«Miquel Fontdevall dit Fontdecaba» (Justícies 1703).

Fonts

«J. Fonts» (ACA Fogatge 1515); «Joan Miquel Fons» (Taxa 1643); «Paul Fons brassier de la Sala» i «Joseph Fons» (AT Registres, 1792).

De la mateixa manera que el nom del mas canvia, pensem que hi ha confusió entre els dos llinatges *Font* i *Fonts*.

Fonts, can, o can Font

Mas habitat per sobre de la carretera que puja a Tellet des de Ceret, a mitja muntanya mirant a l'est. Vers el 1940 eren dues cases: una d'en «Chaubet» i l'altra d'en «Pierre Font» de Ceret. En la documentació antiga el nom és singular (*Font*); la llengua oral l'ha convertit en plural (*Fonts*).

«Mas Font» (Cad. 1823), segons Mat. Cad., era d'Agustí Font; «Mas Fonts» (AT Escola, 1914); «Mas Fonts» (Mapa IGN 1991).

Fonts, la font de Can

En realitat el mas té dues fonts: una, al nord-oest de la casa, i l'altra, al sud-est. Aquesta és al peu del vell camí que anava de Tellet a Ceret.

Forcalleres, les

V. *Corcolleres, les*.

Forn, el camp del

Era d'en Ventura de la Roura (avi de l'actual alcalde Alain Raymond). Pujant cap a can Messineta a la dreta de la Palmera, després de la pallera d'en Bisern. És l'únic lloc de Tellet on hi ha filons de roca calcària.

V. t. *Calç, el forn de*.

«el camp del forn» (Capb. Vallbona, 1695).

Fórnols

[¹furnus]

«Baltesar Furnuls fadri de Palalda y Margarida Font» (Registres, 1647).

Cognom també de Montalbà el 1600 (AssoCG).

Françó, el bosc d'en

És a Oms, a llevant del serrat del Rost. Un informador afirma que en Françó era el propietari del mas d'en Puig d'Oms. L'absència de ç als mapes més recents crea un topònim excèntric al Vallespir.

«Bosc d'En Franco» (Mapa IGN 1991); «Bosc d'en Franco» (Mapa IGN 2003).

Galangau, can

Casa prefabricada al costat de can Bolquera, batejada amb el cognom de la persona que hi vivia.

Gali

«Joan Gali texidor del lloch de Tallet» (AT Registres, 1706); «Joan y Theresa Gali» (Processos 5, 1748).

Llinatge registrat al segle XVII a Cortsaví (AssoCG) i a Reiners.

«Garçau», can

[gər¹so]

Casa al mig del poble de Tellet, davant de l'església. «Garceau» és el cognom dels que s'hi estaven, provinents de Port Vendres. A començaments del s. XX era coneguda per *can Xiquetó*, oficialment de «*François Cadena*». Segons fonts orals de Cotlliure, la pronúncia genuïna és [gər¹saw]. *Garçau* i variants consten a la Salanca des del segle XVI (AssoCG).

Garcias

«Jean Garsias [...] né à la ville de Ceret» es casa a Tellet del 1839 (AT Registres); «Garsias» (Cens 1841).

Les formes *Garcias* i *Garcies* existien al Vallespir ja al segle XVIII (AssoCG).

Garés

«Juan Gares» (Registres, 1631); «Joannes Gares brasserius» (Capb. 2, 1633); «Juan Garès» (Taxa 1643).

Nom de família anotat també el 1617 a Vila-roja (AssoCG) i el 1584 a Arles, procedent allà de Blanjan (Comenge) (Peytavi, p. 257).

Gargoleda, el còrrec de la [gəɾɣu'leðə]

Segons el nostre comunicant, és el clot gran entre el mas Pagès i la Roura. Neix a la font de la Roura i passa per la pallerà d'en Bisern. S'anomena més correntment *el còrrec de la Gorga*. Possible confusió amb *el còrrec de la Grevoleda* [gəɾβu'leðə], que és de l'altre costat de la Serra.

Garriga¹

«Barthomeu Garriga» de Rocatell, Arieja, contrau matrimoni a Tellet el 1726, i «Pera Garriga» de Montboló es casa a Tellet amb Maria Galí de Tellet el 1731 (AssoCG); «Barthelemy Garriga brassier et Josepha Marti mariés», Josepha era filla de Gràcia Pagès i néta d'Antoni Pagès (Capb. 7, 1751); «Jean Garriga» (Com. Tellet, 1788); «Garrigue Côme» (Cens 1901) nascut a Prats de Molló, mor el 1908 a Tellet (AT Registres).

Garriga²

«altra pessa de terra dita Garriga» (Processos 1, 1671).

Garró [gə'ɾu]

Segons fonts orals, és el renom de «Michel» Picamal, que s'estava a can Mes-sineta, i del seu germà Pere Picamal, que vivia a la Roura.

Gaseu

«Jaume Gaseu» (Registres, 1642); «Jacobus Gazeu» (Not. Ferrer, 1642).

Gaspar

«Gaspar» (Cens 1841).

Nom de família de la Bastida el 1677, i de Prats de Molló el 1697 (AssoCG).

Gatones [gə'tunəs]

Llinatge present actualment a Reiners, procedent de Tellet, i abans, de Calmella.

«Joseph Gatonas viudo» es casa amb «Catharina Negre» (AT Registres, 1680); «Emanuel Gatonas» (Capb. Ceret, 1724); «Jaume Gatones» (Església, 1777);

«Pere Gatonas» (Not. Companyó B 1792); «Joseph Gatonnas dit Racou» (AT Registres, 1804); «Gatounes Joseph» maridat amb Maria Blanc (Cens 1886); «Gatonas Joseph» (Cens 1901); «Pierre Gatounes» (AT Escola, 1921); «Gatounes» (Cens 1931); «Jean Gatounes» (AT Registres, 1962).

El cognom es trobava a Calmella ja a l'edat mitjana (Ibergay): «Pere Guatuna» (1338, p. 209); «Ramon Gatunas» (1396, p. 207); «Raymundi Gatuna batlle de Calmasella» (1417, p. 206); «Filipe Gatuna» del «manse de Lavall» (1523, p. 202); «lo mas d'en Gatones» (1545); «Joannes Gatonas» (1591); «Janot Gatunas» (1604).

Gatones, can

Nom de casa del poble entre can Cadena i ca la Marianna. També coneguda per *can Peretes* o *can Pere Toni*. S'hi venia tabac als anys trenta del segle xx.

Gatones, la vinya d'en

A tocar el clot (de) Darrere el Lloc.

Gauselm

«Guillelmi Gauzelmi» (BP Alart, 1197, vol. II, p. 269, i Marca, 1197).

Geli

«Guillermus Geli» propietari de Tellet el 1448 (Capb. Vallbona, 1695); «Francesch Geli» (*Fogatge 1553*); «Galderich Geli» (Tall, 1602); «Jaume Geli» (AssoCG, 1608); «Sebastianus Geli» (Capb. 2, 1633); «Seastia Geli» casa una filla a Montboló el 1650 (AssoCG); «Joseph Geli viudo» (Com. Tellet, 1695); «Geli» (Matrim., 1776).

Registat a Calmella i a Sant Marçal des del segle XIV: «Guillem Geli de Calmella» (Ibergay, p. 209, 1338); «Pere Geli» de Sant Marçal (Ibergay, Delti i Zeziola, p. 143, 1357).

Geli, la borda d'en

«Terris Joannis Petri Blanch que fuit Jacobis Geli loci de Tallet» (Capb. Reiners 4, 1656); «la borde geli possédée par joseph Blanch» (Capb. Arles, 1727).

Les terres esmentades al capbreu estan situades al nord de can Bacó de Reiners; això ens fa pensar que es tracta de *cal Profiter*.

A Calmella es documenta un *mas d'en Geli* el 1396 (Ibergay, p. 207).

Gener

«Andre Janer» (Registres, 1616).

Posteriorment, *Janer*. Existent a Reiners des del 1503.

Gener, el mas d'en

«Mansi den giner de talleto» (Not. Morer, 1428).

No en sabem res més. A Sant Marçal també trobem «Can Janer» el 1834 (Ibergay, Deltil i Zeziola) i el 2003 (Mapa IGN).

Gibrat

«Laurens Gibrad» (Confirmacions, 1829).

Ginesta, el còrrec de la, o el clot de la Ginesta

És un altre nom del *còrrec de la Figuera*.

«Ravin de la Ginesta ou de la Figuera» (Cad. Reiners 1823); «Ravin de la Gennette» (Mapa IGN 1991).

Girald

«Joan Pere Giralt escultor» (Església, 1656).

González

Sebastià González va venir d'un poble d'Almeria, Andalusia, després de la guerra de 1936-1939. Es va casar i va tenir descendència a Tellet.

Gorga, el còrrec de la [ˈgɔrɣə]

Neix al sud de la Roura i va a parar a la Palmera. També anomenat *còrrec de la Gargoleda* o *clot de la Roura*.

«Ravin de la Gourgue» (Cad. 1823); «Ravin de la Gorgue» (Mapa IGN 1991); «Còrrec de la Gorga» (Mapa IGN 2003).

Grandó

«Petri Grando» (Capb. 2, 1633).

A Calmella, Ibergay cita un «Francesc Grando» el 1557 (p. 134).

Gratacòs

«André Gratecos» de Tellet, fill de «Jean Gratecos», es casa a la Roca d'Albera el 1839 (AssoCG); «Gratecos» (Cens 1841).

Cognom de Costoja el 1677 (AssoCG).

Grèvol, la penya del

Entre cal Profiter i can Sobrequers, al trencant de la carretereta que baixa a can Sobrequers.

Grevoleda, la [grəβu'leðə]

Nom d'un camp de can Vilar, en el re clot del Terrat. Era un hort gran i ara hi ha crescut bosc.

Grevoleda, el clot de la, o el còrrec de la Grevoleda

Es forma al sud del Terrat, conflueix amb el còrrec de l'Eixalada i acaba a la ribera Ampla.

«Ravin de la Garboulade» (Cad. 1823); «Ravin de la Grabouleda» (Mapa IGN 1991); «Còrrec de la Grevoleda» (Mapa IGN 2003); «Ravin de la Garboulède» (Cad. Geo 2012).

Grossa, la figuera

Figuera antiga i malmesa que ha rebrotat. A la partió entre Tellet i Reiners, sota el Pla de Dalt.

Guilla, la cova de la

Peça de terra al costat del còrrec de la Grevoleda, davant del Llosar, al peu de l'antic camí que anava de can Roca a la ribera Ampla.

Guillemet

«Pierre Guillemet né a Brugnole province de Gerone» es casa a Tellet el 1910 (AT Registres); «Pierre Guillemet» ocupava la «métairie Jauberte», que no hem identificat (AT Escola, 1920).

Guisset

«Baptiste Guisset» (APGE, 1725); «Simon Guisset» de Teulís es casa el 1779 a Tellet (AssoCG); «Simon Guisset» (AT Registres, 1802); «Guisset» (Cens 1841); «Guisset Jean» s'estava al «mas Pastoret» (Cens 1886); «Guisset Jacques» (Cens 1901); «Jacques Guisset» s'estava al «mas Serviette», un altre nom de can Pastoret (AT Escola, 1919).

Nom de família molt abundant a Reiners el 1841. Al segle XVI era a Prats de Molló (Cailà i Escudero).

Guitaire, can

Mas d'Oms. A llevant del poble de Tellet, de l'altre costat de la Palmèra. Al Mapa IGN 1991 apareix amb el nom «*la Palmère*».

«ab las terras ditas del mas del Guietayra de Oms» (Processos 1, 1671); el 1692, el Capb. 5 ens diu que era de «Montserrat Parayre vidua relictæ Jacobi Parayre» d'Oms, propietària de «lo mas Parayre [...] antea lo mas Ribera» i de «lo mas Cahio [...] hodie lo mas Guitaire».

Guitard

«lo sr Francisco Guittard per lo mas Paraire dit del Balle Veil» (Església, 1777).

La família Guitard residia a Palaldà des de l'edat mitjana (Cailà i Escudero).

Guitard, el mas d'en

És *can Batlle Vell*.

«Mas Guitard» (Cad. 1823).

Hortolà

«Francisco ortola» (Registres, 1663); «Francis Ortola, forgeron de Taillet» (Ibergay, p. 143, 1679); «Fran.co Hortola ferrer de Tallet» (AT Llibre, 1690); «François Hortol Ibergay a», pare de Josep Hortolà (Capb. 6, 1712); «Joseph Hortolá marechal à forge» (Capb. 7, 1751); «Joseph Hortola» (APGE, 1779); «Hortala, député» (*Doléances* 1789); «Joseph Hortolá maire» (AT Registres, 1804); «Hortolá Pierre marechal» (AT Llibre, Contribució, 1827); «Hortola» (Cens 1841).

El 1608 Ibergay cita a Calmella «Joan Ortola domestique francès».

Horts, el còrrec dels

Neix a la serra d'en Toron, entre el casot del Tixedor i la casa Vella, rep altres còrrecs i s'aboca a la dreta de la Palmera.

«Còrrec dels Horts» (Mapa IGN 2003); «Ravin dels Orts» (Cad. Geo 2012).

Iglésia, la plaça de la

V. *Església, la plaça de l'*.

Illes, les

«baixant serrat avall fins a las illas y font dita den Barral» (BP Alart, 1680, vol. XXXI, p. 459).

Isern

«Sebastià Isern» (Taxa 1643).

Aquest mateix any es casa a Montferrer Guillem Isern, nascut a Rocafixada, bisbat de Pàmias (Peytaví, p. 257).

Isidro

«Pierre Blanch surnommé Isidro» (Capb. 8, 1768).

No podem descartar que «Isidorus Blanch», anotat al Capb. 5, 1692, fos un ascendent d'aquest Pere Blanc.

Isidro, el casot de n' [dən'ziðru]

Arran de la carretera que puja a Tellet des de Ceret, damunt del Mallol. El seu propietari era Isidro Ferrer de Reiners (segle xx). No té relació amb l'entrada anterior.

Jaça, la

Al nord del Solà. Entre can Fonts i el Terrat, per alt i per sota del camí.

«La Jasse» (Mapa IGN 1991); «La Jaça» (Mapa IGN 2003); «La Jasse» (secció al Cad. Geo 2012).

Jaçota, la

Peça de terra de can Fonts, arran de can Vigals.

Janer

V. *Gener*.

Jau del Mut

Renom creat al segle xx, de Jean Font, de can Sales.

Jauberta, el mas de la

«cum mansi de la Jauberta Gauderici Massini» (Capb. 1, 1614); «tres mansatas dictas la borda, na joana i na jauberta» de «Franciscus Borda loci de talleto» (Capb. Vallbona, 1695); «Pierre Guillamet, fermier, métairie Jauberte» (AT Escola, 1920).

Només sabem que tocava el terme d'Oms. Els nostres informants no coneixen aquest nom i ens diuen que «Pierre Guillamet» s'havia estat a Saubereda i d'allí a ca n'Hialguer de Reiners.

A Calmella, Ibergay cita també «manse de la Jouberte» però desconeixem si és de Tellet o de Calmella (p. 200). Un topònim idèntic existeix a Ceret, prop del terme de Reiners, entre el Ventós i el Tec.

Jauma, el pla de la

És de can Fonts, sota els rocs del Quer, davant can Sales.

Joana, el mas de na

«tres mansatas dictas la borda, na johana i na jauberta» de «Franciscus Borda loci de talleto» (Capb. Vallbona, 1695).

No en tenim dades ulteriors.

Joanola (actualment **Juanola**)

«Gaspard Juanola, fermier, mas Font» (AT Escola, 1957).

Originari de l'Alta Garrotxa. Els seus fills van ser uns dels últims alumnes inscrits a l'escola de Tellet abans que tanqués.

Julia

«Pera Julia» (Registres, 1632); «Françoise Julia» (AT Registres, 1717); «Julia» (Cens 1841); «Julia Abdon» (Alessandri, 1847) s'estava a Calmella però posseïa can Valentí Paraire (Contribució, 1830); «Julia Abdon», president de la fàbrica de l'església de Tellet (Fàbrica, 1860).

Llinatge viu a Oms des del segle XVI (Francesos 1542-1543, p. 380, i AssoCG, 1598).

Just

«Pierre Angel Just» de Tellet, fill de «Joseph Just», es casa amb «Rose Pairo» el 1727 (AssoCG).

Justa, ca la

V. *Met, can.*

Lafarga

«Guillerm Lafarga de Tellet» (Francesos 1542-1543, p. 380); «Onofre Laforga» de Tellet, fill de Guillem, contrau matrimoni amb «Joana Bassas» de Palaldà el 1567 (AssoCG).

Laporta

«François Laporta» de Tuir es casa a Tellet el 1723 amb Maria Just de Tellet (AssoCG); «Laporta» (Matrim., 1749); «Paul Laporte» i «Emmanuel Laporte» (AT Llibre 1805 i 1816) a Mat. Cad., 1825, posseeix una casa al poble, i una altra a Vilaret que després s'anomenarà *el mas d'en Manel, can Xile o can Xile Manel*; «Paul Laporte» té can Bolquera (Mat. Cad., 1825); «Laporte Emm[anu]el» (Contribució, 1830); «Jean Laporte», fill d'Emmanuel (Mat. Cad., 1846); «Gaudérique Laporte» de Tellet, fill de François Laporte, es casa a Sant Marçal el 1849 (AssoCG).

Als Banys registrem, el 1632, «Antonius Laporta» (Capb. Els Banys).
«Laporta, Paulo», citat per Martinis a València entre els anys 1533 i 1611, provinent d'un poblet occità de l'Estat francès al nord de la Vall d'Aran.

Laporta, el mas d'en

«Mas Laporte» (Cad. 1823).

Designa *can Bolquera*.

Lavall

«Joseph Lavall» espòs de «Marie Xaubet» (Capb. 7, 1751).

Cognom present a Oms el 1643 (Taxa).

Lavèrnia

«Joan Lavèrnia, boher d'en Antoni Port [Font ?] de Tallet» (Francesos 1542-1543).

Lia

Era una rodamón molt coneguda a Tellet, que s'estava en una cova, a la Balma de Montboló.

Lis

Renom de Lluís Vilar, ferrer de Tellet a principis del segle xx, avi de la nostra informadora Mathilde Mach.

Lis, els avellaners d'en [bəʎa'nes]

Sota la vinya dels Rojals. A la part de dalt hi ha *siures*. El terreny on es troben els avellaners és molt rost.

Lis, can

Casa del poble, davant de can Mirapeix. Hi vivia Lluís Vilar, en *Lis*.

Llabó

«Petri Llabo» (Capb. Vallbona, 1695); «Rosa Llabour» (AT Registres, 1792).

Llinatge registrat a Sant Marçal el 1630 (Ibergay, Delti i Zeziola). A Reiners es documenta el topònim *Llabó* des de l'edat mitjana.

Llapín, el

Rodamón famós a Tellet, Oms, Reiners, Ceret... Procedia de la Catalunya meridional. La gent explica que al final va fer-se ric gràcies a una herència i va tornar al seu poble.

Llapineres, les

És un tall de bosc al nord del poble. *Llapin*, ‘conill’, i *llapinera*, ‘conillera’, són continuadors de l’occità *lapin*, i no deuen ser gaire recents en català septentrional (ALF, 752).

V. t. *Barral, el bosc d'en*.

«les Llapineres» (Mapa IGN 2003); «Las Llapinères» (secció al Cad. Geo 2012).

Llarg, el camp

És de cal Profiter.

Llaure, el còrrec del

«correch del Llaure» i «correco den Llaura» (Processos 1, 1663 i 1673).

El document el situa cap a can Blanc.

Lleó

«Pere Lleó» i «Miquel Lleó» de Cortsaví (AT Registres, 1678 i 1682); «Miquel Llau» de Tellet, fill de «Pera Llau», es casa el 1713 a Oms (AssoCG).

Lloanci

«Firmin Lloancy» era peó caminer al segle xx, casat amb «Denise Baudieres».

Llobera

«Paula Llobera», filla de «Gabriel Llobera», s’uneix en matrimoni amb «Jauma Salas» de Tellet el 1691 (AssoCG); «hereters de Gabriel llobera» (Capb. Vallbona, 1695); «Joan Llobera» (AssoCG, 1728); «Paul Llobera» (AT Registres, 1792); «Sebastien Llobera» (AT Llibre, 1816); «Pierre Lloberes» i «Sebastien Llobère dit Tramontane» tenen una casa a «la bigne dalquer» (49) (Mat. Cad., 1825); «Lloberes» (Cens 1841); «Rosa Llobères-Font» (APMG, 1879; Not. Sabaté de Ceret); «Lloberes Paul» viu a la Roura (Cens 1886); «Lloberes Sebastien» i «Llaubères Jean» (Cens 1901); «Sebastien Lloberes» s’està a la Roura (AT Escola, 1910).

Llombarda

«Bernardo Llombarda alias Royre» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123).

Llinatge present a Reiners entre els segles xv i xviii.

Llosar, el [lu'za]

Nom d'una peça de terra de can Vilar, al costat del còrrec de la Grevoleda. S'hi troba precisament llosa. A Vilaret existeix un altre *Llosar*.

Lor

«Lor Achille» (Fàbrica, 1881); «Lor Jean» viu al «Mas Manel», identificat amb ca n'«Achille» (Cens 1886); «Lor Achille ep. Font» propietari de terres a Vilaret (Mat. Cad.); «Lor Achille» (Cens 1901).

«Achille Lor» encara és recordat pels nostres informadors.

Mac

Cognom actual a Tellet, en la forma *Mach*, procedent de Sant Llorenç de Cerdans.

«Jean Mach, fermier, mas Roque» (AT Escola, 1926) nascut a Serrallonga el 1897, va anar a can Roca el 1914 amb els seus pares, «François Mach» de Sant Llorenç de Cerdans i Rosa Maria Soler de Maçanet de Cabrenys; «Mach» (Cens 1931).

Atestat a Costoja el 1598: «Jean Mach, alias Espagnol, agriculteur de Custoja, reconnait devoir annuellement en raison des mas Pradells, lo Sorerol et Franc dels Pradells, paroisse de Custoja...» (Cazes Analyse 1).

Maçaneda, el mas de

«mansi de massaneda» (Capb. 2, 1633); «ab las terras del mas de Massaneda del terme de Oms» (Processos 1, 1671).

Desconegut actualment. Ponsich documenta «Mas Massaneda de Mont y Massaneda del Vall» el 1598 a Oms, i els lliga amb *can Messineta*.

Major, la plaça

V. *Tellet, la plaça de*.

Maler

«Jacques Maler es [sic] mort» (AT Registres, 1794); «Jaques Maler» i «Laurent Maler» (AT Llibre, 1805 i 1816); «Male» (Cens 1841); «Malé Joseph» (Cens 1886); «Malé Joseph» espòs de «Rosine Vial» (Cens 1901).

Els Maler eren presents al terme veí de Reiners, originaris de Leca, des del s. XVIII.

Maler, can, o ca la Malera

Casa del poble de Tellet, al costat de can Lis. El 1877 hi va néixer la Mathilde Maler, àvia de la nostra informadora Mathilde Mach.

Maler, l'hort d'en

Sota can Sales.

Mallac

«Therese Mallach» de Tellet bateja un fill a l'església de Montalbà (AB BI 1757).

Mallard

«les biens de Mallart» (Com. Tellet, 1788); «Therese Maillart» (AT Registres, 1797); «Jean Maillard, cordonnier» (Mat. Cad., 1872).

Mallol, el

Camp al damunt del Bac, en el revolt de la carretera que entra en el terme de Tellet des de Ceret. A finals del segle xx era vinya i ara és cotiu.

OC, vol. v, p. 154, cita diversos *mallols* a la Catalunya del Nord amb el significat de 'vinya novella'.

Manel, el mas d'en

V. *Achille, ca n'*.

Manuquer, el, i el còrrec del Manuquer

«lo mas Manogue» (BP Alart, 1680, vol. xxxi, p. 459); «montant ribera amunt de la Palmera fins al correch del manuque» (Capb. 5, 1692); «riviere en haut de la Palmera jusqu'au correch del Manugue» (Capb. 6, 1726).

Nom enigmàtic d'un mas rònec que el 1633 declara posseir Valentí Barda (Capb. 2), i el 1692, Valentí Vilar (Capb. 5). També és el nom oblidat d'un afluent de la Palmera.

Manyina, ca la

Un altre nom de *can Ventura*, a la Roura. Ens informen que s'hi estava la Teresa *Manyina*.

Marçal, el camí d'en

«Chemin den Marsal» (Cad. 1823).

Passa prop de la Marçala d'Oms. Conflueix amb el camí de Ceret que segueix la frontera entre Oms i Tellet.

Marçala, la

Mas en ruïnes al terme d'Oms, enmig del bosc, a llevant de la Roura. Pujant a l'esquerra de la Palmera. Encara en resten les parets.

«Mas Marsal» (Mapa IGN 1991); «Mas Marsal» (Mapa IGN 2003).

Marçala, el siure de la

També és a Oms. No lluny del mas del mateix nom.

Marianna, ca la

Casa del poble de Tellet entre can Gatones i can Mirapeix.

Marill

«Emmanuel Marrill» de Maurellàs es casa a Tellet amb «Juste Cadena» (AssoCG, 1769); «Marill Seb[astia]» amo de cal Pastoret (Contribució, 1830); «Sébastien Marill Borrell cultivateur domicilié au terroir de Tallet» (APMG, 1829; Not. Companyó de Ceret); «Marill» (Cens 1841); «Sébastien Marill» (APMG, 1879; Not. Sabaté de Ceret).

La família Marill ja constava a Maurellàs a començaments del segle XVII (AssoCG).

Marrà, cal

Ara és demolit. Era a prop del casot del Tixedor, arran del camí que condueix de la font del Toron als horts de can Viu, passant pel castanyer d'en Vicenç. Pertanyia al Terrat.

L'OC cita un *hort* i una *font del Marrà* a Ceret, i el *casot Marrà* a Maurellàs, en relació amb l'animal.

«Marry»

«Marry Constant» (Cens 1901).

«Marry», el casot de la [mə'rit]

És abans d'arribar a Tellet venint de Ceret. Es veu de la carretera. Sobre els horts de can Viu. Era d'en Negre.

«Mary» o «Marry», el casot d'en, i l'hort d'en «Mary» o «Marry» ['mari]

Als horts d'en Viu, més avall de la feixa d'en Negre. Només resten les parets de l'hort. El casot era al fons, i quan van fer la carretera se'l van endur. Sembla que s'ha de ligar amb el cognom *Mary*, present entre altres llocs a Sant Marçal (Cens 1841; Matrim., 1737-1790). Les coincidències entre els dos casots (*de la «Marry»* i *d'en «Mary»*) fan pensar en una confusió.

Martí

«Juan Pera Marti» (Registres, 1635); «Gilles Marti brassier» usufructuari de «Grace Marti et Pages», filla d'Antoni Pagès (Capb. 6, 1726).

Mas

«Bernardo Mas» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123).

Mas, el

És el *mas d'en Danyac*.

Massina

V. *Messina*.

Mesclant de les Aigües, la ribera del

«La riviere del mesclant de les aigues» (Capb. 6, 1726).

A les terres de can Roca. Deu designar la ribera Ampla quan rep la ribera de Sant Marçal per la dreta.

Messina

«Jaume Masina» (Registres, 1634); «Jacobus Messines» (Not. Ferrer, 1641); «Pierre Messina brassier» té una casa al poble i terres a Oms que havien estat de Galderic Massina (Capb. 6, 1726); «François Massina marechal à forge du lieu de Tallet» ignorem en quina farga treballava (Capb. 7, 1751); «Alexis Massina» (AssoCG, 1761); «Pierre Massine du terroir de la parroise de Calmella» bateja una filla a l'església de Tellet (AT Registres, 1792); «Valentin Massina» mor el 1802 (AT Registres); «Massina» (Cens 1841).

Cognom també present a Oms: «Francisco Massina», fill de «Galderich Massina» d'Oms, es casa el 1599 (AssoCG); «Petrus Messina [...] loci de Homs» (Capb. 5, 1692); «Valentin Massina brassier habitant au lieu d'Oms» (Capb. 8, 1756); «Jean Massina» (Processos 5, 1775).

Messina, can

Mas d'Oms al nord-est de can Bordes, a l'altre costat de la Palmera.

«Mas Massinette» (Mapa IGN 1991); «Can Massineta» (Mapa IGN 2003).

Messina, el mas d'en

«Mas Massin» a la secció «lo camp de Taillet» (Cad. 1823).

Nom d'una casa al segle XIX, a la sortida nord del poble de Tellet, que era de «Catherine Massine». Podria tractar-se de l'actual *can Cadena*.

Messina, el solà d'en

«lo sola den Massina» (Capb. 5, 1692); «à la partie ditte lo sola den Massina» (Capb. 7, 1751).

No n'hi ha record.

Messineta, can

Mas del terme d'Oms, a la partió amb Tellet. A l'esquerra de la Palmera. Al Cad. 1823 és registrat com a «Mas Sales». No sabem per quina raó el Mapa IGN 2003 ha reprès el nom del vell cadastre «Mas Sales» en referència a la família propietària de la casa en aquella època.

«Massine» (Mapa Cassini segle XVIII); «Mas Massinète» (Mapa IGN 1991).

Met, can

Casa arruïnada que es troba al sud del terme, abans d'arribar a can Blanc i a can Sobrequers, venint de cal Profiter, cap a la ribera Ampla. Al segle XX hi vivia la família Font. El teulat és al sòl, es veu una figuera enmig de la casa. També anomenada *ca la Justa*, l'àvia del nostre informador Guy Barcelo.

Miàs

«Mias» (Cens 1886); «Mias Anne» (Cens 1901); «Anne Mias» de Cortsaví mor a Tellet, on vivia el 1908.

Cognom existent a Cortsaví al segle XVIII (AssoCG).

Mirapeix

[mirə'pej]

«Pau Mirapeix» d'Oms, fill de Joan Pere, es casa a Tellet el 1721 (AssoCG); «Paul Mirapeix» (Església, 1737); «Paul Mirapeix pages et Baille» (Capb. 7, 1751); «Joseph Mirapeix» (Estimes 1770); «Joseph Mirapeix» posseeix «lo mas den Paraire» i «lo mas den Roca» (Església, 1777); «Mirapeix, député» (*Doléances* 1789); «Joseph Mirapeix» (AT Registres, 1803); «Jean Mirapeix» amo de can Roca, de diverses cases del poble i del mas d'en Paraire de Calmella (Mat. Cad., 1825); «Mirapeix» (Cens 1841); «Mirapeix Jean maire» (Alessandri, 1847); «Mirapeix Paul» (Cens 1886); «Mirapeix Paul» (Cens 1901); «Jean Mirapeix, propriétaire» terratinent possessor de can Vilar i de can Roca (AT Escola, 1926); «Jean Mirapeix» (AT Registres, 1953).

Descobrim els antecedents d'aquest llinatge a Oms: «Mirapeix» el 1643 (Taxa); «Joannes Petrus Mirapeix» el 1691 (Capb. 5); «Joan Pera Mirapeix», fill de «Galderich Mirapeix», que es casa a Oms amb «Maria Paraira», filla de «Hieronim Paraira» de Tellet el 1689 (AssoCG).

Aquest cognom, atestat a Illa el 1398 (Cazes Illa), coincideix amb el topònim occità *Mirapeis* (en francès *Mirepoix*).

Mirapeix, el camp d'en

És al Peiró.

Mirapeix, can

Nom de casa del poble, entre ca la Marianna i can «Clottis». Al carrer principal. A la porta d'entrada apareixen una *M* i una *P* en relleu, que es refereixen a Pierre Mirapeix, gran propietari de Tellet al segle xx.

Mirapeix, els castanyers d'en

A ponent del Peiró. Arran del còrrec de la Bosiga.

Molí, el bac del

És un tall de bosc de can Vilar. Arriba fins a les penyes de cal Profiter. S'hi troba la font del Molí d'en Vilar. El molí és a l'altra banda de ribera.

Monera

«Arnau Monera» (Registres, 1616).

Cognom existent aleshores a Arles i a Ceret (AssoCG), també amb la variant *Manera*.

Montagut

«Montagut d'Oms» (AT Registres, 1792); «Montagut» (Cens 1841); «Sauveur Montegut» de Tellet contrau matrimoni a Bompàs el 1865 (AssoCG).

Llinatge registrat a Oms el 1646, i a Ceret, el 1582 (AssoCG).

Montavel

«Pere Montavel, macip de Guillem Lafarga de Tellet» (Francesos 1542-1543, p. 380).

Montboló

Poble al sud-oest de Tellet. Els dos termes coincideixen molt poc, amb la ribera Ampla al mig.

«Monte Bodone» (Ponsich, 941).

Montboló, el camí de

Transcorre pel coll del Peiró, i passa a ponent de can Roca. Travessa la ribera Ampla després de l'aiguabarreig amb la ribera de Sant Marçal.

«Chemin vicinal ordinaire n° 4 de Taillet à Montbolo» (Cad. 1948); «Voie communale n° 4 de Taillet à Montbolo» (Cad. Geo 2012).

Montès

«Miquel Mo[n]tes», fill de Miquel de Tellet, es casa el 1599 (AssoCG); «Miquel Montes» (Tall, 1602); «Guillem Montes» (Registres, 1614); «Bartholomeus Montes», fill de l'anterior i nét de Miquel Montes, declara posseir «lo mas Quer» (Capb. 2, 1633); «Bartholomeus Montes» (Not. Ferrer, 1641); «Miquel Montes» (Taxa 1643); «Miquel Montes» (Capb. Vallbona, 1695).

El 1789 eren a Palaldà: «Montès» (*Doléances*).

Montserratada, el mas de la, i la collada del Mas de la Montserratada

«dret a la collada del mas de la montserratada» (Capb. 5, 1792); «droit a la collada de la metairie de la monserratte» (Capb. 6, 1726).

El mas no és altre que *can Guitaire* d'Oms. La collada, segons els capbreus, se situaria prop de can Blanc i de la Palmera, a tocar del terme d'Oms.

Mosquera, la[mus^hkerə]

Dessota can Fonts.

Muralla, la

«proche la muraille du dit lieu [de Tellet]» (Capb. 6, 1712); «près la muraille du dit lieu de Tallet» (Capb. 7, 1751).

Pensem que es tracta de la muralla del castell, que ara ningú recorda.

Mut

V. *Jau del M.*

Naudó

«Michel Naudu tisserand» marida a Tellet una filla nascuda a Glorianes (AT Llibre, 1820); «Naudu» (Cens 1841).

Llinatge existent a la Bastida el 1642 (AssoCG).

Negre

Un dels cognoms més representatius de Tellet. Encara hi és present. Els telletencs expliquen la següent història: dos carretes de Tellet i una de Calmella portaven carbó a Perpinyà; els gendarmes les van parar per veure què traginaven; quan van preguntar als amos com es deien, el primer va dir: *Negre*, el segon va contestar: *Blanc*, i el de Calmella respongué: *Roig*. Els gendarmes van creure que se'ls rifaven, fins que es va demostrar que eren els seus noms veritables.

«Negra» (Justícies, 1617); «Bertran Negra» de Tellet, fill de «Joan Negra» de Cortsaví, s'enllaça amb «Elisa Rocha», filla de «Pera Rocha» de Tellet el 1626 (AssoCG); «Bartran Negra» (Documents, 1631); «Bertrandus Negra» (Capb. 2, 1633); «Bertran Negre» (Taxa 1643); «Barthomeu Negre» (Not. Comes, 1656); «Petri Negra» (Capb. Vallbona, 1695); «Sebastien Negra» reconeix una terra al «camp de Saris» (Capb. Ceret, 1724); «Negra» (*Doléances* 1789); «Jacques Negre musicien» (AT Registres, 1804); «Negre» (Cens 1841); «Negre Martin» al «mas Pages» i «Negre Jacques, épicier» al poble (Cens 1886); «Nègre Jacques, maire» (Cens 1901); «François Nègre» (AT Escola, 1927); «Negre» (Cens 1931); «François Negre» (AT Registres, 1966); «Negre» (Anuari 2011).

Ibergay, Delti i Zeziola cita Ramon Negre a Sant Marçal el 1357 (p. 143).

Negre, can

Casa del poble, a tocar de l'Ajuntament. Havia estat, al segle xx, una botiga de comestibles.

Negre, l'hort d'en, o les feixes d'en Negre

Són dues feixes als horts de Can Viu. S'hi troben basses per a regar.

Negre, el mas d'en¹

«Mas Negre» (Cad. 1823).

Nom pretèrit de *can Racó*, al nord del poble. El 1825 era de Josep Negre (Mat. Cad.). El que llegim al Capb. 8, 1768 ens fa pensar que va ser el seu pare qui el va fer construir uns anys abans: «Joseph Negra brassier [...] piece de terre [...] a fait batir une maison [...] chemin qui va de Tallet a Oms au milieu». Notícies anteriors d'aquesta família Negre les anotem al Capb. 6, 1726: «Emmanuel Negra brassier» té una casa al poble i una peça de terra del mas de l'Om, al lloc anomenat *el correc de l'Argila*, a l'oest del camí que va a Oms; i «Valentin Negra» també té cases al poble i terres del mas de l'Om.

Negre, el mas d'en²

«Mas Negre» (Cad. 1823).

Aquest altre mas també s'ha anomenat *can Bertran*. És al sud del terme, a la secció del cadastre «lo mas den Pey». Era de «Jacques Negre dit Bertand musicien» (Mat. Cad., 1825).

Nivet

«Jean Nivet» (AT Llibre, 1816).

Cognom freqüent al Vallespir, que ja es troba al segle XVII a Prats de Molló (AssoCG). Segons Peytaví, venia de Saurat (bisbat de Pàmias).

Noell

«Antoine Noell» de Tellet es casa a Reiners el 1850, el seu pare «Antoine Noell» mor a Sant Marçal el 1839 (AssoCG).

Noguer, la bassa del

«La aïgua de la bassa del Noguer» (Processos 1, 1671).

Noguer, el clot (o còrrec) del [Mas] [nu'ye]

Dos correguets es coneixen amb aquest nom a Tellet: un sota el Terrat, també anomenat *còrrec de la Font*, i un altre, abans del mas Pagès, pujant a la Roura.

«correch del mas Nogue» (Processos 1, 1671).

Noguer, l'hort del

«fins desus del hort del Noguer» (Capb. 5, 1692).

Relacionat al capbreu amb el mas del Noguer.

Noguer, el mas del

«manso [...] vocato del Noguer» (BP Alart, 1523, vol. O, p. 645); «terras nostras nomenadas del mas Noguer» (Processos 1, 1663); «duas mansatas altera vero lo noguer» declarades per Julià Pagès el 1448 (anotació al marge de Capb. Vallbona, 1695).

Mas rònec annexat pel mas de l'Om.

Noguereda, el mas de

Noguereda és un antic veïnat de Calmella, a tocar del terme de Tellet. Havia estat de la parròquia de Tellet. Ibergay dedica un capítol del seu llibre de Calmella a la història d'aquest grup de masos. Tot i que també parla del *mas del Noguer*, nosaltres interpretem que aquest no tenia res a veure amb el *de Noguereda*.

«honor de Nogareda que es en lo terme de St. Pere de Tallet» (BP Alart, 1231, vol. IX, p. 479); «altra masada de Miquel Parayre dita la masada de nogareda» (Capb. 5, 1692); «terres d'autre metairie de Michel Paraire appellée la metairie de Nogareda» (Capb. 6, 1726); «terres de la metairie appellée Nogareda au terroir de Calmella possedée par la Dam. Paule Roudiere veuve du sr. Roudiere marchand d'Arles qui fut de Michel Parayre» (Capb. 7, 1751).

Obra, el pla de l'

«Pla de l'Obre» (Cad. 1948); «Pla de l'Obre» (Mapa IGN 1991).

V. t. *Caixa de l'Obra, el coll o el pla de la.*

Ocell

V. *Aucell.*

Oliu

«Francischum Oliu de Talleto» (BP Alart, 1416, vol. P, p. 258); «Ffranciscus Oliu» (Cens 1449).

Olius, els

Camp amb olius vells a Vilaret, entre can Valentí Paraire i l'Eixalada.

Olivar, el serrat de l'

«fins a la ribera de la Palmera y de dita ribera y fora de aquella serrat amont fins al serrat del olivà» (Capb. Vallbona, 1695).

Topònim curiós, ja que la forma per a designar un camp d'oliveres (*olius* o *olivers* en aquestes terres) és *oliveda* actualment al Vallespir. Pel que fa al nord de Catalunya, les mostres que teníem d'olivar (sovint *olivassos* en plural) fins ara eren empordaneses i no pas rosselloneses. *Olivar*, per exemple, a Llança, Vilajuïga, la Jonquera, Darnius...

Oliveda

«Petrus Oliveda rector ecclesia de Teletto» (BP Alart, 1323, vol. P, p. 215).

Oliver

«Petrus Oliver» (Capb. 2, 1633); «Pere Oliver pages de dit lloch de Tallet» (Not. Ferrer, 1641); «Petrus Oliver» (Taxa 1643); «Pera Oliver» (Com. Tellet, 1660).

Oliveres

«Marc Oliveras» (Com. Tellet, 1788); «Raymond Oliveras» (AT Registres, 1803).

Cognom existent al segle XVII a Arles i a Costoja, i abundant a la zona fronterera de la Garrotxa i l'Empordà ja abans d'aquella època (AssoCG).

Om

«Petro Ulm» (Documents, 1357); «Perpiniano Ulm» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123); «Miquel Hom» (*Fogatge 1497*).

Om, el mas de l'

«lo mas del Hom» de Valenti Barda (Capb. 2, 1633); «Mas del Um y vuÿ den Barda de Tallet» i «casa y cortals de dit mas del Um» (Processos 1, 1663); «lo mas del Hum» de «Marchus Blanch botiguerius villa Arularum» (Capb. 5, 1692); «lo mas del Hum» i «lo mas del Hom» de «Guillaumes Blanch», fill de «Joseph Blanch», pagès de la vila d'Arles i hereter de Marc Blanch (Capb. 6, 1726); «lo mas del Hum [...] dans laquelle se trouvent englobées deux métairies l'une nommée de Paradera [...] l'autre lo mas Noguer» (Capb. 8, 1756).

Correspon avui a *can Blanc*.

Oms¹

«Clemens Oms» (BP Alart, 1539, vol. C, p. 543); «Homs Thomas vigneron» (AT Llibre, 1827); «Homs» (Cens 1841); «Homs Thomas» (Cens 1886); «Oms Abdon maire» (Fàbrica, 1890).

Oms²

Poble al nord-est de Tellet. La partió entre els dos termes és considerable.

«Ulmos» (Ponsich, 899); «de Ulmis» (Saguer, p. 163, 1407); «Oms» (Mapa IGN 2003).

Oms, el camí d'

La carretera actual no segueix exactament el mateix traçat. El vell camí, del poble de Tellet, pujava a can Racó i travessava el coll d'Oms per entrar al terme veí.

«via publica qua itur de dicto loco de Ulmis ad locum de Tallet» (Documents, 1650); «fins al camí qui va de Tallet a Oms» (Processos 1, 1671); «camí que va de Tallet a Homs» (Capb. 5, 1692); «chemin qui va du lieu de Tallet a celuÿ d'Oms» (Capb. 6, 1726) «chemin du dit lieu de Oms a Tallet» (Capb. 8, 1768); «le chemin vicinal n° 3 de Taillet à Oms» (Font, 1874); «ancien chemin d'Oms» (Cad. Geo 2012).

Oms a Ceret, el camí (o carretera) d'

És l'actual carretera que va de Ceret a Tellet i continua cap a Oms.

«Chemin Départemental n 63 d'Oms à Ceret» (Cad. Geo 2012).

Oms, el coll d', i la serra del Coll d'Oms

Al nord-est de Tellet, al límit amb els termes d'Oms i de Calmella.

«cum colle de homs» (Capb. 2, 1633); «fins a la serra del coll de Oms» (Processos 1, 1671); «Coll d'Oms» (Mapa IGN 1991 i 2003).

Oriola, l', i el camí de l'Oriola

«peciam terra vocatam la Oriola» (Processos 1, 1670).

El camí s'utilitzava per anar a can Blanc. Segons informacions orals, la gent hi passava amb la carreta.

Pagès

«Francisco Pagesii alias vocato Pug parrochie Tayletti» compra el molí d'en Soler de Buçac, a Reiners, el 1381 (Saguer, p. 280); «Ffrancisco Pages» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123); «Petrus pages filius alterius Petrus Pages» de Tellet 1405 (Saguer, p. 356); «Julianus Pages» (Not. Morer, 1428); «Barthomeu Pages», fill d'«Antich Pages» i Margarida, contrau matrimoni el 1597 (AssoCG); «Antich Pages» (Tall, 1602), una altra referència al mateix personatge uns anys més tard: «antigament fou de antich pages» (Capb. Vallbona, 1695); «Pera Pages» (Registres, 1616); «Petri Pages» (Capb. 2, 1633); «Joseph Pagès» (Taxa 1643); «Anthonius Pages» (Capb. 5, 1692), la seva filla Gràcia es va casar amb «Gilles Marti» i la seva néta, Josepa Martí Pagès, amb Bartomeu Garriga.

Pagès, la font del Mas

Sota el mas, a l'altre costat de carretera.

Pagès, l'hort d'en

Sota can Bisern. Hi ha una font amb una canal que porta aigua als camps de més avall.

«loco dicto la roura o lo ort den pages» de Pau Bisern «in que est edificata quendam domus» (Capb. Vallbona, 1695).

Pagès, el mas

Mas habitat que posseïa moltes terres a l'edat mitjana. Emplaçat al peu de la carretera que puja a la Roura des de Reiners. Al segle XIX va ser de «Paul Berges» (Mat. Cad., 1825) i, posteriorment, d'en Bisern de Ceret i de «Jacques Cammas»

de Roirós. Al segle xx era de la família «Raynal» per casament amb els propietaris anteriors, els «Crouzet».

«terris mansi Pages de Tallet que fuit den Julia» deu designar Julià Pagès esmentat en l'entrada anterior (Capb. Reiners 4, 1656); «mansi vulgariter dicti den pages et olim den alou qui mansus ad pns. tenet et possidet Gironimus Farrer agla eiusdem villa Cereti» i «mansi vocati ad pns. den pages et antea vocati del mas del alou» (Capb. Vallbona, 1695); «mas Pages» de Silvestre Parés de Prats de Molló (Not. Trinxeria 1787); «Pages» (Mapa Cassini segle XVIII); «Mas Pages» (Cad. 1823); «Mas Pagés» (AT Escola, 1919); «Can Pagès» (Mapa IGN 2003).

Pagès, la solana del Mas d'en

«in loco dicto la solana del mas den pages» (Capb. Vallbona, 1695).

No l'hem poguda localitzar.

Palaldà

Poble aturonat molt pintoresc, al sud de Tellet. Tot i que no són gaire allunyats, entre ambdós es troba la vall de Buçac del terme de Reiners. Malgrat l'absència d'una carretera transitable que els uneix, Palaldà i Tellet han tingut des de sempre una relació important. Des del 1942 pertany al municipi dels Banys, *Amélie-les-Bains*.

«Paladdanum» (*Catalunya carolíngia*, 814); «Villam vocatam Paladdanum» (Marca, VIII, i BP Alart, 834); «In Valle Asperi vel in Palaldano» (BP Alart, 1017); «In castro de Palaudano» (BP Alart, 1267); «Palaudano» (Capb. Reiners 2, 1407).

Palaldà, el camí de

El camí, venint del poble, passa pel Peiró, baixa cap a can Roca i travessa la ribera Ampla al molí d'en Vilar, ja al terme de Reiners, d'allí a can Basses, la Gaubera, Puig de Llunes i fins a Palaldà. La masovera de can Vilar, a l'est de can Roca, a començaments del segle xx, anava a Palaldà a vendre formatges i ous amb un cistell al cap i un altre a cada mà. Passava per cal Profiter, avall fins a les penyes, i can Bacó, al terme de Reiners, allí travessava la ribera Ampla i amunt cap a la Gaubera empalmava amb el camí anterior. També utilitzaven aquestes vies per arribar als Banys.

«chaimin qui va du lieu de Taillet au lieu de Palauda» (Capb. 8, 1768); «Chemín de Taillet à Palalda» (Cad. 1823).

Pallarès

«Jean Paillerès brassier» (AT Registres, 1833); «Paillares» (Cens 1841); «Pallarès François», fill de «Jean», era el propietari de can Bolquera (Mat. Cad., 1874); «Paillarès François» (Cens 1901); «Pierre Paillerès» s'estava a can Bolquera (AT Escola, 1911); «Paillares» (Cens 1931).

Una família «Paillarès» consta el 1835 a Arles (Cailà i Escudero).

Palmera, la

La ribera de la Palmera comença sota el coll d'Oms, rep l'aigua d'uns quants còrrecs, fa frontera entre Tellet i Oms, continua dins de Tellet i acaba al Tec, al terme de Reiners. El primer bocí és anomenat també *ribera del Teixó*. A l'estiu sol restar en gran part eixuta, per la qual cosa hi trobem encara restes de rescloses. Al mapa IGN 1991, apareix a més un camp anomenat «la Palmèdre» [*sic*] a Tellet i un mas dit «la Palmère» a Oms, corresponent a *can Guitaire*, no gaire lluny del naixement d'aquesta ribera.

«ripparia de la palmera» (Capb. Reiners 1, 1407); «ribera de la palmera» (Capb. Vallbona, 1695); «la riviere dite de la Palmera» (Capb. 8, 1768); «Rivière de la Palmère» (Cad. 1823); «La Palmère» (Mapa IGN 1991); «Ribera de la Palmera» (Mapa IGN 2003).

La citació «in rivo qui discurrit de Telledo» (*Catalunya carolíngia*, Vallespir, 930) també deu tractar de la Palmera.

Palmera, la plana de la

«loco dicto la plana de la Palmera» (Capb. Vallbona, 1695).

Palmera, la solana de la

«loco dicto la solana de la Palmera» (Cap. Vallbona, 1695).

S'ha de situar al sud-est del terme.

Palmera, les vinyes de la

«loco dicto al capdemont de las vinyas de la Palmera» (Capb. Vallbona, 1695).

Palmera a Ceret, el camí de la

«Chemin de la Palmère à Ceret» (Cad. 1823).

Palmera a Oms, el camí de la

«cum vico quo itur de la Palmera ad locum de Ulmis» (Capb. Vallbona, 1695).

Panicot

«Joseph Panicot» (Mat. Cad., 1825); «Michel Panicot» de Tellet es casa a Sant Marçal el 1853 (AssoCG).

Peytaví cita Joan Panicot a Serrallonga el 1628 procedent de la Jassa (bisbat de Còurs). El 1665, el nom «*Penicot*» és al poble del Tec (AssoCG). A Calmella, Ibergay anota «Joseph Panicot» el 1824. Al cens del 1841 els *Panicot* (amb *a*) es reparteixen entre Calmella, Prats de Molló, Prunet, Reiners, Tellet i sobretot Sant Marçal; els *Penicot* (amb *e*) són a Castellnou.

Panicot, el mas d'en

«Mas Penicot» (Cad. 1823).

Correspon al que ara s'anomena el *casot del Tixedor*.

Parada, el molí de la

[¹praðə]

És de Sant Marçal, entre aquest terme i el de Teulís, a l'esquerra de la ribera de Sant Marçal. Hi anaven a peu des de can Roca i can Vilar de Tellet durant la Segona Guerra Mundial a moldre el blat. De can Roca, baixaven per travessar la ribera Ampla i passaven pel mas del Pou, de nit i amb dues mesures de blat a l'esquena. Abans de la guerra, venia el moliner de la Cabanassa de Reiners als masos de Tellet, amb una carreta i matxos. Ibergay, Delti i Zeziola troben el molí esmentat per primera vegada el 1406; en aquella època pertanyia a l'abat d'Arles (p. 189).

«le moulin farinier du manse de la Parada» (traduït al francès per Ibergay, Delti i Zeziola d'un capbreu del 1625, p. 95) d'Antoni Vilar; «Moulin de la Prade» (Mapa IGN 1991); «Molí de la Parada» (Mapa IGN 2003).

El nom del molí prové del *mas de la Parada*, de Sant Marçal: «La Prada» (Mapa Cassini segle XVIII), «La Parada» (Mapa IGN 2003). Ibergay, Delti i Zeziola opinen que la Parada, a l'edat mitjana, era un vil·lar (p. 183).

Paradera

V. *Perereda*.

Paraire¹

«Peraire» (AssoCG, 1601); «Miquel Parayà» (Registres, 1626); «Joannes Parayre» (Capb. 2, 1633); «Joan Parayre» (Taxa 1643); «Joan Parayre al qual mataren lo dia de ayr los micalets dins sa casa estan convalescent de una malaltia» (AT Registres, 1674); «Joseph Parayre, pages i batlle», que pot ser l'amo de can Batlle Vell, s'uneix amb la filla del batlle de Glorianes (AT Registres, 1682); «Josephus Paraira» (Capb. Vallbona, 1695); «Paul Paraire» fuster i «Valentin

Paraire» (AssoCG, 1747 i 1782); «Valentin Paraire» (AT Registres, 1802); «Joseph Parayre» (Mat. Cad., 1825); «Parayre» (Cens 1841).

Els del segle XVII eren probablement els propietaris de can Batlle Vell, i els del segle XVIII, els posseïdors del mas d'en Paraire anomenat també *can Valentí Paraire*.

A Calmella, d'on sembla que prové aquest cognom, es registra a finals del s. XV: «Forto Perayre» (*Fogatge 1497*, fogatge de Calmella); «Bernat Parayre» (Ibergay 1553, fogatge de Calmella); «Pera Parayre» (Ibergay, 1605); «Joan Parayra del terme de Calmella» (Registres, 1620).

Paraire²

«Joseph Baus dit Paraire» (Capb. 6, 1726); «Joseph Baus dit Parayre» (Capb. 7, 1751); «Paul Font dit Parayre» propietari del mas d'en Pau de Baix (Mat. Cad., 1825).

Renom procedent del cognom anterior.

Paraire, el mas d'en¹

Anomenat també *can Valentí Paraire*. És a Vilaret, a sota de ca n'«Achille», a la dreta del còrrec de la Bosiga, damunt de la ribera Ampla. Ara és espatllat, s'hi veuen tan sols les parets. A la seva vora hi ha vells olius.

V. t. *Costa Llesta, el mas de*.

«Mas Parayre» del Cad. 1823 (345) de «Josep Parayre» (Mat. Cad., 1825); «Mas Parayre» (AT Escola, 1919); «Can Parayre» (Mapa IGN 1991); «Can Paraire» (Mapa IGN 2003).

Paraire, el mas d'en²

«Lo Mas den Parayre» (Cad. 1823).

Secció del vell cadastre al SE del terme, a ponent de can Pei. S'hi troba la casa «Mas Pau Dabaix» de «Paul Font dit Parayre» (Mat. Cad., 1825), que correspon a can Viu, prop de can Pere Pei.

Paraire, el mas d'en³

«Lo mas den paraire y altra» de «Joseph Mirapeix» (Església, 1777).

Pensem que és el nom anterior de *can Batlle Vell*.

Paraire, el mas d'en⁴

A Calmella trobem *el mas d'en Paraire* al veïnat de Noguereda, a tocar del mas Pomereda. Aquest veïnat havia estat del terme de Tellet als segles XVII i XVIII (Ibergay, p. 242 i 243).

«Antoni Monjo de Sant Marsal habitant vuy en lo mas de Joan Parayra lo qual mas es del terme de Calmella parroquia de Tallet» (Registres, 1669).

Parés

«Silvestre Pares per la masada den Cabanes» (Església, 1777).

Sembla que era l'amo del mas Pagès, originari de Prats de Molló.

Parilló

V. *Perelló*.

Pastoret, cal

Mas que va ser completament derruït al segle xx, també anomenat *can* «*Servieta*». Era a la dreta de la Palmera, al sud del mas Pagès, no lluny del terme de Reiners. A l'edat mitjana es coneixia per *mas den Rufí*; al segle xviii, per *mas den Sales* (la família Sales n'era llavors la propietària), i al Cad. 1823, on es veu l'edificació encarada al SE, és anotat «Mas Cassou» en relació amb el seu amo Marc Cassó. El 1830 era de Sebastià Marill (Contribució), i el 1886 s'hi estava «Jacques Guisset» (Cens 1886). Si el nom del mas tingués el seu origen en el cognom *Pastoret* (la qual cosa a hores d'ara no s'ha demostrat) podríem rectificar-ne l'ortografia i es tractaria aleshores de *can Pastoret*. El cognom *Pastoret*, atestat el 1757 a Serrallonga (AssoCG), consta a Reiners entre el 1822 i el 1906 procedent justament de Serrallonga.

V. t. *Rufí*, *el mas den*; *Servieta*, *can*.

«Can Pastouret» (Cad. 1948); «Can Pastouret» (Mapa IGN 1991); «Can Pastoret» (Mapa IGN 2003).

Pastoret, el còrrec de Cal

Passa al sud del mas i s'acaba a la Palmera per la dreta.

«Ravin de Can Pastouret» (Mapa IGN 1991); «Còrrec de can Pastoret» (Mapa IGN 2003). Al Cad. 1823 és el «Ravin del Camp den Bila».

Pastoret, la font de Cal

Al nord d'on era el mas, arran del còrrec del Castanyer. Per sobre hi havia una bassa.

Pastoret, el retorn de Cal

És un revolt de la carretera que puja a Tellet des de Reiners, passat el trencant que va al mas Pagès i a la Roura. *Retorn* significa 'revolt' al Vallespir.

Patel

Renom d'un home que vivia darrere l'Ajuntament. Per feminització, la seva dona era denominada *Patela*.

Patela, els horts de la

Als horts de can Viu. Eren de «Mademoiselle Buix».

Patllari

«los pubills den pallari» (nota al marge del Capb. Vallbona, 1695 referida a «la masada dita del alou» el 1448); «Pere Pallari» (*Fogatge 1553*).

Patot

«Aleix Patot» (AssoCG, 1721); «Michel Patot» (Capb. 7, 1751); «Michel Patot» (Com. Tellet, 1788); «Miguel Patot» (AT Llibre, 1805).

Llinatge existent el 1630 a Sant Marçal (Ibergay, Delti i Zeziola).

Pau de Baix, can

A la Roura. Al segle xx s'hi estava la família Barnade-Mach. Actualment pertany a Alain Raymond.

Pau de Baix, el mas d'en

«Mas Pau dabaix» de «Paul Font dit Parayre» el 1825 i de «Marianne Roca» (Cad. 1823; Mat. Cad., 1843).

Mas a ponent de can Pere Pei, a la secció anomenada «lo Mas d'en Parayre». Podria ser el que el Mapa Cassini segle XVIII designa amb el nom de «le Beynat del Fontdavall». El Mapa IGN 2003 l'anomena «Can Viu».

V. t. *Viu, can*².

Paulí

«Joseph Pauli» (Registres, 1656).

Pedró, la ribera del

«cum ripparia del padro» (Capb. 2, 1633).

El capbreu la situa en el terme de Montboló, però no hem sabut indentificar-la. Pot ser un afluent de la ribera Ampla. És curiosa l'analogia amb l'antropònim i el topònim *Peiró*, molt arrelat a Tellet. Aquest *Pedró* no és aïllat i conviu amb *Peiró* al Vallespir: «sur un tas de pierres appelé padrou» en un document de l'any 1790 procedent de Palaldà, citat per Cazes (Vocabulaire).

Pei¹

«Joan Pey de la Borda» (*Fogatge 1553*).

Pei²

«Pere Salas pages de dit lloch dit an Pey» (AT Llibre, 1676); «Pierre Sales dit Pey» (AT Registres, 1802); «Pierre Sales dit Pey» (AT Llibre, 1815); «Pierre Sales dit Pey» (Mat. Cad., 1825).

A Reiners també registrem la família *Sales* amb el renom *Pei* el 1757: «Joseph Salas dit Pei» s'estava en un mas petit de Buçac anomenat *can Pei*.

Pei, el mas d'en

«Mas Pey» emplaçat a la secció «Lo Mas d'en Pey» (Cad. 1823); «Lo Mas den Pey» de «Pierre Sales dit Pey» (Mat. Cad., 1825); «Mas Pei» hi viu «Sales, Alexandre» (Cens 1886).

Denominació pretèrita de *can Pere Pei*.

Peiró

«Peyrole» per femenització (*Fogatge 1553*); «Toni Payro de la Borda» (Registres, 1627); «Antoni Peyró» (Taxa 1643); «Josephus Pairo» (Capb. Vallbona, 1695); «Valenti Pairo», «Valenti Peiro» i «Joseph Pairo» (AssoCG, 1721, 1727 i 1766); «Joseph Payro et Danyach» (Com. Tellet, 1788).

Peiró, el

El nostre comunicant afirma que «és un camp que en diuen el Peiró, venint de can Batlle Vell, abans d'arribar a la capella. Va fins a la capella». La capella és un simple oratori en forma de pilar amb fornícula, que havia estat de can Danyac. Diuen que l'oratori del Peiró i el de Sant Cristau es miraven.

És digna d'admiració la semblança del lloc amb un altre *Peiró*, situat a Baixàs (Rosselló). *Peiró* és continuador de l'occità *peiron* [pej'ru], ben representat al Llenguadoc oriental (Hamlin).

Peiró, camí del

«Chemin rural du village au col du Payrou» (Cad. 1948).

Peiró, el coll del

A 603 m d'alçada. S'hi troba un oratori. Hi conflueixen els camins de Calmella, el del Terrat, el de la Font del Toron i la carretera del Solà.

«Col du Payrou» (Cad. 1948); «Coll del Payrou» (Mapa IGN 1991); «Coll del Peiró» (Mapa IGN 2003).

Peitaví, el casot d'en

Casot construït al segle xx per Josep Peitaví del Vilar de Reiners.
V. t. *Sol Llevant*.

Penicot

V. *Panicot*.

Perafita

«Bertrando Perafita» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123); «Guillem de Perafitta» (*Fogatge 1553*).

Perafita, el còrrec de

«fins al correch dit de Perafita» (Processos 1, 1671).

El document diu que era cap a can Blanc.

Perafita, el mas d'en

«ab las terras del mas den Viu ditas las terras de Perafita» (Processos 1, 1671); «lo mas den Perafita alteriur vero lo mas den sabina» (Capb. Vallbona, 1695).

No n'hi ha record. Era situat a l'est del terme. Potser no és altre que *can Viu*, a llevant del poble.

V. t. *Savina, la*.

Perarnau

«Catherine Pérarnau née à Campdevanol» es casa el 1918 a Tellet (AT Registres); «Jean Pérarnau» és el pare de Caterina i masover de can Fonts (AT Escola, 1920); «Perearnau» (Cens 1931).

En èpoques més antigues, el cognom apareix a la Cerdanya, al Conflent i al Rosselló, a vegades amb *-d* final afegida (AssoCG i Cens 1841).

Perayre

V. *Paraire*.

Pere de la Caixa

Renom d'un revenedor que a mitjan segle xx comprava i venia ous, pollastres, «llapins» [...]. Ell mateix declarava: «Jo faig el *commerce* de l'ou!».

Pere de la Caixa, can

Al poble, darrere can Mirapeix.

Pere Fils, can

[¹perə ¹fiɫs] i [¹prim ¹fiɫs]

A l'esquerra del còrrec dels Horts, entre can Blanc i la casa Vella, muntanya avall del casot del Tixedor. Al cadastre vell és el «Cortal Falguere».

V. t. *Falguera, el cortal d'en*.

Pere Fils, l'hort d'en

Hort emplaçat sota la casa Vella, vora el còrrec dels Horts. Sota el camí que va a can Blanc.

Pere Pei, can

Mas habitat en un trencant a l'esquerra de la carretera que puja a Tellet, abans d'arribar a la Roura. No gaire lluny del camp d'en Sarís. S'anomenava també el *mas d'en Pei*. El nom actual li deu venir del seu propietari «Pierre Sales dit Pey» el 1802 (AT Registres). Al segle xx s'hi estava en Raymond i el seu gendre en Cufí.

V. t. *Pei, el mas d'en*.

«Mas Pérapey» (AT Escola, 1919); «Mas Pere Pey» (Mapa IGN 1991); «Can Pere Pei» (Mapa IGN 2003).

Pere Pei, l'hort de Can

Abans de la casa del mateix nom.

Pere Toni, can

És *can Gatones*.

Perelló o Perilló

«Pera Perilló de St. Marsal» posseeix el mas i les terres que havien sigut de Miquel Barda (Com. Tellet, 1677); «Pera Parillu» de Sant Marçal habitant a Tellet (Registres, 1678).

Perer, el camp del [pə're]

La carretera del Terrat passa per sobre el camp.

Perereda

«Bernardus Perereda» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123).

Llinatg probablement relacionat amb el *mas de Perereda*.

Perereda, la font de

«cum fonte paredera» al nord del terme (Capb. 2, 1633).

Perereda, el mas de

«lo mas de la Perereda» de «Ffrancischum Oliu» (BP Alart, 1416, vol. P, p. 258); «Mansi de Paraderes» i «Manso dicto de Paradera» era de Pere Barda, pare de Valentí Barda (Capb. 2, 1633); «Mas Paradera» (Capb. 5, 1692).

Depenia del monestir de Panissars.

V. t. *Blanc, can¹*; *Om, el mas de l'*; *Perereda*.

Peretes

Derivat de *Pere*. Així anomenaven Jean-Pierre Gatounes, que morí el 1962 a l'edat de vuitanta-quatre anys. Hi ha hagut aparentment una tradició del prenom *Pere* a la família Gatones.

Peretes, can

Un altre nom de *can Gatones*.

Perissó

«Joannes Perissu» escrit també «Perisso» (Capb. 2, 1633).

Pesolar, el

«champ dit Pesolar» (Justícies 1703).

Desconegut actualment. El document el situa a la rodalia de can Fonts.

Pi, l'hort del

Sota el pla de la Jauma. S'hi troba una font.

Picamal

Cognom encara recordat a Tellet, present a l'Alt Vallespir des del segle XVII (AssoCG).

«Picamale fermier» (AT Llibre, 1816); «Piquemal Jacques» (Cens 1901); «Jules Picamal» (AT Escola, 1911); «Picamal» (Cens 1931); «Pierre Picamal» (AT Registres, 1966).

Picamal, can

Casa de la Roura.

Piella

[pi'eɫə]

Renom d'un personatge que s'estava a cal Tixedor. Aquest renom suggereix un possible origen empordanès o garrotxí, si tenim en compte que l'única forma coneguda al Vallespir oriental és *panna*.

Pitxari (o Pitxari)

«Hylari Pitxari» bracer de Tellet (Registres, 1669); «Raimundus Pigxari brasseur» hereu de «Illary Pigxari», escrit també «Pitxari» (Capb. Vallbona, 1695).

Pla de Dalt, el

A la partió entre Tellet i Reiners, damunt del mas del Bac. S'hi troba un casot. Havia estat una vinya i ara és erm.

Planes

«Pierre Planas» resideix al «mas Racou» (AT Escola, 1914).

Planes, el camp de les, o les Esplanes

Arribant a cal Profiter, a la dreta de la carretera que ve de can Vilar. La meitat és de can Vilar i l'altra meitat de cal Profiter. Actualment hi ha pins. Un comunicant ens ha presentat el primer nom, i un altre el segon, parlant del mateix camp.

Platana, la font de la

V. *Vilar, la font de Can.*

Poll, el camp del [ˈpuɫ]

Entre can Fonts i el Terrat. En altres temps era una vinya. A sota hi ha un còrrec que comença. Existeix un altre camp del Poll a Sant Marçal (Ibergay, Delti i Zeziola). *Poll* significa 'pollancre' al nord-est de Catalunya (ALDC, 1200).

Pomer, el camp del

Per damunt de can Sobrequers.

Pomereda

«Pera Pomereda» (Registres, 1622); «Pere Pomareda» de Calmella es casa a Tellet el 1733 (AssoCG); «Pomareda» (Matrim., 1737); «Laurens Pomareda» (Com. Tellet, 1788); «Jean Pommareda» (AT Registres, 1802); «Jean Pommarada» (AT Llibre 1816); «Pomareda» (Cens 1841).

Pomereda, el camí del Mas d'en

«chemin du mas de Poumarède à Taillet» (Ibergay el cita al cadastre de Calmella de 1834, p. 21).

Pomereda, el mas d'en

Encara que no s'especifiqui als documents, es tracta segurament del mas d'en Pomereda de Calmella, límitrof del terme de Tellet. Pertanyia a l'històric veïnat de Noguereda, que havia estat de la parròquia de Tellet.

«lo mas pomareda» de «lo senyor Julia Camps» (Església, 1777); «maiterie dite den pomareda» d'Abdon Julià (AT Llibre, 1778); «Mas Pomareda» (Mapa IGN 1999 i 2003).

Pons

«Pons Pierre» (Fàbrica, 1869).

Pons, el camp de ? [ˈkam də ˈpuns]

Era una vinya de cal Profiter, situada daltabaix de la penya del Grèvol, cap a la ribera. Sota la vinya hi ha la partió amb el terme de Reiners.

Portell, el camp del [purˈteʎ] i [kurˈteʎ]

Peça de terra per sobre de la carretera que va del Terrat a Tellet. Hi feien patates. Era del Terrat. Ara és municipal. Són bardisses.

Postes, el serrat de les

Davall de can Vilar, entre la cova de la Guilla i el camp del Roure. És un ras, sense cap arbre. Paral·lelament, a Sant Marçal apareix un «correch de las Postas» (Ibergay, Delti i Zeziola, p. 100).

Pou, el mas del [puu]

És a Sant Marçal no lluny de Saubereda, a l'altre costat de la ribera Ampla. Hi passa el camí de Tellet a Sant Marçal; per sobre el mas es troba amb el camí de Ceret a Sant Marçal, que ve del Costó.

«cum tenencia mansi del Pou» (BP Alart, 1406, vol. xvii, p. 303); «lo mas del Pou» de Maria Costa, viuda de Pere Costa (Ibergay, Delti i Zeziola, p. 90; Capbreu 1625); «ab les terres del mas dit del Pou» (BP Alart, 1691, vol. xxxi, p. 669); «ab terras de Fran.co Vilar del Pou termini de Sant Marsal» (Capb. 5, 1692); «terres de Joseph Vilar del Pou terroir de St. Marçal dite riviere (ribera Ampla) au milieu» (Capb. 6, 1726); «terres de Joseph Vilar del Pou terroir de St. Marçal» (Capb. 7, 1751); «el Pou» (Mapa Cassini segle xviii); «Mas del Pou» (Mapa IGN 2003).

L'antropònim ja és a Sant Marçal el 1449: «Iacobus Pou» (Cens 1449), i també a Calmella el 1338: «Perpenya Pou» (Ibergay, p. 209).

Pous, el còrrec de les, o el clot de les Pous [ˈpows]

Abans d'arribar a la penya del Grèvol des de la Roura. També anomenat *de la Figuera*. Nom enigmàtic, d'origen incert.

Prat de Baix, el

Peça de terra de can Roca.

Prat de Dalt, el

És un altre camp de can Roca a tocar de l'anterior.

Prat del Mig, el

També de can Roca, al costat de les dues peces de terra citades i del Bac de Baix. Les tres peces de terra eren d'en Mirapeix al segle xx.

Professó, el camí de la, o el carrer de la Professó

«cum via de la professo» (Capb. 2, 1633); «cum vico de la professo» (Capb. 5, 1692); «rue de la professo» (Capb. 6, 1726); «rue dite lo carrer de la professo» (Capb. 8, 1768).

Podria ser el fragment urbà de la carretera de Ceret, que arriba a Tellet i continua cap a Oms. Abans, quan només era un camí, passava per la plaça de l'església fent una S. A principis del segle xx van enderrocar unes cases per a evitar el contorn de la carretera.

També es coneix el *carrer de la Professó* a Calmella (Ibergay, p. 220), Sant Marçal (Ibergay, Delti i Zeziola, p. 111), Boadella, etc.

Profiter

«Joseph Blanch dit Profuite», fill de «Llaurens Blanch», es casa a Tellet el 1725 (APGE); «Joseph Blanch surnommé preufeitié» (Capb. 6, 1726); «Joseph Blanch surnommé Preufetié» (Capb. 7, 1751); «Joseph Blanch Proffitier» (AT Llibre, 1815); «Joseph Blanc dit Profite» (Mat. Cad., 1825).

El renom *Profiter*, de *Preufeiter* o *Preufeter* (per simplificació del diftong àton *eu* en [u]), és a dir, el que treballa a preu fet, caracteritzava els homes de la família Blanc, amos de cal Profiter. El sobrenom ha donat l'original nom de mas.

Profiter, cal [prufi'te]

Mas habitat al sud del terme. Enmig d'una gran esplanada de prats. Les seves terres es toquen amb les de can Bacó de Reiners. Antigament s'anomenava *la borda d'en Geli*. Als segles xviii i xix era de la família Blanc, i a principis del segle xx, dels Vilar. Una filla Vilar es va casar amb un Negre, el cognom de la propietària actual.

V. t. *Geli, la borda d'en*.

«Profiter» (Mapa Cassini segle xviii); «la maiterie dite lo mas profité» (AT Llibre, 1778); «Mas Profité» i la secció «Lo mas den Profité» (Cad. 1823); «Mas Profité» (AT Escola, 1913); «Mas Profité» (Mapa IGN 1991); «Mas Profiter» (Mapa IGN 2003).

Profiter, el còrrec de Cal

Comença a la serra del Toron, deixa cal Profiter a la dreta, conflueix amb el còrrec del Solà, entra al terme de Reiners i acaba a la ribera Ampla.

«correch ou ravin dit del profayte» (Justícies Palaldà, 1773); «Ravin du Profité» (Mapa IGN 1991); «Còrrec del Profiter» (Mapa IGN 2003).

Profiter, la font de Cal

Al nord del mas. Al còrrec d'en Xaubet, que marca el límit amb les terres de cal Profiter.

Profiter, la solana de Cal

Fronterera amb la ribera Ampla, l'altre vessant ja és terme de Reiners.

«Solana den Profité» (secció al Cad. 1823).

Públic, el carrer

«la rue publique» (Capb. 6, 1726).

Puig

«Christophe Puig» d'Oms es casa a Tellet (AT Llibre, 1824); «Puig» (Cens 1841).

Puig, el mas d'en

«Mansus vocatus del Pug» (BP Alart, 1355, vol. IV, p. 617); «mansi des Puig» (BP Alart, 1407, vol. P, p. 246); «lo mas puig» (Berdagué, data desconeguda); «terris sui mansi puig» de «Bartholomeus Montes» (Capb. 2, 1633).

Podria ser un mas rònec, annexionat pel mas del Quer.

Segons Berdagué, cap al 1100, un bou d'aquest mas va assenyalar en un arbre la presència de la imatge de la Mare de Déu de la Roura.

V. t. *Quer, el mas del.*

A Oms, a l'est del mas Cantuern, també existeix el *mas d'en Puig*.

Pujol

Els Pujol medievals, que van donar nom al mas de l'entrada posterior, no tenen relació amb els del segle xx.

«Guillermo Puyoll» (Documents, 1357); «Jacobus Podioli» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123); Ibergay cita «Jaume Pujol» de Tellet, al «baynat de Nogareda» el 1444 (p. 192); «Jaume Puyol de Tallet» (BP Alart, 1444, vol. xx, p. 110); «Iacobus Pujol» (Cens 1449); «Pujol» (Cens 1931); «Sébastien Pujol» masover al «mas Fonts», abans va estar-se a Saubereda (AT Escola, 1931); «Abdon Pujol» (AT Registres, 1953).

Pujol, el mas d'en

«lo mas Pujol» (Capb. 2, 1633); «lo mas pujol que antea erant duo mansate et altera vocata lo mas de la coma» de «Margaretta Rocha vidua relicta Josephi Rocha» (Capb. 5, 1692).

Actualment és *can Roca*.

Pujol, la ribera del Mas d'en

«ripparia mansi pujol» (Capb. 2, 1633).

Topònim desconegut. Potser un equivalent de la *ribera Ampla*.

Quelet

«Michel Patot surnommé Quelet» (Registres, 1810).

Quer, el, o el pla del Quer [^lke]

El Quer era una vinya gran d'en «Buix», sota els rocs del mateix nom, al nord de la Roura.

«loco dicto al qué» (Capb. Vallbona, 1695); «une pièce de terre vigne dite al pla del qué» (AT Llibre, 1778).

Quer, el camí del

Va de can Bisern a les vinyes del Quer.

Quer, el casot del

Situat a les vinyes del Quer. També se n'ha dit *el casot d'en Borrat* i, posteriorment, *el casot d'en «Clottis»*, segons el cognom del propietari. Actualment refet de nou i rebatejat com *la Vinya del Quer*.

Quer, el còrrec del, o el clot del Quer

Comença a la serra del Toron, deixa la Roura a la dreta i les vinyes del Quer a l'esquerra, i conflueix amb la Palmera.

«avec le correch del Quer» (Processos 5, 1773); «Ravin d'Alqué» (Cad. 1823); «Ravin d'Alqué» (Mapa IGN 1991); «Còrrec del Quer» (Mapa IGN 2003).

Quer, la font del

Damunt de can Bordes.

Quer, el mas del

«borda vocata del Quer» (BP Alart, 1355, vol. iv, p. 617); «mansata vocata lo mas Quer Michaelis Montes loci de Palaldano» (Capb. 1, 1614); «lo mas quer» (Documents, 1631); «Sauveur Cadena pages [...] de Tallet [...] une partie de metairie nommée du mas quer avec la maison, terres [...]» comprada pel seu pare Oriol Cadena a Pau Bisern el 1699 (Capb. 6, 1726); «Valentin Cadena brassier [...] partie d'une maison [...] dit lo mas quer» (Capb. 8, 1768); «Mas Alqué» (Cad. 1823).

Per la situació del mas al cadastre, correspon a *can Bordes*.

Quer, el roc (o els rocs) del

Conjunt de penyes a 548 m d'altitud, compostes de quars blanc, *roc foguer*, emplaçades al nord-oest de la Roura, enmig del bosc, dalt de les quals es contempla un panorama magnífic fins al mar. Ens han explicat que, durant la Segona Guerra Mundial, quan els alemanys requisaven el bestiar, la gent de la Roura va amagar les vaques darrere aquests rocs.

«lo roch del Que» (Capb. 8, 1768).

Al poble veí de Sant Marçal existeix un diminutiu de *quer*, *el roc de Queret*, citat al Cadastre de 1834: «Roc de Caret» (Ibergay, Delti i Zeziola).

Quer, el vinyer del

Secció del cadastre vell situada al nord del còrrec del Quer, entre aquest, la Palmera i els rocs del Quer.

«Lo Bigné d'Alqué» (Cad. 1823).

Quer, les vinyes del

Arribaven fins al còrrec de la Font, que baixa de can Sales.

Quim

Era el *pellerotaire*, drapaire, d'Oms. Passava per les cases a comprar pells de conill.

Quintana

Llinatge poc conegut al Vallespir als segles passats. Abundant a la Garrotxa i a l'Empordà. Segons informacions orals, els Quintana de Tellet venien del Favars (Albanyà).

«Jean Quintana» (AT Escola, 1934).

Rabassada, la

«loco dicto la rabassada que fuit de terris et pertinentis mansi vulgariter dicti den pages et olim den alou» peça de terra de Josep Gatones (Capb. Vallbona, 1695); «lieu dit la Rabassada» Joan Sales de Buçac ven una peça de terra vinya en aquest lloc de Tellet a Silvestre Parés de Prats de Molló (Not. Trinxeria 1788).

Racó

«Joseph Gatonnas dit Racou» (AT Llibre, 1805).

Racó, can [rə'kɔ]

Mas arruïnat a la sortida del poble de Tellet en direcció a Oms, per damunt de la carretera. Tenia una font i un forn teuler del qual encara es veu la volta. El 1825 pertanyia a Josep Negre; per això al cadastre vell se l'anomena «Mas Negre». En els primers anys del segle xx s'hi estava un Gatones casat amb Maria Maler. Dos informadors nats a la primera meitat del segle xx afirmen que pertanyia a can Danyac i que no havien vist mai ningú que hi visqués.

V. t. *Negre, el mas d'en*¹.

«Pierre Planas» s'està al «mas Racou» (AT Escola, 1914); «Can Racou» (Mapa IGN 1991); «Can Recó» (Mapa IGN 2003).

Racó, la font de Can

Magnífica font amb tres voltes, avui dia abandonada. S'hi pot anar des de la carretera d'Oms a la sortida nord del poble de Tellet. Es troba a l'esquerra, perduda enmig d'antigues feixes amagades pel bosc. Ha quedat eixuta.

Racó, l'hort de Can

Sota el mas. Hi ha una bassa per a regar i un tell gran.

Racó, la vinya de Can

Entre la casa i la font de Can Racó. La nostra informadora hi estava treballant amb la padrina quan va veure passar el primer cotxe de la seva vida —i el primer cotxe de Tellet— cap al 1927 o 1928, la *votura* d'en Mirapeix.

Ral, el camí

«vico regio in medio» (Processos 1, 1670); «chemin roÿal» (Capb. 6, 1712).

Segons la documentació, semblaria situat cap a can Blanc.

Ramon (actualment **Raymond**)

És el llinatge més freqüent a Tellet al cens de 1931: vint-i-dues persones. A partir de la meitat del segle xx, «Laurent Raymond», «Amédée Raymond» i «Alain Raymond», de la mateixa família, han estat batlles de Tellet.

«Raymond Laurent» resideix al «mas Terrat» (Cens 1886); «Raymond Laurent» (Cens 1901); amb ortografia diferent, trobem el mateix «Laurent Ramon», nascut a Montferrer el 1824, casat amb «Anne Massina», mort a Tellet el 1912 (AT Registres), «Philippe Raymond» viu al «mas Sales» (AT Escola, 1914); «Raymond» (Cens 1931); «Jean Raymond» (AT Registres, 1961); «Raymond» (Anuari 2011).

El nom *Ramon* era a Montferrer des del 1602, i abundant als segles XVIII i XIX, quan ja conviu amb *Raymond*. A meitat del segle XVIII «Philippe Ramon» de Montferrer va ser atestat també «Philippe Raymond» (AssoCG). És possible que aquí comencés una doble grafia del nom. A Calmella trobem referències del cognom *Ramon* el 1600, i a Perpinyà, el 1603, amb indicació que procedeix de Mau-pras, del bisbat de Sant Flor (AssoCG).

Raymond

V. *Ramon*.

Raynal

V. *Reinal*.

rectoria, la

«cum rectoria dicti loci» (Capb. 2, 1633); «cum domo de la rectoria» (Capb. 5, 1692).

Rectoria, el camp de la

«campo de la Rectoria» (Processos 4, 1654); «campo de la Rectoria» i «ab lo camp de la rectoria» (Processos 1, 1670 i 1671).

El document el situa a tocar del còrrec de l'Argila, al nord del terme.

Reinal

Era l'amo del mas Pagès per casament amb una Croset.

«Joseph Raynal» de Reiners, però habitant a Oms, casa el seu fill «Antoine Raynal» a Tellet (AT Registres, 1924); «Raynal» (Cens 1931).

Reiners

Poble al sud de Tellet. La línia divisòria és molt extensa. Les relacions entre Tellet i Reiners han estat sempre importants, sobretot amb els masos de la vall de Buçac i el poblet del Vilar.

«locus Reinensis» (Ponsich, 1027); «Rayners» (BP Alart, 1279, vol. S, p. 336).

Relloc, la font de

V. *Darrere el Lloc, la font (de)*.

Rexa

«Joan Angel Recha» (Not. Comes, 1634); «del mas que fou den Rexa dit de Sorbereda» (BP Alart, 1691, vol. xxxi, p. 669).

Riba-roja[riβə¹ruʒə]

Peça de terra de can Roca, a tocar de la ribera Ampla.

Ribera

«la veuve Catherine Ribera» (Com. Tellet, 1788).

Ribes

«Joseph Ribes cantonnier» era peó caminer (AT Escola, 1932).

Ricard

«Maria Ricard», procedent de Teulís, es casa a Tellet el 1747 (AssoCG); «Joseph Ricart de Teulis» (Capb. 7, 1751); «Ricard» (Cens 1841); «Jean Ricart» de Tellet mor a Algèria el 1852 i «Gauderique Ricart», fill de l'anterior, contrau matrimoni a Sant Marçal el 1867 (AssoCG); «Ricard Pierre» al «mas Profite» (Cens 1886); «Ricard Jacques» (Font, 1896); «Ricart André» (Cens 1901).

Rigall, el camp d'en

Planer a dalt de la vinya d'en Baudieres. Cap al 1970 era una userdera. Ara és mig bosc. Ens informen que en Rigall no era de Tellet.

Rigau¹

«Juan Rigau al Roÿg» (Registres, 1624).

Rigau²

«Juan Roÿg alias rigau» (Registres, 1620); «Joan Roix alias rigaut» (Registres, 1658); «Margaridanna Gatonas dita de la Rigauda» (AT Registres, 1680); «Joseph Gatonas surnommé Rigau» (Capb. 6, 1712).

Rigau, la font d'en

Oralment «les fonts d'en Ringau». Situades al nord del terme, no lluny del coll de les Arques.

«cami qui ve de casa den Paraira fins a la font den Rigau» (Capb. 4, 1697).

Riu

«André Riu» de Tellet (Ibergay i Delti, p. 117, 1408); «Riu» (Cens 1931); «Martin Riu» s'està a la Roura (AT Escola, 1935).

No hi ha relació demostrada del primer *Riu* amb el del segle xx.

Roca

Els Roca dels segles XIX, XX i XXI semblen de procedència sud-catalana. Si fossin descendents dels anteriors, s'haurien convertit probablement en *Roque*, per francesització.

«Pera Rocha», fill de «Miquel Rocha», es casa el 1599 (AssoCG); «Pere Rocha» (Tall, 1602); «Joan Pera Rocha» (Registres, 1614); «Joannes Angelus Rocha», fill de Pere Roca (Capb. 2, 1633); «Joan Angel Roca» (Taxa 1643); «Joan Angel Roca» (Església, 1656); «Josephus Rocha brasserius loci de Tallet» (Capb. 5, 1692); «Jeanange Roca et Baus» de Tellet (Capb. Arles, 1727); «Joseph Roca del Mas» (Església, 1777); «Joseph Roca» (AT Llibre, 1816); «Roca» (Cens 1841); «Félix Roca» (AT Escola, 1933); «Paul Roca» (AT Registres, 1962); «Roca» (Anuari 2011).

Roca, can¹

Mas habitat a l'oest del terme, per damunt de la ribera Ampla. Abans anomenat el *mas d'en Pujol* i també el *mas de la Coma*. El nom actual li ve dels seus amos a l'edat moderna, abans de pertànyer als Mirapeix. Al començament del segle XX estava arrendat a la família Picamal. A partir de 1914, en «Xico Mach», de Sant Llorenç de Cerdans, i la seva dona Rosa Maria Soler, de Maçanet de Cabrenys, van ser els masovers de can Roca. Llor fill, Jean, i la seva esposa Maria Vilar, de Tellet, van continuar amb la masoveria fins als anys seixanta del segle XX.

V. t. *Pujol, el mas d'en*.

«Roque» (Mapa Cassini segle XVIII); declarat per Caterina, viuda de «Jean Angel Roca», com a «metairie appellée lo mas Pujol» (Capb. 6, 1726); «mas den Roca» propietat de «Joseph Mirapeix» (Església, 1777); «Mas Roque» i la secció «Lo Mas den Roque» (Cad. 1823) de «Jean Mirapeix» (Mat. Cad., 1825); «Mas Roque» (AT Escola, 1912); «Mas Roque» (Mapa IGN 1991); «Mas Roca» (Mapa IGN 2003).

Roca, can²

Nom de casa a la Roura.

Roca, la font de Can

Davall del mas.

Roca, el serrat d'en

«Lo serrat den Roque» (secció del Cad. 1823).

És la part occidental de la Serra o serra de Tellet, entre el Terrat i el poble de Tellet.

Roca a Can Vilar, el camí de Can

«chaimin [*sic*] qui va de la maiterie du dit Roca a la maiterie du D. Paul Vilar» (Capb. 8, 1768).

Rodon, el camp [ru'ðun]

Coneixem dos camps amb aquest nom a Tellet. Un, sota la feixa Llarga, que és a baix de can Roca; sobre el camp hi ha una bassa per a regar. Un altre, al sud-est, a tocar de can Vilar.

Rofi

V. *Rufí*.

Roig

«Juan Roÿg alias rigau» (Registres, 1620); «Joannes Roig» (Capb. 2, 1633); «Joan Roig» (Taxa 1643); «Joan Roig» (Not. Ferrer, 1649); «Joan Roix alias rigaut» (Registres, 1658); «Pera Roig» (Com. Tellet, 1660).

Roirós

Mas i antic veïnat d'Oms al sud-est de Tellet.

«in villares que dicunt Rovorosos» (Fossa 930); «in locum que nuncupant Roveroso» (Fossa 988); «Mas den Royros de Johannes Royros de Cereto» (Capb. Reiners 2, 1407); «cum cumba qua ascendit a Royros» (Saguer, p. 89, 1407); «Royros» (Not. Prim 1499, 1502); «agla de Roÿros» (Capb. 5, 1692); «del mas de Roiros» (Capb. Vallbona, 1695); «une maison au dit voisinage de Roÿros» (Capb. 7, 1751); «Riuros» (Mapa IGN 1991); «Reirós» (Mapa IGN 2003).

Roirós a la capella de la Roura, el camí de

Travessa el còrrec de la Coma, a Oms, i la ribera de la Palmera.

«chemin qui va de Royros a la chapelle de la Roure» (Capb. 6, 1726).

Rojal, el còrrec del

Es confon amb el còrrec d'en Toron, entra al terme de Reiners i acaba a la ribera Ampla.

Rojals, els, o el Rojal i la vinya dels Rojals

[ru'ʒals]

Al SE del Solà, sobre can Sobrequers, sota el puig de la Carretal. És el primer camp a la dreta de la carretera del Solà. Era de can Fonts i ara només hi queden cirerers perduts.

«Lo Roujal» (peça de terra al Cad. 1823); «Lo Roujal» (Mapa IGN 1991); «El Rojal» (Mapa IGN 2003).

El topònim es troba repetit a pocs quilòmetres: al Vilar de Reiners, en un lloc on apareix terra vermellosa, i a Sant Marçal, «Roujal», secció del Cadastre de 1834 (Ibergay, Delti i Zeziola). Més exemples a OC, VI, p. 423.

Roque

V. *Roca*.

Roqueta, la, o la vinya de la Roqueta

Actualment són oliveres, *olius*. A mà dreta de la carretera que puja a Tellet des de Reiners, després de la casa anomenada «Sol Llaban».

Roseta, ca la

Nom de casa del poble, sota can Mirapeix. A començaments del segle xx els que s'hi estaven feien carbó.

Rossa, la vinya de la [ˈrusə]

Al sud de cal Profiter, per damunt de can Bacó de Reiners. Ara són brucs.

Rossell

«Alex Rossell» masover al «mas Dunyach» (AT Escola, 1947).

Rossinyol

«Jean Rossignol» s'estava al «mas Blanc» (AT Escola, 1924); «Rossignol» (Cens 1931).

El cognom «*Rossignol*» era a Calmella i Sant Marçal el 1841 (Cens 1841). Tres segles abans trobem un «Jaume Rossinyol treballador [...] de Oms» (Francesos 1542-1543).

Rost, el

Turó de 552 m fronterer entre Tellet i Oms.

«al Rost» (Mapa IGN 1991); «El Rost» (Mapa IGN 2003).

També secció del vell cadastre:

«Lo Rost» entre el límit d'Oms i la ribera del Teixó (Cad. 1823).

Els mapes IGN en citen un altre, de 608 m, més al nord:

«el serrat del Rost» (Mapa IGN 1999); «serrat del Rost» (Mapa IGN 2003).

Un camp costerut al Vilar de Reiners s'anomena també *el Rost*.

Roura

«Raymundus Pujol alias Roura» (Cens 1449).

Roura, la (antigament, **la Ruyra**) [ˈruurə]

Veïnat pintoresc d'unes deu cases al voltant de l'església del mateix nom. Al SE del terme, a la dreta de la carretera que puja a Tellet des de Ceret. El 1823 eren deu cases i el 1886, vuit. Els noms de casa coneguts actualment són: *can Pau de Baix*, *can Picamal*, *can Ventura* o *ca la Manyina*, *can Toron*, *can Roca* —abans *can Dabat* [dəˈβet]... Encara que amb els anys s'hagi confós amb el mot masculí *roure*, la tradició oral és inequívoca, el nom d'aquest veïnat comença per l'article femení *la*.

«mansum alodii de Ruyra» (BP Alart, 1228, vol. ix, p. 393); «au lieu dit de Royra» (Ibergay tradueix al francès un document transcrit per BP Alart, 1249); «loco dicto la roura» (Capb. Vallbona, 1695); «La Roure Hameau» (Cad. 1823); «la Roure» (AT Escola, 1910); «N-D de Roure» (Mapa IGN 1991 i 2003).

Roura, el camí de la

Del poble de Tellet baixa a la font del Toron, passa pel casot del Tixedor, la casa Vella, travessa el còrrec del Quer i arriba a la Roura. També s'hi pot anar per can Sales.

«chemin de Taillet à la Roure» (Cad. 1823).

Roura, el clot de la

Dessota la Roura, al sud d'aquest veïnat, per sobre hi passa la carretera amb un pont. També anomenat *còrrec de la Gorga*. Cap avall, tocant a la pallerà d'en Bisern, es coneix per *clot de Can Bisern*.

Roura, el collet de la [kuˈkɛt]

Just abans d'arribar a la Roura venint de Tellet. Aquest diminutiu de *coll* és freqüent al Vallespir. En el terme veí de Reiners en trobem tres exemples: *el Collet*, *el collet Fondo* i *el collet de Sant Pau*.

Roura, la font de la

La font principal de la Roura és a l'esquerra del còrrec de la Gorga, a la carretera que puja a Tellet, en un retorn abans del trencant de la Roura.

«Fontaine et lavoir du hameau dit la Roure» (Font, 1896); «Fontaine de la Roure» (Cad. Geo 2012).

N'hi ha una segona sota la carretera, abans del revolt, amb un tell i un vern enormes. Una tercera font es troba després del trencant, sense arribar a la Roura, a la dreta de la carretera. Un caminet hi porta.

Roura, la Mare de Déu de la

L'església, segons Ponsich, és del segle XII i conté alguns fragments de pintura mural probablement del segle XIII. Una tradició diu que la Verge es trobava en un forat d'un tronc de siure, la portaven a la Roura i l'endemà tornava a ser a dins del siure. Un dia van tallar l'arbre i el van posar a l'interior de la capella. Encara hi és.

V. t. *Puig, el mas d'en*.

«Sancta Maria de Ruyra» (Ponsich, 1228); «Guillaumette fille de Bernard d'Oms lègue 10 sous à Ste. Marie de la Roure» traduït per Cazes (Cazes Roussillon 1229); «ecclesia Sce. Marie de la Ruyra, parrochie de Teyleto» (Ponsich, 1371, i BP Alart, vol. xv, p. 345); «pro ecclesia Beate Marie de la Ruyra» (Saguer, p. 106, 1407); «Beate Maria del Roure» (Església, 1426, data incerta); «Notre Dame de la Royra» (Ibergay i Deltil, 1589, citen Alart 2J/13, p. 8); «capella Beatte maria del roura» (Capb. Vallbona, 1695); «N. D de Roure» (Mapa Cassini segle XVIII); «chaimin [*sic*] qui va a Notre Dame de la Roure au milieu» (Capb. 8, 1768).

Roure¹ (antigament, Royre)

«Petro Royre» (Documents, 1357); «Jaume Roure de Tallet» (BP Alart, 1362, vol. xv, p. 40); «G^o Royre» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123); «mansorum den Vilar e den Royre de Telleto» i «Guillem Roure» (Saguer, p. 113, 1407, i p. 350, 1409).

La documentació antiga coincideix amb l'occità *roire*, aleshores present en aquelles terres.

Roure²

«Bernardo Lombarda alias Royre» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123).

Roure, el camp del

Peça de terra de can Vilar. Entre el serrat de les Postes i la Civadera.

Roure Touat, el [tu¹at]

Camp per sobre la pallerà d'en Bisern. Hi havia hagut vinya i cirerers a la part de dalt i blat de moro més avall. Ara són bardisses. *Touat* significa 'buit' en català septentrional.

Roureda, la

Casa i nom recents a la via principal que va de Reiners a Tellet. A l'altre costat de carretera prop de can Bolquera. Té una vista extraordinària fins al mar. Escrit *la Roureda* en el mateix lloc.

Rovillosa, la font [ruβi'kuzə]

Es forma en el coll d'Oms, anant cap a aquell poble, sota la font dels Capellans, dins del bosc, al fons de la Palmera en un pla.

A propòsit d'aquest nom escrivia Joan Coromines: «Quantes Fonts Rovilloses he visitat en terres rosselloneses!» (DECat, *Rovell*).

Rovira

«Toni Rovira» (Registres, 1635).

Rufi

«Jacobus Ruffini» (Documents, 1357); «Jacobus Roffini» (BP Alart, 1362, vol. xv, p. 25); «G^o Roffini» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123); «Joan Rofi» (St. Pau, 1399); «mans den Ruffi» (Saguer, vol. 1, p. 366, 1407); «Xanxo Rofi de Talleto» (Not. Morer, 1428).

Rufí, el mas d'en

«Mansum vocatum den Ruffi» (Capb. Reiners 1, 1407); «ab les guarrigues del mas Rufi» (BP Alart, 1559, vol. C, p. 631); «in termino de Talleto [...] mas Rufi» (Not. Torralles, 1598); «lo mas Rafi [...] in terminis de Talleto» (Not. Reador, 1624); «del Rufí» (Taxa 1643); «Mansi Roffi [...] in dicto termino de Reynes & in loco vocato la Palmera & partim in termino de Tallet» d'Anna Santpau de Reiners (Capb. Reiners 4, 1656); «Sebastien Salas du mas Ruffi» (Capb. Reiners 9, 1772).

Les terres d'aquest mas eren de Tellet i també de Reiners. Per la seva situació als capbreus, podria correspondre a *cal Pastoret*. Al Mapa Cassini segle XVIII és escrit «Salles», en relació amb el cognom dels seus propietaris: «Pau Salas bracer de Tallet» (Capb. Reiners 5, 1703).

Sageta

«Julien Sageta» (Capb. 6, 1726); «Marguerite Sageta» de Calmella es casa a Tellet amb Joan Pere Blanc el 1733 (AssoCG).

Ibergay cita «Francis Sageta» de Calmella el 1720, p. 132.

Sala

«Bertrando Sa Sala» (Documents, 1357); «Bertrando Sala» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123).

Sala, de la

«Joseph Font de la Sala» (Registres, 1660); «Pera Font de la Sala», fill de Joan Font de la Sala, es casa el 1694 (AssoCG); «Pierre Font de la Sala» (Fons Oms, 1730);

«Joseph Font alias de la Sala» (Capb. 7, 1751); «Abdon Font de la Sala» (Església, 1777).

Aquest renom deu correspondre al mas que ara es coneix per *can Sales*.

Sala de Dalt, el mas

«metairie appellée lo mas pujol dans laquelle [...] sy trouve une instancie appellée Sale de haut en bas de la maison de Joseph Roca» (Capb. 8, 1768).

Fa referència a una edificació actualment desconeguda, sota can Roca.

Salbereda (< s'Albereda)

«Bernando Sarbareda» (Documents, 1357); «Jacobo Sorbereda» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123); «Petrus Çalbareda» (Cens 1449).

V. t. *Saubereda*.

Sales

«Pera Salas» (Registres, 1665); «Paul Salas», fill de l'anterior (AT Registres, 1682); «Pau Salas bracer de Tallet» propietari del mas d'en Rufí (Capb. Reiners 5, 1703); «Sebastien Salas» (Not. Companyó B 1775); «Sebastia Sales» (Església, 1777); «Pierre Sales dit Pey» (AT Registres, 1802); «Sales» (Cens 1841); «Sales Alexandre» al mas Pey (Cens 1886); «Sales Alexandre» (Cens 1901).

Sales, el camí de Can

«Chemin rural du Mas Sale» (Cad. 1948).

Sales, el camp d'en

Entre la Pallera d'en Bisern i el mas del Bac (de Reiners), baixant a la dreta. Relacionat amb els Sales presents al Vilar de Reiners al segle xx.

Sales, can

Veïnat de tres cases a l'est de can Fonts muntanya avall, encarat a llevant. Al Cad. Geo 2012 se situa a la secció «Le Mas Sale Ouest». Cap al 1940 s'hi estaven Jau del Mut, de cognom *Font*; «Antoinette Baudieres», i «Laurent Raymond».

«Abdon Font del mas Sala, baille» i «Josep Font del mas Sala» (Capb. 7, 1751); «la dite maiterie de la sala» (AT Llibre, 1778); «Mas Sale» (al Cad. 1823 «Joseph Font de la Sale» i «Jacques Negre» ocupaven dues de les tres cases del veïnat) a la secció «Los Mas de las Sales», que inclou també *can Bolquera*; «Hameau Salles» (al Cens 1886 els habitants dels tres masos eren: «Font», «Baudières» i «Villemongue»); «Mas Sales» (AT Escola, 1914); «Mas Sales» (Mapa IGN 1991); «Mas Sala» (Mapa IGN 2003).

Sales, la font de Can

Al Cad. Geo 2012 és a llevant de can Sales, a la secció «Le Mas Sale Ouest».

Sales, el mas d'en¹

«Salles» (Mapa Cassini segle XVIII) no sabem si es refereix a *cal Pastoret* o al *Bac*. Al segle XVIII els propietaris dels dos masos eren Sales. Es relaciona amb la secció del Cad. 1823 «Lo Mas Sale», a tocar de la Palmera i del terme de Reiners. Al Cad. Geo 2012 la secció s'anomena «Le Mas Sale Est».

Sales, el mas d'en²

«Le Mas Sales» (secció del Cad. Geo 2012).

Entre can Messineta d'Oms i la Roura, al costat de can Bisern. Dins aquesta secció es troben les «ruïnes du Mas Sales». El propietari d'aquestes terres el 1823 era «Jean Sales» d'Oms (Mat. Cad.).

Sales, el mas d'en³

El Cad. 1823, lligat amb l'entrada anterior, també anomena «Mas Sales» *can Messineta* d'Oms. El Mapa IGN 2003 possiblement s'ha guiat per aquest cadastre vell i substitueix el nom de «Mas Massinète» del Mapa IGN 1991 pel de «Mas Sales».

Sales de Baix, can [də'βaj]

Ruïnes al NE de la Roura, al peu del camí que va de can Bisern a les vinyes del Quer. Al Cad. 1823 només consta com a «Mas» pertanyent a «Jaume Vizern» (Mat. Cad., 1825).

Sali, el camp del, i la creueta del Sali

«al cap del camp del Sali» i «la creu dita la creueta del Sali» (Capb. Vallbona, 1695); «la creueta ou le champ del Sali» (Capb. 6, 1726).

Sant Cristau

Oratori al peu del camí de can Fonts a la vinya del Rojal. Porta una inscripció: FP 1913 MA. Ens informen que era la capelleta de can Fonts. Segons Jean Abela-net, seria del segle XVII o del segle XVIII. A la rodalia de l'oratori hi ha pedres amb gravacions rupestres també estudiades per aquest autor. Una tradició oral explica que el pastor de can Fonts trencava cada dia l'oratori fins que van traslladar Sant Cristau a la muntanya de l'Albera. Després de la destrucció de l'estàtua del sant, algú del poble va declarar: «a can Fonts hi haurà sempre boigs i cosons».

Sant Jaume, la font de

A tocar la pista que travessa el còrrec de Saubereda per anar a Calmella.

Sant Joan

Nom que donen els mapes a l'oratori emplaçat al Peiró. També diuen que és *Sant Valentí*. Era del mas Danyac.

«Calvaire St. Joan» (Mapa IGN 1991); «San Joan» (Mapa IGN 1999); «San Joan» (Mapa IGN 2003).

Sant Marçal

Poble de muntanya al NO de Tellet. La ribera Ampla fa la partió entre els dos. Des del còrrec de Saubereda al N fins a l'aiguabarreig amb la ribera de Sant Marçal.

«villare Mansaldi» i «forcia Sancti Marcialis» (Ponsich, 869 i 1198).

Sant Marçal, el camí de

Frega el molí d'en Dama o de les Esquerdes quan entra al terme de Sant Marçal. Per sobre el mas del Pou es troba amb el camí que ve del Costó i de Ceret.

Sant Marçal, la ribera de

Conflueix amb la ribera Ampla sense entrar a Tellet, després de fer de frontera entre Sant Marçal i Montboló. També anomenada *ribera de Teulís*, perquè deixa aquest poble a la dreta.

«Rivière de St. Marsal (Ribera de Sant Marsal) [sic]» (Mapa IGN 2003).

Sant Pau, el camí de

«Via publica tendente de Sant Pau a Tallet» (Capb. Reiners 4, 1656).

Sant Pau és una capella i un veïnat amb urbanitzacions recents, del terme de Reiners, al sud-est de Tellet. El camí esmentat transitava per les terres que pertanyien al mas d'en Rufí.

Sant Pau, el camí d'Oms al molí de

«le chemin par lequell on va d'Oms au moulin de Sant Pau» (Capb. 6, 1726).

Al veïnat de Sant Pau hi havia, des de l'edat mitjana fins al segle XVIII, un molí a la vora del Tec. Sembla que aquest camí, no gaire allunyat, no entrava tanmateix en el terme de Tellet.

Sant Pere, l'església de

«ecclesiam Sancti Petri de Taletto» (*Catalunya carolíngia*, Vallespir, 987); «en lo terme de st Pere de Tallet» (BP Alart, 1231, vol. P, p. 194); «Sti. Petri de Teletto» (BP Alart, 1299, vol. B, p. 166); «terme de S.P. de Tallet» (BP Alart, 1308, vol. v, p. 452); «parrochia Sti. Petri de Teyleto» (BP Alart, 1355, vol. iv, p. 617); «parrochia Sancti Petri Teyleto» (BP Alart, 1362, vol. xv, p. 25); «parrochia de S. Pere de Tallet» (BP Alart, 1362, vol. xv, p. 42); «s. Pere de Tallet» (BP Alart, 1370, vol. P, p. 194); «parrochie Sti Petri de Telleto» (BP Alart, 1406, vol. xvii, p. 303).

Era l'església parroquial de Tellet, que després va estar dedicada a Sant Valentí. Va ser consagrada el 1141 (Cazes Roussillon).

Sant Valentí, l'església de

Primer dedicada a Sant Pere. Situada gairebé al mig del poble. És una església romànica del segle XII. Al mur exterior figura una làpida amb l'epitafi de Bernat Teixidor i la seva dona Sibil·la del segle XIII. Als segles XV i XVI Tellet va dependre de la parròquia de Calmella.

«Sti. Valentini de Telleto» (BP Alart, 1406, vol. xvii, p. 303,); «Sancti Valentini de Talleto» (Cens 1449); «Sancti Valentini de Talleto» (Capb. 2, 1633); «la iglesia parrochial de St Valenti del lloch de Tallet» (Not. Ferrer, 1641); «ecclesia parrochialis Sancti Valentini eiusdem loci de Talleto» (Processos 1, 1670); «l'eglise paroissiale de Saint Valentin du lieu de Tallet» (Capb. 6, 1726).

Santa Maria, el camp de

«lo camp de Santa Maria» (Berdagué, data desconeguda).

Segons l'autor, en aquest camp proper a la capella de la Roura es va trobar la imatge de la Verge cap a l'any 1100.

Saquer

«Cosme Saquer laboureur» (AT Registres, 1804); «Saque» (Cens 1841); «Saqué Martin» viu a la casa Vella (Cens 1886).

Peytaví (p. 262) registra Guillem Saquer a Prats de Molló, l'any 1570, procedent d'Eixalabre (bisbat de Mirapeix). *Saquer* i la variant *Saguer* són molt freqüents al Vallespir al segle XVII (AssoCG).

Sarís, el camp d'en, i el còrrec d'en Sarís i el pla d'en Sarís

El còrrec segueix el límit entre Tellet i Reiners, convergeix amb el còrrec del Toron en entrar a Reiners, i s'aiguabarreja amb la ribera Ampla.

«corracho descendente del Breto al pla de Saris in medio, lo qual pla de Saris vuÿ es de Joseph Font» i «correch nomenat de pla de Saris» (Capb. Reiners 4, 1656); «correch qui descend du pla de Saris» (Capb. Reiners 9, 1773); «Camp de Seris» (Mapa IGN 2003).

Saris és un cognom existent a Ceret almenys des del s. XVI. A les Illes (ara terme de Maurellàs), a l'est de Ceret, «Pere Seris» és citat el 1497 (*Fogatge*). Roura documenta Bernat de «Çeris» propietari del «Sarís», un mas de Maçanet de Cabrenys, el 1352.

Saseras

V. *Seseres*.

Sastre, el bac del

Bosc d'alzines al sud del clot de la Roura, sota una casa blanca nova anomenada *can Tomàs*.

Saubereda, o el mas de Saubereda [su'βɾɛðə]

Mas al NO del terme prop dels territoris de Calmella i Sant Marçal, damunt de la ribera Ampla. Encara es pot veure més avall de la casa un antic forn de teules. S'hi trobava terra vermellenca. El 1614 era declarat per Pere Paraire (Capb. 5, 1692). A Cad. 1823 apareix com a «Mas Danyac», el nom del propietari d'aleshores.

«manso de Sorbereda» (BP Alart, 1539, vol. C, p. 543); «mansatam vocatam de Sorbareda cum sui casali diruto» d'«Antonius Danÿacn» (Capb. 5, 1692); «Jean Pierre Danÿach pages [...] possède une metairie appellée de Sorbareda avec sa maison, champs [...]» que va heretar del seu pare Antoni Danyac (Capb. 6, 1726); «metairie appellée de Sorbareda» de Valentí Danyac (Capb. 7, 1751); «maiterie dite Salvareda» (AT Llibre, 1778); «Mas Soubrède» (Mapa IGN 1991); «Mas Sobreda» (Mapa IGN 2003).

El *mas de Saubereda* i el nom arcaic *Salbereda* tenen, aparentment, el mateix origen, *albereda* ('lloc d'àlbers'). La transformació de la *l* (*l* > *u*) no és gens estranya al Vallespir (ex. *els Bauços* a Ceret, *les Embauçades* i *coll de Baucells* a Reiners).

Saubereda, el còrrec de

Neix al pla de la Caixa de l'Obra, fa la partió entre Tellet i Calmella fins que acaba a la ribera Ampla per l'esquerra. El mas de Saubereda queda al sud. També se n'ha dit *el còrrec del Comall*.

«Ravin de Soulbarède» (Cad. 1823); «Ravin de Soubrède» (Mapa IGN 1991); «Còrrec de Solvareda» (Mapa IGN 2003).

Saubereda, la font de

Uns metres al sud de la casa. No ha deixat de rajar.

Sauner

«Bernardo Saunerii rectori de Telletto» (BP Alart, 1420, vol. J, p. 183).

Saurac

«Guillem Saurach» (Registres, 1618); «Pera Saurach» (Documents, 1631); «Petrus Saurach» (Capb. 2, 1633); «Pere Saurat» (Taxa 1643); «Antoni Saurach» (Registres, 1675); «Antonius Saurach» (Capb. 5, 1692); «Saurach» (Matrim., 1738); «Joseph Saurachs obrer» (Església, 1777); «Saurach» (*Doléances* 1789); «Jacques Saurac» però signa «Jauma Saurach»! (AT Registres, 1792); «Jacques Saurach» (AT Registres, 1804).

Sauset

«Falip Sauset» (Registres, 1615); «Pheliph Sauses» (Not. Comes, 1629); «Phillippus Sauset» (Capb. 2, 1633); «Valenti Sauset» (Registres, 1666); «Valentinus Sauset» (Capb. 5, 1692); «Valenti Sauset» (AssoCG, 1722); Maria viuda de «Valentin Sauset» i mare de «Paul Sauset» té una casa al poble (Capb. 6, 1726); «Zauzet» (Matrim., 1769).

El 1585 es casa un Bernat Sauset a Arles procedent de Tarba i el 1600 Mateu Sauset, del bisbat de Sant Flor, es casa a Vinça (AssoCG).

Savina, la, o el mas d'en Savina

«mansi d En Savina» (BP Alart, 1355, vol. iv, p. 617); «duas mansatas sitas in loco et termini de Talleto quarum altera vocatus la sabina altera vero lo noguer» (Capb. Vallbona, 1695).

Mas actualment desconegut, situat a l'est del terme. També s'havia anomenat *el mas d'en Perafita*.

Sec, l'hort

Sota l'última casa del poble anant cap a Oms.

Segur

«Miquel Sagur» (Tall, 1602).

Selvier, el

Camp a tocar de la carretera, passat can Batlle Vell. *Selvier* és la forma septentrional de *server* (*sorbus*). El mateix nom apareix a Reiners l'any 1407 (Saguer).

Serís

V. *Sarís*.

Serra, la, o la serra de Tallet

Al S del poble, entre el Terrat i el casot del Tixedor. A mitjan segle xx eren camps d'en Negre.

«la serra de Taillet» (1624 segons Ibergay, p. 169, que cita un inventari del castell de Calmella, ADPO, 1E610); «fins a la serra de Tallet» (Capb. 5, 1692); «La Serre» (Mapa IGN 1991); «La Serra» 665 m (Mapa IGN 2003).

Serra, el camp de la

A la Serra, prop del Peiró. Ara és un malesar.

Serradet, el

Camp per sobre de can Vilar, pertanyia a can Roca. S'hi troba una casa nova que porta el nom de *Xiula Vent*.

Serrat

«Jauma Serrat» (Registres, 1660); «Ántoni Sarrat dit lo Sort» (AT Registres, 1683); «Jacobus Sarrat» (Capb. Vallbona, 1695); «Michel Serrat» (Fons Oms, 1730).

Serrat, el

«in territorio vocato lo Serrat» (Capb. 5, 1692); «autre tenance appellée lo Serat» (Capb. 7, 1751).

Ignorem on és; potser es refereix al *serrat del Coll de les Arques*, a la frontera amb Calmella.

Servieta, can

[sərβi'etə]

Era *cal Pastoret*. Cap a 1930, era d'en Clarimon d'Oms i d'en Negre. El substantiu *servieta* (tovalló) és un continuador de l'occità homònim i no és recent en català septentrional ja que apareix en diversos inventaris: el 1567 com a sinònim de «torcabocas» (a Elna, Cazes Vocabulaire) i el 1694, al poble de Forques (Not. Companyó I).

«Mas Serviette» s'hi estava «Jacques Guisset» (AT Escola, 1919).

Seseres

«Jean Saséras à la métairie Pérapay» bateja una filla l'any 1917 (AT Registres); «Jean Saséras» a can Pere Pei (AT Escola, 1919).

Sesta, la [ˈsɛstə]

Serreta situada damunt de la casa Vella. Pertany a la casa Vella i a can Fonts. OC, VII, ens diu de la *Sesta* «paratges on fan la migdiada, o on amorria el bestiar a les hores de més calor». Un topònim idèntic es troba a Montferrer.

Seti, el roc del

Al S del terme, a la partió amb Reiners, per damunt de la ribera Ampla. En català septentrional *seti* significa ‘seient’.

«Roc del Sety» (Cad. 1823).

Sever, can [səˈβe]

Mas de Montboló no gaire lluny de Tellet i de Reiners. Al Capb. Reiners 5, 1699 consta «Saber Vilar de Montbolo».

«Mas Sabé» (Mapa IGN 1991); «Mas Saber» (Mapa IGN 2003).

Siure Gros, el

Nom d'un camp a la Roura i d'una casa edificada al segle xx. El *siure*, encara viu, és sota la casa a l'altre costat de carretera. *Siure* és l'equivalent septentrional de *suro* o *alzina surera*.

Siuredes, les

Peça de terra de can Vilar, a tocar de la Femada. *Siuredes* equival al català central *suredes*.

Sobreda

V. *Saubereda*.

Sobrequers

«Bonaventure Sobreques» de Sant Joan de Pla de Corts, es casa a Tellet el 1822 (AT Llibre); «Subraques» (Cens 1841); «Soubraques André» resideix al «mas Cadene» (Cens 1886); «Sobraqués Valentin» (Cens 1901); «Valentin Soubraqués» (AT Escola, 1913); «André Sobraqués» mor el 1918 au «Mas Sobraqués» (AT Registres).

Sobrequers, can

Actualment *can Sobrequers* o *can Cadena de l'Estepa*, i al segle xix conegut per *mas den Cadena*: «Mas Cadenne» de «Sauveur Cadenne» (Mat. Cad., 1825). Al sud del terme, prop del límit amb Reiners.

«Mas Soubraques» (Mapa IGN 1991); «Mas Sobraqués» (Mapa IGN 2003).

Sol Llevant

Nom d'una casa recent al peu de la carretera que puja a Tellet des del sud; s'hi llegeix «Sol Llaban». També anomenada el *casot d'en Peitavi*.

Solà, el [əlsu'la]

Terres entre cal Profiter i can Fonts.

«Lo Soula» (secció al Cad. 1823); «al Soula» (Mapa IGN 1991); «el Solà» (Mapa IGN 2003).

Solà, la carretera del

És una variant de la carretera de Tellet, venint de Reiners, que passa pel Solà, deixa cal Profiter a l'esquerra, frega can Vilar i can Batlle Vell i arriba a Tellet pel Peiró.

«Chemin vicinal ordinaire n° 5 du Soula» (Cad. 1948); «Voie communale n° 5» (Cad. Geo 2012).

Solà, el còrrec del

Baixa de la serra del Toron i es barreja amb el còrrec de cal Profiter per a acabar a la ribera Ampla en el terme de Reiners.

«Ravin del Soula» (Cad. 1823).

Solà, la font del

Entre el camp de la Cabana i el camp d'en Blanc. Al N del casot d'en Xaubet. Hi passava el camí que va a can Fonts. Ara hi ha crescut un llorer immens. També se'n diu *la font d'en Xaubet*.

Solà, el mas del

«Mas Soula» (Cad. 1823) d'Agustí Font (Mat. Cad., 1825).

Mas rònc a llevant de cal Profiter. Va quedar agregat a can Fonts. De la família Font va passar als «Chaubet». Només en resta un casot: *el casot d'en Xaubet*. Al segle xx, abans de convertir-se en casot, es va anomenar també *el veïnat de la Fam*. En les seves terres s'han descobert les restes d'una granja d'època romana.

Solà, la vinya del

Dessota la penya del Grèvol. Arribava fins al glever de cal Profiter.

Soler

«Jean Soler» d'Oms es casa a Tellet el 1769 (AssoCG); «Jean Soler» (Com. Tellet, 1788); «Jean Soler» (AT Registres, 1792).

Sord, el

«Antoni Sarrat dit lo Sort» (AT Registres, 1683).

Sorts

«Joseph Sors», fill de «Joseph Sors» de Prats de Molló, es casa a Tellet el 1769 (AssoCG); «Michel Sors» (AT Llibre, 1805); «Pierre Sors», fill de Michel (AssoCG, 1829).

Sota l'Hort del Mig, el camp de [ˈmitʃ]

«lo camp dejus lo hort del mitg» de Silvestre Gatones (Capb. 8, 1768).

Actualment desconegut.

Sota el Mas, el camp de

«terre champ dite da sota al mas» (Font, 1874).

Peça de terra sota can Danyac, a tocar de la carretera que va a Oms a la sortida de Tellet.

«Soubrequés»

V. *Sobrequers*.

Surroca

«Etienne Souroque» (Confirmacions, 1829).

Tartell

«Thérèse Tartell», filla de «Paul Tartell» i de «Françoise Dagas», es casa amb «Joseph Danyac» el 1770, i «Marie Tartell» contrau matrimoni en segones núpcies amb «Sebstien Font» el 1784 (AssoCG).

Trobem una altra anotació d'aquest llinatge al Vallespir a AssoCG: «Guillem Tartell» de Montgallard a l'Arieja, habitant a Ceret, es casa a la Roca d'Albera el 1642.

Tauriac

[turiˈak]

«Joseph Tauriach», fill de Josep, s'enllaça amb «Ursule Paraire y Baus», filla de «Joseph Paraire y Baus» i d'«Eulalie Guisset» el 1727 (AssoCG).

A Ceret, a l'esquerra del Riucerdà, es troba el mas d'en Tauriac. L'antroponim, associat al topònim occità *Tauriac* (Dauzat), ja hi era present el 1704: «Joseph Tauriach» (St. Pau).

Teixó, el

Vinya d'Oms davant de can Bordes un xic més avall, a l'altre cantó de la ribera de la Palmera.

Teixó, la ribera del

Es forma al serrat del Coll de les Arques, sota el coll d'Oms, de la unió de diversos còrracs. Fa frontera amb el terme d'Oms fins a can Messineta. Es coneix després per *ribera de la Palmera*.

«Rivière du Taixou» (Cad. 1823); «Riv. du Teixó» (Mapa IGN 1991); «Ribera del Teixó» (Mapa IGN 2003).

Tell

«Antoine Tell pages» (Capb. 6, 1710); «Antoine Tell» d'Arles marida la seva filla Maria a Tellet el 1712 amb «Emmanuel Negra» i «François Tell» es casa amb Maria Negra el 1719 (AssoCG).

A Arles, els Tell arriben al segle *xvi* de Sant Mamet (bisbat de Sant Flor), AssoCG.

Telleda (esdevingut Talleda)

«Pera Talleda» (Documents, 1631); «Joan Pera Blanch dit Talleda» (AssoCG, 1728); «Pierre Blanch dit Talleda» (Capb. 8, 1768); «Joseph Blanc dit Talleda» i «Elizabet Blanc dit Talleda» (Com. Tellet, 1788).

Cognom (Cens 1449) i nom d'un mas medieval de Cortsaví: «les Taylledes» (OC, 1400-1413, i Ponsich). També és el nom d'un altre mas de la vall de Buçac a Reiners, *can Telleda*.

Tellet

Bastardas (p. 138) i Batlle, Moran i Rabella coincideixen a explicar que *Tellet* prové d'un col·lectiu de *tell*. El *tell* és, en català septentrional i a bona part de la Catalunya interior, el *til·ler*.

«alodem meum Teletus» (*Catalunya carolíngia*, Vallespir, 876); «Telledo» (Ponsich, 930); «in villa que vocant Telled» (Bastardas, 1051); «Tallet» (BP Alart, 1260, vol. P, p. 194); «lochs de Tallet» (BP Alart, 1357, vol. xiv, p. 545); «in locis de Telleto» (BP Alart, 1362, vol. xv, p. 36); «de Tallet» (BP Alart, 1396, vol. S, p. 126); «loci et termini de Teylletto» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123); «loci de Talleto» (BP Alart, 1400, vol. D, p. 612); «prope Teletum» (BP Alart, 1441, vol. xix, p. 617); «loci de Tallet» (BP Alart, 1507, vol. xxiv, p. 412); «in terminis de Talleto» (BP Alart, 1523, vol. O, p. 645); «Tallet» (Tall, 1602); «Tallet» (AT Registres, 1682); «Taillet» (Mapa Cassini segle *xviii*); «Tallet» (AT Registres, 1792); «Taillet» (Cad. 1823); «Taillet» (Mapa IGN 1991 i 2003).

Existeixen dos topònims idèntics: a Prats de Molló, «le vilar de Tellet» (Cazes Prats, 1327) i «villare de Teyleto» (Ponsich, 1328), i a Vallestàvia, «mansum in Tellied» (Ponsich, 1067).

Tellet, el camp de

Era d'en Danyac. Al sud i a l'est del poble, fins a la Palmera.

«Los Camps de Taillet» (Cad. 1823); «Lou Camp de Taillet» llavors eren pastures municipals (Mat. Cad., 1825).

Tellet, el castell de

«castri de Codaletto et de Tayleto» (BP Alart, 1267, vol. B, p. 235); «castrum de Talletto» (Documents, 1357); «en los castells de Oms y de Tallet» (BP Alart, 1357, vol. v, p. 481); «loci sive castri de Teyleto» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123); «castrorum [...] de Taylletto» (BP Alart, 1401, vol. P, p. 242); «Castrum terminus de Talletto» (Cens 1449); «ego Guillermus Bianya castellanus castri de Talletto» (BP Alart, 1452, vol. xx, p. 546); «termini castri de Talletto» (Not. Prim 1496); «terris castri dicti loci de Talletto» (Capb. 2, 1633); «terres du chateau au dit lieu [Tellet]» (Capb. 6, 1726).

El record del castell de Tellet és totalment esvaït actualment.

Tellet, el còrrec del Coll de

«Ravin del coll de Tellet» (Cad. 1823).

La part més septentrional de la ribera del Teixó. El coll de Tellet podria ser el que ara s'anomena el *coll d'Oms*.

Tellet, l'església de [li'ɣlezi]

V. *Sant Pere, l'església de; Sant Valentí, l'església de.*

«ecclesia de Teyleto» (BP Alart, 1270, vol. B, p. 235); «ecclesia de Teletto» (BP Alart, 1279, vol. v, p. 524).

Tellet, el mas de

També anomenat el *mas d'en Danyac*. Era d'en Danyac de Palaldà. Potser relacionat amb el camp de Tellet.

Tellet, la plaça de

La carretera hi passa arran. Tenia un lledoner molt gran que va ser arrencat al segle xx per a fer les obres de millora de la via. S'hi feien els balls els dies de festa.

«jugant a billes al fonso de la plassa de Tallet» (Documents, 1621); «cum plasea dicti loci de Talletto» (Capb. 2, 1633).

Tellet, el puig de

Al N, arran dels termes de Calmella i Oms.

«Lo Puig de Taillet» (secció del Cad. 1823).

Tellet, la serra de

V. *Serra, la*.

Tellet, la solana de

«la solana de Tallet» (Registres, 1668).

Terrat, el

Mas habitat sota la serra de Tellet. A la seva cara occidental. Davall del mas hi neix una font, entre can Vilar i cal Batlle Vell, sota la carretera.

«Joseph Vilar [...] possède une maiterie nommée lo mas de la font» [ratllat a l'original] (Capb. 6, 1726); «Mas del Terrat» (Cad. 1823) de «Jean Vilar» de Montboló (Mat. Cad., 1825); «Mas Terrat» s'hi estava «Jean Raymond» (AT Escola, 1919); «Le Terrats» (Cad. 1948); «Mas Terrats» (Mapa IGN 1991); «Mas Terrats» (Mapa IGN 2003).

Terrat, el camí del

És el camí que va de can Fonts al Terrat. És paral·lel a la Serra. Continua fins al poble de Tellet passant pel Peiró.

«Chemin rural des Terrats» (Cad. Geo 2012).

Terrat, el camp del

Just abans de la Roqueta. Eren cirerers i ara és bosc.

Terrat, la castanyeda del

És un bosc de l'altre costat de ribera de can Guitaire d'Oms.

Terrat, el castanyer del

Entre can Vilar i cal Profiter, en una corregada plantada d'acàcies; oralment «acaciassos» per adaptació del mot francès oxíton [aka'sja].

Terrat, el còrrec del, o el clot del Terrat

Transcorre al sud del Terrat, es barreja amb el còrrec de la Font i baixa a la ribera Ampla.

«Ravin del Terrat» (Cad. 1823).

Terrat, la font del

Damunt de la carretera, abans d'arribar al mas. Per sobre hi ha una bassa on rentaven. No hi faltava una *platana*, un plataner gran. A l'estiu s'eixugava i els ocupants del Terrat havien d'anar a cercar l'aigua a can Roca.

Prop del Terrat hi havia una altra font amb una bassa, a tocar del trencant que va a can Fonts.

Terrat, la vinya del

Toca el camí de can Fonts al Terrat, a l'esquerra. Ara és malesar.

Terrers

«Terres» (Matrim., 1773); «François Terrés» al «mas Vilar» (AT Escola, 1924).

Teulera, la [təw'lerə]

Vinya al nord del terme. Prop de l'actual cementeri. I nom d'una casa habitada, l'última del poble anant cap a Oms a mà dreta de la carretera. Era un casot on s'havien fet teules, també utilitzat com a magatzem. A meitat del segle xx el van engrandir.

«La Teulère» (secció al Cad. Geo 2012).

Teulís

Poblet de muntanya a l'oest de Tellet. Els termes municipals no es toquen. Enmig es troba la muntanya del Costó, que pertany a Sant Marçal.

«Teulicius» (Ponsich, 853).

Teulís, la ribera de

Un altre nom de la *ribera de Sant Marçal*. Transita entre aquests dos pobles i desemboca a la ribera Ampla a la frontera amb el terme de Tellet.

Tibaut

«Maria Tibaut» de Sant Marçal es casa a Tellet el 1737 (AssoCG); «Pierre Tibaut berger de Ceret» (AT Registres, 1804); «Thibaut Jacques» (Font, 1896); «Thibaut Jacques» (Cens 1901); «Thibaut» (Cens 1931).

Els Tibaut ja eren a Montferrer i als Banys al segle xvi. També a Ceret i a Cortsaví a començaments del segle xvii (AssoCG).

Tibaut, la vinya d'en [ti'βo]

És abans d'arribar a ca n'«Achille». Ara és bosc.

Tibona, la

Casa del poble darrere can «Clottis». Feminització analògica de *Tibaut*.

Tin, les penyes d'en [ˈtɛŋ]

Clot que baixa fins al molí d'en Vilar. Cal Profiter queda a l'esquerra. També se'n diu *el còrrec de la Font*. En *Tin* (< *Saturnín*) era l'amo de cal Profiter a meitat del segle xx.

Tixedor

«Tixedor Henri» de Montferrer es casa amb Anna Font el 1906 (AT Registres); «Joseph Tixedor» era nascut a Cortsaví i s'estava al mas Fonts (AT Escola, 1914); «Tixedor» (Cens 1931).

Tixedor, cal

Nom de casa del poble de Tellet, sota ca la Marianna.

Tixedor, el casot del

Casa habitada a l'E de la Serra, arran de la carretera que puja a Tellet. El Cad. 1823 anota «Mas Penicot», llavors el seu propietari era el pastor «Penicot Hyacinthe» (Mat. Cad.). Era d'en Negre a meitat del segle xx. Tenia avellaners.

«Casot del Tichadou» (Mapa IGN 1991); «Casot del Tixedor» (Mapa IGN 2003).

Tomàs, can [toˈma]

Nom d'una casa nova abans d'arribar a la Roura, a mà dreta venint de Reiners.

Tonges

«Franciscus Tonges» (Not. Ferrer, 1641).

Toron

«Pere Thoron» (ACA Fogatge 1515); «Andreu Turon» casa el seu fill altre «Andreu Turon» amb «Maria Roque» de Tellet el 1690 (AssoCG); «Andreu Turon brasser de Tallet» (AT Registres, 1705); «André Turon» (Capb. 6, 1726); «Paul Toron» (Not. Trinxeria, 1787); «Joseph Touron» (AT Libre 1805); «Touron Joseph» s'està a la Roura (Cens 1886); «Turon Joseph» (Cens 1901); «Jean Touron» resideix a la Roura (AT Escola, 1929); «Touron» (Cens 1931); «Jean Touron» (AT Registres, 1969).

No creiem que hi hagués continuïtat entre el personatge del 1515 i els Toron del segle xvii i posteriors. L'antropònim també apareix el 1448 a Montboló, «Bengarii Toron», i a Sant Joan de Pla de Corts, «Petri Toron» (Cens 1448).

Toron, la bassa del

«la bassa del Turó» (Processos 1, 1670).

Toron, el camp del

A tocar de les cases del poble, sobre la font del Toron.

Toron, can

Casa del veïnat de la Roura.

Toron, el còrrec d'en

Neix al puig de la Carretal, fa frontera amb el terme de Reiners i, després de rebre les aigües d'altres còrrecs, entra a Reiners i versa a la ribera Ampla amb un altre nom: *còrrec d'en Benot* o *Venot*. Pensem que el nom d'aquest còrrec pot venir del cognom del propietari de les terres circumdants.

«Ravin den Touroun» (Cad. 1823); «Rav. du Touron» (Mapa IGN 1991); «Còrrec d'en Turon» (Mapa IGN 2003).

Toron, el còrrec (de la Font) del

És el còrrec que baixa de la font del Toron, passa prop de can Blanc i acaba a la Palmera.

«per lo dit correch del Turon» (Processos 1, 1671); «fins al correch del Toro» (Capb. 5, 1692); «lo correch den Toron» (Capb. 7, 1751); «lo correch den Toron» (Capb. 8, 1768); «Ravin del Touron» (Cad. 1823); «Ravin de la Foun del Touroun» (Cad. Geo 2012).

Toron, la font del, i el camí de la Font del Toron

[¹fun dəl tu'run]

«fins a la font del Turon» (Processos 1, 1671); «fins a la font del Turon» (Capb. 5, 1692); «la fontaine del Turon» (Capb. 6, 1726); «la fontaine appelée del Turó» (Capb. 7, 1751); «la fontaine del Toron» (Capb. 8, 1768); «Fontaine del Touron» (Cad. 1823); «Fontaine et lavoir dits du Touron» (Font, 1896); «Font del Touroun» (Mapa IGN 1991); «Font del Turon» (Mapa IGN 2003); «Chemin de la Foun del Touroun» (Cad. Geo 2012).

És la font principal del terme. Proveeix d'aigua el poble de Tellet i la Roura. Situada a uns 300 m abans de l'entrada del poble, fa una volta protectora per entrar-hi. Hi havia un tell gran i un om, i el *bassí* dessota. Les dones hi rentaven la bugada. Tothom anava allà per a l'aigua fresca. En alguns punts d'Occitània *toron* conserva el significat de 'font' (ALLOEC, 952).

En d'altres llocs de Catalunya trobem la roca del Toron a Molló (Nomen), «lo Turo» i «lo Turuneil» (cadastre de Maurellàs), la font del «turó» (Darnius)...

Toron, la serra del

Línia muntanyosa que baixa cap al SE, a 665 m, fins al puig de la Carretal, a 589 m. Separa les aigües que van a la ribera Ampla, a l'oest, i a la Palmera.

«La Serre del Touron» (secció del Cad. 1823 que ocupa la part oriental de la serra); «Serre du Touron» (Mapa IGN 1991); «Serra del Turon» (Mapa IGN 2003).

Tramuntana

«Sebastien Llobère dit Tramontane» (Mat. Cad., 1825); «Llobere Seb. dit Tramontane» (Contribució, 1830).

Renom de l'amo de la casa del mateix nom al segle XIX.

Tramuntana, can

Nom de casa, situada abans d'entrar a la Roura a la dreta de la carretera. Dins el nucli de la Roura, una altra casa també es coneix per *can Tramuntana*.

«Mas Tramontane» (Cad. 1823).

Tres Tèrmens, la roca dels, o la roca dels Tres Batlles

«ab la rocha dels termens, dels tres balles» (BP Alart, 1559, vol. C, p. 631); «tot camí avall passat al roch dels Tres Balles» (Capb. Reiners 4, 1656).

Per la descripció del capbreu, és entre Tellet, el Vilar i Buçac.

Tuixagues

«Ursula Tojagas» de Casafabra s'uneix amb Miquel Negre a Tellet (AssoCG, 1729); «Joseph Toujagas cultivateur domicilié et né à la commune de Casafabra» es casa a Tellet el 1817 (AT Registres); «Thereze Toujagas» de Casafabra es casa a Tellet el 1820 (AT Llibre); «Toujages» (Cens 1841); «François Touxagas» al «Mas Baille Beill» (AT Escola, 1911).

El 1542 «Domingo Tujaga boher», registrat a Francesos. Els «Tujagas» eren a Sant Miquel de Llotes, al nord dels Aspres, el 1617 (AssoCG).

Turon

V. *Toron*.

Uigues, les [u'iγəs]

Segons el nostre comunicant, són darrere del Terrat, entre el mas i la carretera de can Batlle Vell. Recollit també a OC, vol. III, però confós amb *la Bosiga*, que és més a l'oest.

Uina, el còrrec de la

Cap a la penya del Grèvol.

Vaca, el còrrec de la

Al N, sortint de Tellet cap a Oms. Conflueix amb altres còrrecs per a formar la ribera del Teixó.

«Ravin de la Baque» (Cad. Geo 2012).

Valentí, la barraca d'en

Sota Vilaret, abans d'arribar al clot de la Bosiga. És de can Batlle Nou. Lligat amb can Valentí Paraire.

Valentí Paraire, can

És una altra denominació del *mas d'en Paraire*. El seu possessor a finals del segle XVIII i principis del segle XIX era Valentí Paraire. El 1830 pertanyia a Abdon Julià de Calmella (Contribució).

En el terme veí d'Oms també existeix un mas anomenat *can Valentí* —actualment *mas Bordes*— per damunt de Roirós.

Vella, la casa

Se situa pujant per la carretera de Tellet, a la dreta, després de can Fonts i abans del casot del Tixedor. Al segle XX era de la família Buix. A la vora una font dona nom al còrrec de la Font. Aquest s'ajunta, aigües avall, amb el còrrec dels Horts.

«dans une métairie que le dit Falguera possède dans le terroir de Tallet appelée la Casa Bella» (Estimes 1787); «La Caze Beille» (Cad. 1823); «Mas Casebeille» (AT Escola, 1911); «Case Vieille» (Mapa IGN 1991); «Casa Vella» (Mapa IGN 2003).

Vella a Can Blanc, el camí de la Casa

Transcorre paral·lel a la carretera de Tellet, però per sota, entre aquesta i la Palmera.

Vella, el castanyer de la Casa

Encara es veu sota la carretera, pujant abans d'arribar a la casa Vella. Entre la carretera i la casa.

Vella, la font de la Casa

Sota el camí de Tellet a la Roura baixant, a l'O de la casa Vella.

Ventura, can

Casa de la Roura. Abans anomenada *ca la Manyina*. En Ventura Raymond la hi va comprar al segle xx.

Verdeguer (actualment **Berdaguer**)

«Margueritte Bardaguer» (AT Registres, 1792); «Jerome Berdaguer à la Roure» (Mat. Cad., 1825); «Berdaguer» (Cens 1841); «Berdague Thomas» a la Roura (Cens 1886); «Berdaguer Thomas» i «Berdagué Jean» (Cens 1901); «Berdaguer» (Cens 1931).

Vergers i Barges

«Ludovicus Verges» (Not. Ferrer, 1641); «Joan Barge, drapier de Taillet» (Ibergay, p. 143, 1680); «Joan Bargé», fill de «Lluis Barge», es casa amb Caterina Anna Roca (Registres, 1686); «Joannes Varges» (Capb. Vallbona, 1695); «Valentin Verges», fill de Joan Vergés, té una casa al poble, a tocar de la muralla (Capb. 6, 1726); «Joan Verges» (APGE, 1733); «Bergès» (*Doléances* 1789); «Paul Vergés» viu al Vilar de Reiners però és originari de Tellet (Not. Companyó B 1815); «Berges» (Cens 1841); «Jean Joseph Verges, cantonnier» de Tellet, es casa a Reiners el 1860 (AssoCG); «Barges», cognom recent (Anuari 2011).

Vergers, el mas d'en

Al sud del terme. Correspon a *can Cadena*: «Mas Cadena» del Mapa IGN 1999.

«Mas Bargés» (Cad. 1823); «maison à lo mas den Cadenne» de «Pierre Bargés», el 1851 passa a ser de Martha Vila, i el 1892, de Jacques Blanc (Mat. Cad.).

Vern, el camp del

Entre el còrrec de la Bosiga i can Batlle Vell, després del mas, a l'esquerra. Ara hi ha ginestes i brucs. Era de can Batlle Vell.

Verneda, el còrrec de la

Sota can Sobrequers a la ribera Ampla, entrant al terme de Reiners.

«Còrrec de la Verneda» (Mapa IGN 2003).

Vial

«Vial Simeon», nascut a Costoja, mor el 1905 (AT Registres), era casat amb «Pacull Tereza» (Cens 1901).

Nom de família que podria ser de procedència italiana, registrat al poble del Tec des del 1576: «Bernat Vial», fill de «Johan Vial», hostaler, i Maria, és batejat a Montferrer (AssoCG).

Vicenç

Renom amb què molts contemporanis seus coneixien Maixent Gatounes de Tellet. Catalanització espontània, no gens habitual al segle xx, d'un nom francès.

Vicenç, el castanyer d'en

Ja no existeix. Era entre Tellet i el casot del Tixedor. En realitat era el castanyer d'en «Maixent» [mæk¹saŋ].

Vicenç, el siure d'en

També desaparegut. Era situat no lluny de l'anterior.

Vidal

«Francesc Bidal» (Registres, 1650); «Joannes Vidal», fill de Francesc Vidal (Capb. Vallbona, 1695).

Vigals, can

Nom d'origen incert. Situat prop de can Fonts. Era d'en Xaubet.

Vilallonga

«André Vilallongue» masover de Josep Blanc dit *Profiter* (AT Registres, 1809); «Paul Vilallongue» (AT Llibre, 1816); «Villelongue Jean» a can Sales (Cens 1886).

Vilar

«Petro Vilar» (Documents, 1357); «R^o Vilar» (BP Alart, 1398, vol. M, p. 123); «den Vilar de Tellet» (Capb. Reiners 2, 1407); «Guillelmus Vilar» (Cens 1449); «Dona Vilara vidua» (*Fogatge 1497*); «Joan Angel Vilar» (Not. Ribes, 1598); «Juan Angel Vilar» (Registres, 1616); «Pere Vilar» i «Valentí Vilar» (Taxa 1643); «Valentinus Vilar agla et bajulus loci de Tallet» (Capb. 5, 1692); «Paulus Vilar» (Capb. Vallbona, 1695); «Silvestra Vilar de Taller» (Capb. Reiners 5, 1699); «Joseph Vilar pages [...] possede une maiterie nommée lo mas de la font avec sa maison, cortal [...]» (Capb. 6, 1726); «Pierre Vilar [...] lo mas de na font» (Capb. Arles, 1727); «Jean Vilar» de Tellet però habitant a Montboló (Capb. Camprodon, 1772); «Joseph Vilar» (Església, 1777); «Joseph Vilar laboureur» (AT Registres, 1792); «Vilar» i «Vila» (Cens 1841); «Villar Jean» i «Vila Vincent» (Alessandri, 1847); «Vilar Louis» (Cens 1886); «Vilar Louis» (Cens 1901); «Vilar» i «Vila» (Cens 1931).

Vilar, el

Poblet del municipi de Reiners, al SE de Tellet.

«In villare et de Asenario» (Fossa 930); «In valle asperi in villare quem dicunt Sanctae Mariae» (Marca, CXCI, 1021); «Al veynat del Vilar» (Capb. Reiners 5, 1699).

Vilar, el camí del

Baixa de Tellet passant sobre el Bac fins al Vilar de Reiners.

«chemin de Taillet au Vilar» (Font, 1898).

Vilar, can [kambi'la]

Mas a la carretera que ve del Solà i va a can Batlle Vell. Domina la ribera Amplà. La casa dels propietaris es troba a sota de la casa de l'arrendador. Les seves terres anaven de la Serra a la ribera, entre el Terrat, can Roca i cal Profiter. Sembla que es tracta de l'antic mas de la Font. La família Vilar es va traslladar de Tellet a Montboló a mig segle XVIII, però va conservar el mas. El 1830 can Vilar era de «Jean Vilar» de Montboló, el terratinent amb més conreus a Tellet en aquella època (Contribució). Al segle XX s'hi estava la família Barnade, que va passar a ser-ne propietària.

V. t. *Font, el mas de la.*

«Mansi del Vilar de Teylet» (Capb. Reiners 2, 1407); «Villa» (Mapa Cassini segle XVIII); «Mas Vilar» i la secció «Lo Mas d'en Bila» (Cad. 1823) pertany a «Jean Vilar» de Montboló (Mat. Cad., 1825); «Mas Vilar» (AT Escola, 1912); «Mas Vila» (Mapa IGN 1991); «Can Vila» (Mapa IGN 2003).

A Sant Marçal, al N del mas del Pou, existeix un altre *can Vilar*.

Vilar, el carrer d'en

«la rue nommée lo carrer den Vilar qui a été de Jean Vilar» (Capb. 7, 1751).

Vilar, la casa d'en

«Maison den Vilar» (Cad. 1823).

És de Montboló. Arran de la ribera Amplà i de la «Paillere den Vilar».

Vilar, el còrrec del Camp d'en

«Ravin del camp den Bila» (Cad. 1823).

És el còrrec *de Cal Pastoret*.

Vilar, la femada de Can

Davall del mas. Entre la casa dels amos i la carretera. Ara és plantat d'avets.

Vilar, la font de Can

Davant de la casa, a l'altre costat de la carretera. S'hi troba un magnífic exemplar de *platana*.

Vilar, la font del Molí d'en

És de Tellet, de cal Profiter. Davant del molí, a l'altre costat de la ribera Ampla.

Vilar, l'hort de Can

Després de la femada de Can Vilar se situa el Rost, i després, l'hort.

Vilar, el molí d'en

És a Reiners, a la ribera Ampla, uns 500 m aigües avall del molí d'en Dama de Sant Marçal. Era dels Vilar de cal Profiter a començaments del segle xx.

Al segle XIX el molí d'en Dama també s'havia anomenat *molí d'en Vilar*, pel cognom dels seus propietaris, els Vilar de Sant Marçal. Així apareix als mapes: «Mouli d'en Vila» (Mapa IGN 1991) i «Molí d'en Vila» (Mapa IGN 2003).

Vilar, la pallerà de Can

És a 20 o 30 m de can Vilar. Sota la pallerà es trobava l'era, i a sobre, la font de can Vilar.

Al Cad. 1823 llegim «Paillere den Vilar» a tocar de la ribera Ampla. Creiem que és el que ara s'anomena *el molí d'en Vilar*.

Vilar, el prat de Can

A frec de la ribera Ampla, però en el terme de Montboló.

Vilaret

Nom d'un indret que abraça diferents peces de terra. Una d'aquestes peces és un camp d'olius, situat a la dreta del còrrec de la Bosiga, que arriba fins a la ribera Ampla. Es diu que s'hi troba un tresor amagat.

«Lo Bilaret» (secció al Cad. 1823); a dins apareix una petita construcció, que serà *ca n'«Achille»*; «el Vilaret» (Mapa IGN 2003).

Vilaret, el camí de

Baixa del poble de Tellet, paral·lel a la dreta del còrrec de la Bosiga.

«Chemin de Bilaret» (Cad. 1823); «Chemin rural du Vilaret» (Cad. Geo 2012).

Vilaret, el camp de

Era de Saubereda, entre can Valentí Paraire i Saubereda.

«Le Villaret» (Mapa IGN 1991).

Vilaret, la siureda de

De la carretera que va a ca n'«Achille», daltabaix.

Vilaret, la vinya de

Era d'en Cadena a mitjan segle xx. Sobre can Valentí Paraire.

Vila-seca

«Vilaseca» de Montboló es casa a Tellet (Matrim., 1760); «Vilaseque» (Cens 1841).

Vinagrella, el camp de la

«lo camp de la vinagrella» de «Hÿeronimus Parayre» (Capb. 5, 1692).

Vinya, el camp de la

«campi nostri vocati la vinÿa» i «camp de la vinya» (Processos 1, 1670 i 1671).

La documentació el situa en terres del mas de l'Om.

Vinya del Quer, la

V. Quer, el casot del.

Vinyassa, la

Nom d'una peça de terra sota l'última casa sortint del poble de Tellet cap a Oms.

«la Vinÿassa» (Processos 1, 1671); «champ de la Vinÿasse» (Capb. 7, 1751).

Vinyassa, el còrrec de la

«correch de la vinÿassa» (Capb. 6, 1726).

Vinyes

«Joseph Vignes» al «mas Parayre» (AT Escola, 1919) i el 1920 escrit «Joseph Viñas».

L'ús de la *ñ* assenyala una procedència de la Catalunya meridional o una estada en un període de castellanització de l'ortografia.

Vinyes Planes

«vinyes planes dominacionis de talleto» (BP Alart, 1407, vol. P, p. 246; Not. Morer).

El document notarial situa aquest lloc en terres del *mas d'en Puig*. Existeix un topònim idèntic a Ceret, al sud de l'antiga estació de tren.

Visern

V. *Bisern*.

Viu¹

«Bernat Viu» (Tall, 1602); «Barnat Viu» (Registres, 1616); «Joannes Viu» (Capb. 2, 1633); «Juan Viu» (Taxa 1643); «Joanem Viu de Taillet» (Ibergay i Deltil, p. 97, 1667, Capbreu, ADPO, 3E40/1262); «Pere Viu pages del lloch de Tellet» és acusat d'haver comès diversos delictes (Processos 2, 1669); «Ego Petrus Viu agricola termini de Talleto» (Capb. Vallbona, 1695); «Pierre et Joseph Viu, père et fils» (Capb. 6, 1726); «Valenti Viu» de Tellet, fill de Pere, es casa el 1735 (AssoCG); «Josèphe Viu», filla de Josep, de Tellet s'uneix en matrimoni a St. Feliu d'Avall el 1749 (AssoCG); «Biu» de Tellet es casa a Perpinyà (Matrim., 1788).

Viu²

«Abdon Font dit Viu» per a diferenciar-lo d'«Abdon Font dit Borda» (AT Registres, 1802).

Viu, el bosc d'en

«del bosch den Viu» (Processos 1, 1671).

Viu, can¹, i el camí de Can Viu

Mas a llevant del poble, a la dreta de la ribera del Teixó, entre el còrrec dels Horts, can Bordes i la casa Vella. Se'n veu només una paret voltada d'arbres. El document més antic situa el camí al sud de can Blanc.

V. t. *Perafita, el mas d'en*.

«via publica tendente de casa den Viu a la iglesia de dit lloch» (Processos 1, 1664); «ab las terras del mas den Viu» (Processos 1, 1671); «de la metairie ditte lo mas d'en Viu» (Estimes 1770); «Mas Biu» de «Vincent Julia» d'Oms, i la secció «Lo Mas den Biu» (Cad. 1823); «Ruines de can Biu» (Cad. 1948); «Le mas Biu Nord» a l'est dels horts de can Viu (secció al Cad. Geo 2012).

Viu, can²

Mas també arruïnat sota la carretera que puja a Tellet des del sud, abans del trencant del Solà, prop de can Pere Pei. Hi passaven per anar a peu cap a Ceret. En resten les parets i les bigues més grosses plenes de molsa. Al Cad. 1823 es diu «Mas Pau Dabaix» (245) de «Paul Font dit Parayre». Correspon al *mas d'en Pau de Baix* i potser també al *veïnat d'en Font d'Avall*.

«Can Biu» (Mapa IGN 1991); «Can Viu» (Mapa IGN 2003); «Le mas Biu Est» a l'oest de can Pere Pei, on hi ha les ruïnes de can Viu (secció al Cad. Geo 2012).

Viu, el còrrec de Can

A la dreta de la ribera del Teixó. A frec de les ruïnes de can Viu.

Viu, els horts de Can

Relacionat amb el primer *can Viu* esmentat. Per damunt del camí que va de la casa Vella a can Blanc. Eren els horts de molts propietaris a meitat del segle xx: d'en Vilar, d'en Barceló, d'en Cadena, d'en Negre...

«los horts den Biu» de «Laurent Raymond» (Mat. Cad., 1833); «Orts d'en Biu» (Cad. Geo 2012).

Viu, el roc d'en, i el camí del Roc d'en Viu

«lo roch den Viu» i «cum vico quo itur al roch den Viu» (Capb. 5, 1692).

Xaubet

Llinatge actual a Tellet en la seva variant «*Chaubet*».

«Ramon Xaupet del regne de França fill de Joan Xaupet y de Maria tots de França» (AT Registres, 1650); «Ramon Xaubet» (AT Registres, 1674); «Pere Xaubet» (Com. Tellet, 1695); «Silvestre Xaubet» (Capb. Ceret, 1716); «Jean Pierre Xaubet brassier», fill d'un altre «Jean Pierre» que declara el 1703 (Capb. 6, 1726); «Pere Xaubet de la Roure» (Església, 1777); «Xaubet» (*Doléances* 1789); «Valentin Xaubet» (AT Registres, 1803); «Jean Chaubet» (AT Llibre, 1816); «Chobet» (Cens 1841); «Chaubet Pierre» a la Roura (Cens 1886); «Chobet Jean» casat amb «Font Mathilde» (Cens 1901); «Chaubet» (Cens 1931).

A Cortsaví descobrim els hereters de Joseph Xaubet l'any 1616 (Cortsaví Sempre) i Bertran Xaubet el 1639, procedent del bisbat de Mirapeix (Peytaví).

Xaubet, el casot d'en

Probablement les restes del que havia estat el mas del Solà, a sobre de cal Profiter, a l'altre costat de carretera. Tocant a la font del Solà.

Xaubet, el còrrec d'en

Sota la penya del Grèvol. Anomenat també *còrrec del Solà*.

Xaubet, la font d'en

V. *Solà, la font del*.

Xaubet, el siure d'en

Alzina surera gegantina situada entre cal Pastoret i el mas Pagès, sota la carretera.

Xile, can, o can Xile Manel

V. «*Achille*», *ca n'.*

Xiquetó, can

V. «*Garçau*», *can.*

Xiula Vent

Casa nova feta cap al 1950 i nom recent, al Serradet, per sobre de can Vilar.

«*Xiule Vent*» (Mapa IGN 1991); «*Xiula Vent*» (Mapa IGN 2003).

Xolina

«*Jean Xoline*» (Com. Tellet, 1778).

Xolina, can

Mas del terme d'Oms a l'est de can Guitaire.

«*Can Chouline*» (Mapa IGN 1991); «*Can Xulina*» (Mapa IGN 2003).

7. Apèndix temàtic

Els topònims i renoms en desús s'han escrit en itàlica.

Arbres

siure Gros	castanyer d'en Vicenç
figuera Grossa	siure d'en Vicenç
castanyer del Terrat	siure d'en Xaubet
castanyer de la Casa Vella	

Camins

de Bellpuig	de l'Oriola	de Sant Marçal
de Can Blanc	de Palaldà	<i>de Sant Pau</i>
<i>de Ceret a Can Bordes</i>	de la Palmera a Ceret	<i>d'Oms al molí de Sant Pau</i>
de Calmella	de la Palmera a Oms	carretera del Solà
de Calmella a Ceret	del Peiró	del Terrat
la Carrerada	del Mas d'en Pomereda	de la Font del Toron
de la Carretal	del Quer	de la Casa Vella a Can Blanc
de Ceret	<i>Ral</i>	del Vilar
<i>d'en Marçal</i>	de Can Roca a Can Vilar	de Vilaret
de Montboló	de Roirós a la capella de	<i>del Roc d'en Viu</i>
d'Oms	de la Roura	
o carretera d'Oms a Ceret	de Can Sales	

Carrers i places

plaça de l'Església	carrer Públic
plaça Major	plaça de Tellet
<i>carrer o camí de la Professó</i>	<i>carrer d'en Vilar</i>

Colls

de les Arques
de la Caixa de l'Obra

d'Oms
del Peiró

collet de la Roura

Cognoms

Alcufa
Arnaudies
Artigues
Aucell
Bacó
Baltasar
Barboteu
Barceló
Barda
Barral
Barris
Baset
Batalla
Batlle
Baudieres
Baus
Bernades
Bertran
Bisern
Blanc
Boix
Bonet
Borda
Borrat
Borrell
Bosquet
Bretó
Brunet
Cabanac
Cadena
Callís
Calvet
Canta
Cantuern

Carrera
Casals
Cases
Cassó
Castanell
Caudres
Clergue
Clotes
Coderc
Cofi
Coll
Comalls
Comes
Costa
Costojà
Craustes
Croset
Danyac
Delclòs
Deltrull
Descòssia
Dhers
Domerga
Dotres
Eimeric
Erra
Falguera
Ferrer
Font
Font d'Amunt
Font d'Avall
Fonts
Fórnols
Galí

Garcias
Garés
Garriga
Gaseu
Gaspar
Gatones
Gauselm
Geli
Gener
Gibrat
Girald
González
Grandó
Gratacòs
Guillemet
Guisset
Guitard
Hortolà
Isern
Joanola
Julià
Just
Lafarga
Laporta
Lavall
Lavèrnia
Llabó
Lleó
Lloancí
Llobera
Llombarda
Lor
Mac
Maler

Mallac	Peitaví	Sauner
Mallard	Perafità	Saurac
Marill	Perarnau	Sauset
«Marry»	Perelló	Segur
Martí	Perereda	Serrat
Mas	Perissó	Seseres
Messina	Picamal	Sobrequers
Miàs	Pitxari	Soler
Mirapeix	Planes	Sorts
Monera	Pomereda	Surroca
Montagut	Puig	Tartell
Montavel	Pujol	Tauriac
Montès	Quintana	Tell
Naudó	Ramon	Telleda
Negre	Reinal	Terrers
Nivet	Rexa	Tibaut
Noell	Ribera	Tixedor
Oliu	Ribes	Tonges
Oliveda	Ricard	Toron
Oliver	Rigau	Tuixagues
Oliveres	Riu	Verdeguer
Om	Roca	Vergers
Oms	Roig	Vial
Pagès	Rossell	Vidal
Pallarès	Rossinyol	Vilallonga
Panicot	Roure	Vilar
Paraire	Rovira	Vila-seca
Parés	Rufí	Vinyes
Patllari	Sageta	Viu
Patot	Sala	Xaubet
Paulí	Salbereda	Xolina
Pei	Sales	
Peiró	Saquer	

Còrrecs, clots i riberes

ribera Ampla
 còrrec de l'Argila
 còrrec de Can Bacó
 còrrec d'en Barda

còrrec d'en Barral
 còrrec de les Bassotes
 còrrec del Batlle Vell
 clot o còrrec de Can Bisern

còrrec d'en Blanc
 ribera de Can Bordes
 còrrec o clot de la Bosiga
 ribera de Buçac
 còrrec de la Carretal
 còrrec del Castanyer
 clot d'en Cofi
còrrec de la Coma
còrrec de Coma Rossa
còrrec del Comall
 còrrec d'en Danyac
 clot (de) Darrere el Lloc
 còrrec de l'Eixalada
 còrrec de la Femada
 còrrec de la Figuera
 còrrec de la Font
còrrec d'en Font d'Avall
 còrrec de la Gargoleda
 còrrec o clot de la Ginesta
 còrrec de la Gorga
 còrrec o clot de la Grevoleda
 còrrec dels Horts
còrrec del Llaure
còrrec del Manuquer
ribera del Mesclant de les Aigües

clot o còrrec del Noguer
 la Palmera
 còrrec de Cal Pastoret
còrrec de Perafita
 còrrec o clot de les Pous
 còrrec de Cal Profiter
ribera del Mas d'en Pujol
 còrrec o clot del Quer
 còrrec del Rojal
 clot de la Roura
 còrrec d'en Sarís
 còrrec de Saubereda
 còrrec del Solà
 ribera del Teixó
còrrec del Coll de Tellet
 còrrec o clot del Terrat
 còrrec d'en Toron
 còrrec (de la Font) del Toron
 còrrec de la Uina
 còrrec de la Vaca
 còrrec de la Verneda
còrrec del Camp d'en Vilar
còrrec de la Vinyassa
 còrrec de Can Viu
 còrrec d'en Xaubet

Fonts

de Ca n'«Achille»
d'en Barda
d'en Barral
 de Can Batlle Vell
 de Can Bisern
 de Can Bolquera
 de Can Bordes
 de la Bosiga
 dels Capellans
 (de) Darrere el Lloc
 de Can Fonts

del Mas Pagès
 de Cal Pastoret
de Perereda
 de la Platana
 de Cal Profiter
 del Quer
 de Can Racó
d'en Rigau
 de Can Roca
 de la Roura
 Rovillosa

de Can Sales
 de Sant Jaume
 de Saubereda
 del Solà
 del Terrat
 del Toron
 de la Casa Vella
 de Can Vilar
 del Molí d'en Vilar
 d'en Xaubet

Masos, bordes, cases i casots

ca n'«Achille»	<i>Font Blanca</i>	<i>mas d'en Perafita</i>
<i>mas de l'Alou</i>	<i>veïnat d'en Font d'Avall</i>	can Pere de la Caixa
<i>borda d'Amunt</i>	can Fonts	can Pere Fils
ca l'Artigues	can Galangau	can Pere Pei
<i>mas d'Avall</i>	can Garçau	can Pere Toni
can Barceló	can Gatones	<i>mas de Perereda</i>
<i>mas d'en Barda</i>	<i>borda d'en Geli</i>	can Peretes
<i>casal d'en Barral</i>	<i>mas d'en Gener</i>	can Picamal
<i>mas d'en Barri</i> o <i>Barris</i>	<i>mas d'en Guitart</i>	cal Profiter
can Batlle Nou	casot de n'Isidro	<i>mas d'en Puig</i>
can Batlle Vell	<i>mas de la Jauberta</i>	<i>mas d'en Pujol</i>
can Bertran	<i>mas de na Joana</i>	casot del Quer
can Bisern	ca la Justa	<i>mas del Quer</i>
pallera d'en Bisern	<i>mas d'en Laporta</i>	can Racó
can Blanc	can Lis	rectoria
can Boix	<i>mas de Maçaneda</i>	can Roca
can Bolquera	can Maler o ca la Malera	ca la Roseta
can Bordes	mas d'en Manel	Roureda
casot d'en Borrat	ca la Manyina	<i>mas d'en Rufí</i>
<i>mas d'en Cabanes</i>	ca la Marianna	<i>mas Sala de Dalt</i>
can Cadena	cal Marrà	can Sales
<i>mas d'en Cadena</i>	casot de la «Marry»	<i>mas d'en Sales</i>
can Camí	casot d'en «Mary»	can Sales de Baix
<i>mas d'en Cassó</i>	<i>mas d'en Messina</i>	Saubereda
<i>Castell</i>	can Met	<i>la Savina</i>
<i>mas del Castell</i>	can Mirapeix	can Servieta
can Clotes	can Negre	Siure Gros
casot d'en Clotes	<i>mas d'en Negre</i>	can Sobrequers
<i>mas de la Coma</i>	<i>mas del Noguer</i>	Sol Llevant
<i>mas d'en Costa</i>	<i>mas de l'Om</i>	mas del Solà
<i>mas de Costa Llesta</i>	mas Pagès	<i>castell de Tellet</i>
mas d'en Danyac	<i>mas d'en Panicot</i>	mas de Tellet
ca la Denisa	mas d'en Paraire	Terrat
mas de l'Eloi	cal Pastoret	Teulera
mas o cortal d'en Falguera	can Pau de Baix	Tibona
veïnat de la Fam	<i>mas d'en Pau de Baix</i>	cal Tixedor
cal Ferrer	<i>mas d'en Pei</i>	casot del Tixedor
<i>mas de la Font</i>	Peitaví, el casot d'en	can Tomàs

can Toron
 can Tramuntana
 barraca d'en Valentí
 can Valentí Paraire
 casa Vella

can Ventura
 mas d'en Vergers
 can Vigals
 can Vilar
 pallera de can Vilar

can Viu
 casot d'en Xaubet
 can Xiquetó
 Xiula Vent

Peces de terra

Aiguals
bosc de l'Alzina
 siures de l'«Antoinette»
arenal
 prat d'Avall
 vinya d'Avall
 camp dels Avellaners
 vinya de l'Avi
bosc del Bac
 Bac de Baix
 Bac de Dalt
Baladurat
 hort d'en Barceló
 hort d'en Bardes
bosc d'en Barral
 siureda d'en Baudieres
 vinya d'en Baudieres
 hort de la Belota
 camp de Can Bisern
 solà de Can Bisern
 camp d'en Blanc
hort del Bosc
 Bosiga
 vinya del Bossut
 Bretó
 Brossar
 hort del Ca
 camp de la Cabana
 bosc d'en Cadena
 hort d'en Cadena
 vinya d'en Cadena
 vinya d'en Cammàs

Campàs
 camp dels Capellans
 vinyes d'en Carabassa
 vinya de Cardoneres
 Casals
 Caseta
 Civadera
 camp de la Collada
 Corcolleres
 Cotiu de Baix
 Cotiu de Dalt
 Cotiva
Creueta
feixa de Dalt
 vinya de Dalt
 hort d'en Delclòs
 Eixalada
camp de l'Era
 Esplanes
 cotiu del Falgueter
 Feixa Llarga
 camp de la Femada
Femadeta
 Figuerassa
 vinya d'en Firmin
 prat Foll
Fonollar
 camp de la Font
hort de la Font
oliveda de la Font
 Forcalleres
 camp del Forn

vinya d'en Gatones
 Grevoleda
 cova de la Guilla
 les Illes
 Jaça
 Jaçota
 pla de la Jauma
 avellaners d'en Lis
 Llapineres
 camp Llarg
 Llosar
 hort d'en Maler
 Mallol
Manuquer
 hort d'en «Mary»
solà d'en Messina
 camp d'en Mirapeix
 castanyers d'en Mirapeix
 bac del Molí
 la Mosquera
 hort d'en Negre
hort del Noguer
 Olius
Oriola
 hort d'en Pagès
solana del Mas d'en Pagès
plana de la Palmera
solana de la Palmera
vinyes de la Palmera
 horts de la Patela
 Peiró
 hort d'en Pere Fils

hort de Can Pere Pei	Rojals	camp de Tellet
camp del Perer	vinya dels Rojals	<i>solana de Tellet</i>
<i>Pesolar</i>	Roqueta o vinya de la	camp del Terrat
<i>hort del Pi</i>	Roqueta	castanyeda del Terrat
Pla de Dalt	vinya de la Rossa	vinya del Terrat
camp de les Planes	camp del Roure	Teulera
camp del Poll	Roure Touat	vinya d'en Tibaut
camp del Pomer	<i>camp i creueta del Salí</i>	penyes d'en Tin
camp de Pons	camp o pla d'en Sarís	camp del Toron
camp del Portell	bac del Sastre	Uïgues
Prat de Baix	hort Sec	camp del Vern
Prat de Dalt	Selvier	femada de Can Vilar
Prat del Mig	camp de la Serra	hort de Can Vilar
solana de Cal Profiter	Serradet	prat de Can Vilar
Quer o pla del Quer	<i>Serrat</i>	Vilaret
vinyer del Quer	Sesta	camp de Vilaret
vinyes del Quer	Siure Gros	siureda de Vilaret
<i>Rabassada</i>	Siuredes	vinya de Vilaret
hort de Can Racó	Solà	<i>camp de la Vinagrella</i>
vinya de Can Racó	vinya del Solà	<i>camp de la Vinya</i>
<i>camp de la Rectoria</i>	<i>camp de Sota l'Hort del</i>	Vinyassa
Riba-roja	<i>Mig</i>	<i>Vinyes Planes</i>
camp d'en Rigall	<i>camp de Sota el Mas</i>	<i>bosc d'en Viu</i>
camp Rodon	Teixó	horts de Can Viu

Renoms

<i>Bertran</i>	Llapín	<i>Racó</i>
<i>Bisern</i>	del Mut	<i>Rigau</i>
Boix Petit	<i>Paraire</i>	<i>Roura</i>
<i>Borda</i>	Patel, Patela	<i>Roure</i>
<i>de la Capella</i>	Pei	<i>de la Sala</i>
Figueró	Pere de la Caixa	<i>Sord</i>
<i>Fontdecava</i>	Peretes	<i>Tramuntana</i>
Garró	Piella	Vicenç
<i>Isidro</i>	Profiter	Viu
Lia	<i>Quelet</i>	
Lis	Quim	

Puigs, serres i rocs

serrat del Coll de les Arques	la serra del Coll d'Oms	roc del Seti
roc Blanc	serrat de les Postes	puig de Tellet
puig de la Caritat	rocs del Quer	serra del Toron
puig de la Carretal	<i>serrat d'en Roca</i>	<i>roca dels Tres Tèrmens o</i>
penya del Grèvol	Rost	<i>dels Tres Batlles</i>
<i>serrat de l'Olivar</i>	Serra o serra de Tellet	<i>roc d'en Viu</i>

TREBALLS DE L'OFICINA D'ONOMÀSTICA

Títols publicats

- 1 Ramon AMIGÓ, *Siurana de Prades* (1995)
- 2 Cosme AGUILÓ, *La toponímia de la costa de Lluçmajor* (1996)
- 3 Miquel S. JASSANS, *Onomàstica de Poboleda* (1998)
- 4 Josep RECASENS, *Blancafort, a partir dels noms passats i presents* (2000)
- 5 Jaume SABATÉ, *Onomàstica del poble i terme de la Vilella Alta* (2000)
- 6 Ramon AMIGÓ i Ramon PERE, *L'Albi i els seus noms* (2001)
- 7 Miquel S. JASSANS, *Onomàstica de Colldejou* (2003)
- 8 Dolors CABRÉ i Josep VECIANA, *Onomàstica del terme municipal dels Garidells* (2003)
- 9 Ramon PERE, *Recull de noms de lloc i de persona de Vilanova de Prades* (2004)
- 10 Montserrat CAILÀ i Jean-Paul ESCUDERO, *Història dels noms de Reiners. Les arrels d'un poble del Vallespir* (2005)
- 11 Eugeni PEREA, *Onomàstica de Riudoms* (2006)
- 12 Ramon PERE, *Els noms del Vilosell i el seu terme municipal* (2006)
- 13 Albert TURULL, *La toponímia de les comarques de ponent. Un assaig d'interpretació tipològica* (2007)
- 14 Miquel S. JASSANS, *Onomàstica de Duesaigües i el seu terme* (2008)
- 15 Ramon AMIGÓ, *Onomàstica del terme municipal de Constantí* (2008)
- 16 Josep MORAN, *Característiques del nom propi: Estudi d'interpretació lingüística* (2009)
- 17 Fèlix BRUGUERA, *Recull de noms d'Osor* (2010)
- 18 Josep M. COLL i Ramon AMIGÓ, *Onomàstica del terme municipal de Pratedip* (2010)
- 19 Moisès SELFA, *Onomàstica de la Bisbal d'Empordà* (2010)
- 20 Joan PEYTAVÍ, *Antroponímia, poblament i immigració a la Catalunya moderna: L'exemple dels comtats de Rosselló i Cerdanya (segles XVI-XVIII)* (2010)
- 21 Ramon AMIGÓ, *Onomàstica del terme municipal de Porrera* (2011)
- 22 Ramon PERE, *Onomàstica de la Pobla de Cérvoles* (2013)
- 23 Ferran JOVÉ, *Onomàstica del terme municipal de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant* (2013)
- 24 Jean-Paul ESCUDERO i Montserrat CAILÀ, *Els noms de Tellet* (2014)

